

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

București. Seria III. Anul XLVI. Nr. 12 (573). Decembrie 1928.

Directiunea revistei, care și-a dat și-și dă toate silințele pentru a ajala cu cinstie și cu folos munca preoșimii românești, roagă, cu toată căldura răbnei sale, pe toți cucernicii Preoști, să binevoiască a-și achiziționa, atât răndușișite din 1925, 1926, 1927, 1928, cât și abonamentul pe întreg anul 1928, ca să nu li se mai ceară suma de plată prin rambursul aprobat de Sf. Sinod. Amânarea plății mărește suma de plată și e păcat ca cucernicii Părinși să cheltuiască pe adăptori care s'ar putea înălțura.

În nădejde că cucernicii Părinși ai Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române, vor înțelege că un abonament de 100 lei anual, pentru o astfel de revistă, e o sumă prea neînsemnată și că ne vor ascultă, cum și că amânarea trimiterii abonamentului le e mai mult spre pagubă decât spre câștig, așteptăm cu încredere să-i vedem împlinind rugăciunea noastră.

DIRECTIUNEA.

ESTE LOC PENTRU IISUS ?

GÂNDURI DE CRĂCIUN

*Și l-a înfăpat și l-a culcat
În teale, pentru că nu omnia ei
loc în gaudă. Luca 2, 7.*

I

Cu strângere de inimă citim povestirea evangheliei, că nu s'a găsit loc, în orașul Viteemului, pentru adăpostirea Sfintei Fecioare Maria, care avea să nască pe Iisus, și de aceea a trebuit să se ducă într'o margine de oraș, într'o peșteră, unde se adăposteau vitele, și acolo a dat naștere Mântuitorului lumii. Fiecare ne gândim că, dacă ea și cu însoțitorul ei, dreptul Iosif, ar fi fost oameni cu stare, s'ar fi găsit un loc și pentru dănșii, că oamenii deschid îndată ușile celor ce au în pungă puterea de a trage zăvoarele. Dar erau săraci și de aceea, fără a mai stărui, fără a cârți, cu umiliința legată de starea săracului, ei n'au mai făcut supărare nimănui. N'au îndrăznit mai mult, s'au tras îndărăt și s'au dus să se adăpostească aiurea, unde s'o putea.

Ce sărăcăcioase începuturi! Ce nebăgate-in-seamă și toluși ce rodire uititor de bogată, ce urmări nemăsurate au putut avea!

Cu ce mici mijloace a început Iisus în lume, chiar dela nașterea Sa; cu ce pușini oameni, apoi, în propoveduirea Sa; în ce scurt răstimp și-a presărat semănarea cuvântului Său! Și totuși acesta a răzbit și trăiește până în ziua de azi:

Alte puteri au umblat cu slujbași tocniți, cu oștiri și cu arme, cu așezăminte îndreptate toate într'o singură țintă, și totuși azi ce mai este de ele? Unde mai este împărăția Romanilor, cea încheagată ca pentru vecie, cu un împărat de care se zicea că e

S P R E Ș T I I N Ț A

Comitetul redactor al revistei **BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ** se compune din *I. P. S. Patriarh Dr. MIRON CRISTEA*, Președinte de onoare; *P. S. Episcop Vartolomeiu* director; *Prof. Dr. Ioan Mihalcescu*, prim-redactor; *Arhim. Scriban*, secretar de redacție. Redactorii revistei: 1. Profesorii facultății de teologie din București: *Dr. D. G. Boroianu*, *Dr. C. Chiriacescu*, *Dr. V. G. Ispir*, *Econ. I. Popescu-Mălăești*, *Pr. Dr. Nicolae Popescu*; Profesorii facultății de teologie din Cernăuți: *Dr. V. Gheorghiu*, *Dr. V. Șesan*, *Dr. V. Tarnavski*, *Dr. N. Colos*; 3. *Pr. Cicerone Iordăchescu*, Iași, *Dr. Romulus Căndea*, Cernăuți, *Dr. Ioan Lupăș*, *Dr. St. Ciocoianu*, *Iconom Serghie Bejan*, *Dr. Gh. Cihăndu* și *d. Ș. Berechet*.

Se primesc spre publicare și articole dela alte persoane decât dela Comitetul redactor, în condițiile următoare:

Articole originale se vor plăti cu 1000 lei coala în formatul de față al revistei, traducerrile și recenziunile 800 de lei, cronicile și răspunsurile 600 de lei.

Articole care au fost publicate mai întâi alturea și care se vor reproduce pentru însemnătatea lor și de aceeași revistă, nu se plătesc.

Toate articolele trebuie scrise cifer și fără „va urma”.

Orice corespondență privitoare la redacție se va trimite pe adresa secretarului de redacție: *Arhim. Scriban*, București 6, str. Antim (localul St. Sinod) sau pe a primului redactor *Prof. I. Mihalcescu* București, Biserica Amzei, Piața Amzei.

Pentru tot ce privește administrațiunea revistei, interesele se vor adresa secretarului administrativ al revistei, *d. D. Sireteanu*, București, localul Sfințului Sinod, la Biserica Antim.

Revista se trimite tuturor parohiilor, ca și în trecut. Persoanele particulare, care vor voi să li se trimeată, trebuie să se adreseze administrațiunii.

A B O N A M E N T U L

1 an 100 lei. Pentru străinătate, se adaugă transportul.
1 număr 10 lei

Toate abonamentele se trimeț secretarului administrativ: *d-lui D. Sireteanu*, București, St. Sinod, Biserica Antim.

C A R Ț I L E A P A R U T E I N E D I T U R A I N S T I T U T U L U I B I B L I C

	se vinde	rabat		se vinde	rabat
<i>Lăzăr Diacon</i> , Pr. Sebastian Stanca	Lei 5.—	1,50	<i>Ce să crezi și cum să trăiești</i> , de P. S. Nicodem	Lei 4.—	1,—
<i>Patimile Mântuitorului Pr. Criveanu</i>	5.—	"	<i>Povestiri folositoare pentru popor</i> , de A. V. P.	6.—	1,50
<i>Împotriva Beției</i> , I. P. S. Patriarh	5.—	"	<i>Legea de organizare a Bisericii ortodoxe române</i>	12.—	2,—
<i>Două întâmplări minunate</i> , Pr. Gr. Păculescu (Gela Galaction)	5.—	"	<i>Paraclisul I și al II-lea al Maicii Domnului</i>	5.—	1,50
<i>Durerea Vinerii celei mari</i> , de Arhim. I. Scriban	5.—	"	<i>Cutul Sfinților (venerea și învecerea lor)</i> de Diaconul Al. N. Constantinescu	5.—	4.—
<i>Catehismul creștinului ortodox</i> , de Pr. I. Mihalcescu	10.—	2—	<i>Novi Testamenti de Păr. Gaia Galaction</i>	70.—	
<i>Adventismul dat pe față de un fost adventist</i> , de Arhim. Scriban	15.00	3.—			

Rabatul se acordă numai la comenzile care trec de 25 exemplare.

Icoanele care se află de vânzare la Institutul Biblic sunt cele editate de Tipografia Cărților Bisericești și se vând, cele mari, cu 8 lei exemplarul, dându-se 1 leu rabat, cele mijlocii, 5,50 lei exemplarul, având 1 leu rabat, iar cele format carte poștală, cu 2 lei, dela care se oprește 0,25 lei rabat.

Icoanele — *Maica Domnului și Domnul Hristos* — lucrate pentru „Institutul Biblic” de un anume pictor al nostru, adânc cunoscător al picturii bizantine, și imprimate la München în condițiuni tehnice superioare, au sosit în țară și se află de vânzare la „Institutul Biblic”, Palatul Sfințului Sinod, cu următoarele prețuri:

Icoane mari 62/47 c. m., lei 40 bucata, Icoane mijlocii 42/25 c. m., lei 30 bucata, Icoane mici, format c. poștală, lei 4 bucata. Icoanele se vând numai contra cost.

A APĂRUT: *Cele 4 Evanghelii în una singură*, de ARHIM. SCRIBAN, Prețul 80 lei, Editura „Ancora”, București, str. Emigratului 4.

Nr. Inv. 672
Biserica Ortodoxă Română
si Bucovinei

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

București. Seria III. Anul XLVI. Nr. 12 (573). Decembrie 1928.

Diracțiunea revistei, care și-a dat și-și dă toată stihnjele pentru a ajuta cu cinste și cu folos munca preoșimii românești, roagă, cu toată căldura răsunet sale, pe toți cucernicii Preoști, să dăvinevoască a-și achita, atât rămășițele din 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, cât și abonamentul pe întreg anul 1928, ca să nu li se mai ceară suma de plată prin rambureul aprobat de Sf. Sinod. Amânarea plății mărește suma de plată și e făcat ca cucernicii Părinși să cheltuiască pe adăosuri ceva și-a putea întâtura.

În nădejdea că cucernicii Părinși ai Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române, vor înțelege că un abonament de 100 lei anual, pentru o astfel de revistă, e o sumă prea neînsemnată și că ne vor ascultă, cum și că amânarea trimiterii abonamentului le e mai mult spre pagubă decât spre câștig, așteptăm cu încredere să-i vedem împlinind rugăciunea noastră.

DIRECȚIUNEA.

ESTE LOC PENTRU IISUS ?

GÂNDURI DE CRĂCIUN

*Și l-a înfăpat și l-a calcul
în leste, pentru că nu avea el
loc în gazdă. Luca 2, 7.*

I

Cu strângere de inimă citim povestirea evangheliei, că nu s'a găsit loc, în orașul Viteemului, pentru adăpostirea Sfintei Fecioare Maria, care avea să nască pe Iisus, și de aceea a trebuit să se ducă într'o margine de oraș, într'o peșteră, unde se adăposteau vitele, și acolo a dat naștere Mântuitorului lumii. Fiecare ne gândim că, dacă ea și cu însoțitorul ei, dreptul Iosif, ar fi fost oameni cu stare, s'ar fi găsit un loc și pentru dânsii, că oamenii deschid îndată ușile celor ce au în pungă puterea de a trage zăvoarele. Dar erau săraci și de aceea, fără a mai stărui, fără a cârți, cu umilința legată de starea săracului, ei n'au mai făcut supărare nimănui. N'au îndrăznit mai mult, s'au tras îndărăt și s'au dus să se adăpostească aiurea, unde s'o putea.

Ce sărăcicioase începuturi! Ce nebăgate-in-seamă și totuși ce rodire uimitor de bogată, ce urmări nemăsurate au putut avea!

Cu ce mici mijloace a început Iisus în lume, chiar dela nașterea Sa; cu ce puțini oameni, apoi, în propoveduirea Sa; în ce scurt răstimp și-a presărat semănarea cuvântului Său! Și totuși acesta a răzbit și trăiește până în ziua de azi!

Alte puteri au umblat cu slujbași tocmiți, cu oștiri și cu arme, cu așezăminte îndreptate toate într'o singură țintă, și totuși azi ce mai este de ele? Unde mai este împărăția Romanilor, cea încheagată ca pentru vecie, cu un împărat de care se zicea că e

dumnezeu? Unde sunt împărățiile de mai înainte ale Egiptului, Asiriei, Babilonului, a viteazului Cyrus? Unde mai este chiar împărăția din zilele noastre a Austriei, în care toate puterile Statului erau îndreptate pentru ținerea în picioare a împărăției? Câte mijloace nu aveau toate aceste împărății, care o vreme au speriat lumea și au făcut-o să se simtă de puterea lor! Și cu toate acestea ce a mai rămas din ele! Nimic din mijloacele lor silnice nu le-au ajutat ca să-și mai poate ține vechea închegare.

Iisus Hristos n'a avut nimic din toate acestea, și totuși împărăția Lui trăește. El s'a născut în peșteră săracă, și azi e împărat veșnic; alții s'au născut pe puful împărăției, au ținut topuzul domniei în mână mult mai mult timp decât a purtat Iisus toașgul propoveduirii, și totuși azi sunt praf și cenușă, ba multora li s'a uitat și de nume, iar din țările lor nicio urmă!

La nașterea unora s'or fi tras clopote, s'o fi sunat din trâmbițe, s'or fi aprins focuri, s'or fi slobozit chiote, s'or fi dat ospete, s'or fi făcut urări de sănătate și ani mulți, s'or fi pornit și învățit dănteli udate cu băuturi bogate, părinții vor fi primit urări frumoase și daruri mărețe, s'or fi dat bucurii în toată împărăția, ca să se bucure toți supușii de nașterea pruncului împărătesc.

Iisus n'a fost încunjunat de nimic din toate acestea. La nașterea Lui nu s'a pornit nicio mișcare în cuprinsul împărăției. Dacă niște soli depărtați au venit cu daruri și urări, acestea au stărnit urgia pentru pruncul nevinovat, care a fost prigonit chiar dela nașterea Sa, și tot nu s'a știut mult de El.

Totuși ce deosebite! Iisus, fără niciunul din mijloacele obișnuite omenești, a biruit, iar împărății, cu tot ce aveau la îndemână, au rămas neputincioși!

Ce dovadă mai mare că mijloacele lui Dumnezeu întrec cu atâta pe ale omului! că unele care lucrează cu sufletul se încarcă cu altă izbândă decât grosolanele mijloace materiale!

Deci, fiindcă Iisus s'a născut sărac, lumea n'a luat seama la El. Oamenii iau seama numai la cei care se nasc în scumpețuri și sunt însoțiți de surle.

Părinții Lui s'au adăpostit cum au putut în acea noapte sfântă, când a venit pe lume însuși Mântuitorul ei, fiindcă nu aveau loc la gazdă. Dar nu aveau loc, nu fiindcă nu s'ar mai fi găsit un locșor pentru doi drumeți, ci pentrucă erau săraci, și azi, când citim și povestim acestea, ne înduioșăm. Oh! cum i-am fi primit noi! așa-și grăiește omul lui însuși

Așa fac oamenii de obicei, când privesc tapetele trecutului. Li se pare că ei ar fi făcut mai bine decât cei vechi. Spunea și Domnul Hristos despre cei din vremea Sa, cum ei spuneau: *o! de am fi trăit în zilele părinților noștri, n'am fi ucis pe prooroci* (Matei 23,30).

Dacă așa se întâmplă cu oamenii, oare nu facem și noi așa până în ziua de azi? Oare ceice ne jălim că Iisus n'a avut loc unde să se nască, îl primim măcar azi cu adevărat? Il primim în treburile noastre, ca să le ducem după poruncile Lui? Il primim

în casele noastre, ca să domnească în ele un trai după Invățăturile Lui? Și dacă El nu mai este azi văzut de ochii noștri, oare nu ne-a arătat chipul în care-L putem vedea... *întru cât ați făcut unuia din acești frați ai mei prea mici, mie ați făcut?* (Matei 25,40) Oare către acești „frați ai Lui”, care sunt cei săraci și cei nevoiași, avem adevărata puiare?

Atunci de ce este pe lume atâta plâns și atâta durere? De ce se pot petrece sub ochii noștri lucruri atât de sfâșietoare, ca jalea acelor nefericiți copii rămași fără părinți, care au plecat pe jos iarna dela București la Iași și au presărat cu trupurile lor plâpânde de copii mărunți, între 2 și 14 ani, drumul unei dureri fără seamă și au ajuns la Iași numai 3 din 7 și azi trăiesc numai 2? Oare nu înseamnă aceasta că nici azi Iisus nu este mai bine primit în mijlocul oamenilor și că „frații Lui” pier părăsiți, în mijlocul desfătărilor unei lumi nepăsătoare?

De aceea să ne batem piepturile cu lacrimi amare și cu poacăința vie că oamenii sunt tot așa de nepăsători către Iisus și azi ca și în vremurile vechi și să ne punem verde întrebarea: nu cumva suntem și noi din mijlocul lor?

Cum primești tu pe Hristos? trebuie să ne fie gândirea de azi și dacă aflăm că El odată n'a avut loc la gazdă, să cercetăm temeinic dacă noi îl găzduim mai bine.

Ce și se pare ție? Are El loc în inima ta, în casa ta?

Arhtm. SCRIBAN

NAȘTEREA LUI HRISTOS

Spre meazăzi și răsărit de Betlehem, ca la două mii de depărtare, se află o câmpie întinsă, care e despărțită de oraș printr'o prăpastie adâncă, fiind ferită astfel de vânturile reci dela miază-noapte. La adăpostul acestei coline, se întinde o vale acoperită cu mulțime de smochini, de arbori pitici și de molifi; pe povârnișuri și pe văgăuni cresc numai mașini și duzi: astfel, în acest timp al anului, câmpia e foarte mult prețuită pentru hrana oilor, a caprelor și a vacilor, din care sunt alcătuite, de obicei, turmele ce umblă pe aci.

În partea cea mai depărtată de oraș, chiar sub una din stâncile cele înalte, se afla un vechiu staul. Pe vremuri, în urma unui jaf de mult uitat, acoperișul casei a fost spart, iar casa pustită. Dar împrejmuirea i-a rămas neatinsă; și de bună seamă că ea este de o însemnătate foarte mare pentru ciobanii care-și păzesc turmele prin aceste locuri. Un zid de piatră, ca de un stat de om de înalt, îngrădește locul acesta. Dar de multe ori, el nu eră prea mare, încât să poată împedica pe vreo panteră sălă-mândă sau pe vreun leu, ca, dintr'o săritură îndrăzneală, să se

asvârte înlăuntru. De aceea, pentru ca să se înlăture orice pericol, se mai făcuse pe partea din lăuntru încă un gard de măracini și de țepi, prin care abia putea să pătrundă o vrabie.

Într-una din zile, o mulțime de ciobani își duseră turmele pe câmpia aceasta, și din zorii zilei, văile răsunau de strigate, de bocănituri de secure, de behăitul oilor și al caprelor, de sunetul clopotelor și de lătratul câinilor. Când soarele se coborâ spre apus, ciobanii își aduseră turmele în ocol, pentru ca, pe vreme de noapte, să și le știe la loc sigur. În apropiere de intrare, făcură un foc; apoi cinară și se așezară jos să se odihnească și să mai vorbească, în vreme ce unul din ei rămase afară de pază. Fără acesta, erau șase chipuri de oameni cu capul gol, cu părul vălvoi, ars de soare și cu barbă bogată. Niște mantale de piele de capră sau de miel îi acopereau până la genunchi, lăsându-le mâinile goale; cingători late strâng la un loc hainele lor largi. De umărul drept le atârna câte o traistă în care puneau mâncare și pietre anume alese pentru praștie. Lângă fiecare, se află câte un băț, care era semnul ocupației lui și care-i slujește și ca armă de apărare.

Așa erau păstorii din Iudeea, la vedere, grosolani și pădureți, ca și îndrăzneții lor câini, dar în fapt, atât de nevinovați și de plini de iubire, cum numai o viață primitivă ca a lor și numai o astfel de îndeletnicire, adică grija necurmată de o făptură atât de blândă și de sărmană, putea să-i facă.

Ei vorbeau numai de turmele lor, despre ceva care eră strein pentru lumea cealaltă, dar care, pentru ei, eră de cea mai mare însemnătate. Un lucru de nimic lor le părea destul de însemnat și nu puteau să uite de oile pe cari le incredințaseră paznicului: grija lor eră să le păzească decând se nășteau: în fiecare zi să le treacă prin apă, să le fie sprijin prin prăpăstii și să se îngrijească de hrana lor. Ei le însoțeau peste tot: la ele se gândeau și de ele se interesau: cu ele împărțeau viața și călătoriile și erau gata să le apere, să iese înaintea vreunui leu sau a vreunui hoț și să-l omoare.

Întâmplările mari ale istoriei, în al căror curs răsar și pier popoarele și se schimbă stăpânirea lumească, erau pentru ei lucruri de a doua mână, cari rareori ajungeau la cunoștința lor.

Despre faptele lui Irod auziseră vorbindu-se ca de obicei, cum el pusesese să se zidească într'un oraș sau altul palate și cazărni și îngăduise unele lucruri oprite.

Uneori câte unul din ei se urcă pe colina pe unde își păștea turma obosită, pe care o ascundea într'un loc sigur, spre a nu se speria de răsunetul trâmbițelor, și privea cum trec cohortele, ba chiar și legiunile de soldați romani; dar când coifulurile strălucitoare piereau din ochii lui și necazul pe apăsători îi trecea, în zadar se ostenea să înțeleagă rostul vulturilor și al globurilor de aur ale războinicului popor roman și să priceapă rostul unei vieți așa de puțin asemănătoare cu a sa...

Și totuși acești oameni naivi și simpli nu erau lipsiți de știință și de înțelepciune. În fiecare zi de sâmbătă obișnuiau să

se spele și să se ducă la sinagogă, unde se mulțumiau și cu cele mai din urmă locuri. Nimeni nu sărută „Tora“ cu mai mult foc lăuntric, nimeni nu ascultă cu mai multă credință cuvântul sfânt și Tălcuirea lui, nimeni nu-și întipărea mai adânc în minte învățăturile bătrânilor și nimeni nu se gândia la ele mai bine ca ei. Intr'un stih din Sfânta Scriptură, au aflat toată înțelepciunea lor și legea întregii lor vieți simple: că Domnul Dumnezeu lor este un singur Dumnezeu și că ei sunt datorii să-l iubească din tot sufletul lor. Și într'adevăr îl iubiau. Aceasta era înțelepciunea lor, înțelepciune care întrecea pe aceea a regilor.

Tot stând de vorbă, somnul îi copleși încetul cu încetul; ședeau toți întinși pe locurile pe cari se așezaseră la început spre a se odihni. Noaptea era ca orice noapte de iarnă din aceste ținuturi muntoase: rece, senină și luminoasă. Nu sufla niciun vântuleț; atmosfera părea mai curată ca niciodată. O liniște adâncă, tainică coborâ pe pământ: o tăcere sfântă. Se vesteă pământului că cerul se pleacă spre el, pentru a-i aduce o știre plină de bucurie.

Afară, paznicul, îmbrăcat în mantă, se plimbă încoece și încolo; uneori, când vreo mișcare în turma ce dormia, ori țipătul vreunui șacal îi stârnea băgarea-de-seamă, se opriă și ascultă. Timpul i se părea lung de tot. Dar, iasfârșit, iată și miezul nopții. Își împlinise datoria: acum putea și el să doarmă acel somn liniștit, cu care munca binecuvîntează pe fiii ei oboșiți. Se întoarse spre intrare: dar deodată se opri locului: o rază de lumină, limpede și frumoasă, ca a lunii, îl înconjură.

Fără să mai răsufle, privi la lumina care se făcea tot mai puternică și mai mare; înaintea ochilor lui erau lucruri cari nu se mai arătaseră, dar cari acum, se putea vedea de ori și cine; își aruncă ochii peste tot întinsul și peste toate câte își găsiseră adăpost pe acolo. Teama și îngrijorarea îl cuprinseseră: stelele nu se mai vedeau: se părea că lumina se vărsa pe pământ printr'o deschizătură a cerului. Lumina creștea din ce în ce; plin de spaimă, strejarul strigă către tovarășii săi:

„Sculați-vă, sculați-vă!“

Câinii săriră și alergară lătrând: turma se grămădi speriată într'o parte: tovarășii se sculară și puseră mâna pe arme.

„Ce este?“ întrebă toți într'un glas.

„Ia, uitați-vă, uitați-vă!“ strigă paznicul; „s'a aprins cerul“. Un val de lumină părea că se varsă pe pământ; orbiți, păstorii se acoperiră la ochi și căzură în genunchi: frică mare îi cuprinse; se aruncară cu fața la pământ. Atunci se auzi un glas din înălțime:

„Nu vă spăimântați!“ Ei s'au sculat.

„Nu vă spăimântați“, s'a auzit din nou glasul, „căci iată vă vestesc bucurie mare, care va fi la toată lumea“.

Glasul, supraomenesc în sunet și gingășie, atât era de dulce și de limpede, pătrunse până în adâncul inimilor lor și-i umplu de încredere. Se ridicară și, plini de cucernicie, își îndreptară pri-

virele în sus. În mijlocul mării de lumină și de lavă, deslușiră chipul unui bărbat îmbrăcat într'un vestmânt alb-strălucitor. La umeri avea aripi, pe frunte-i lumina o stea cu strălucire minunată; mâinile lui întinse îi binecuvântară, fața era de o frumusețe cerească și plină de mărire.

Auziseră de multe ori, ba chiar și vorbiseră între ei de ingeri, dar acum nu se mai îndoiu, ci-și ziceau în sine: „Mărirea lui Dumnezeu s'a sălășluit întru noi, mărire ca aceea care s'a trimis odinioară peste prooroci”.

Și ingerul adaogă: „Căci estăzi vi s'a născut în orașul lui David, Mântuitorul, care este Hristos Domnul”.

Iarăși se făcu tăcere. Cuvintele ingerilor pătrunseră adânc în inimile păstorilor.

„Și acesta este ca semn”, grăi ingerul mai departe „veți găsi un pruncușor înfășat în scutece și culcat în iesle”... Ingerul tăcu: vestea se răspândise.

Pe dată, lumina, al cărei punct central era el, începu să tremure; ori încotro ai fi aruncat ochii, vedeai plutind prin văzduh, făpturi luminoase de o frumusețe cerească. Mulțime de cete îngerești îl înconjurară laudând pe Dumnezeu și zicând: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bună voie”. Cântau într'una, proslăvind mărirea lui Dumnezeu.

Apoi, cel dintâu inger își ridică ochii, ca și când ar fi voit să capete învoirea unei flințe dintr'o mare depărtare. Liniștit și majestos, își întinse aripele, cari la lumină erau albe ca zăpada, iar la întunec erau colorate ca un mărgăritar, apoi se înălță și pluti încet spre orizont, luând cu sine lumina.

După plecarea ingerului, tot se mai auzi multă vreme în urmă, răsunând încetșor și dulce, în glasuri minunate, cântarea de laudă: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace întru oameni bună voie”.

Când păstorii își veniră în fire, se priviră unii pe alții speriați, până ce unul dintre ei rupse tăcerea:

„Acesta fu Gavriil, trimisul lui Dumnezeu către oameni”.

Nimeni nu zise nimic.

„Nu ne spuse el că s'a născut Hristos Domnul?”

„Da, așa grăi,” răspunse un altul.

„Și nu adaogă: „în orașul lui David?”... Acesta este, de bună seamă, Betlehemul nostru de colo, — și că noi îl vom găsi ca pe un copilaș în scutece?”

„Da, — și culcat în iesle”.

Cel care vorbise 'ntâiu privi o clipă gânditor către foc; apoi, după o grabnică hotărâre, zise:

„În Betlehem e numai un singur loc unde sunt iesle, — unul singur: acesta este peștera din apropierea hanului.

„Fraților, să mergem să vedem ce este acolo! Preoții și cărturarii de multă vreme așteaptă pe Messia. Acum s'a născut el și Domnul ne-a dat un semn după care să-l putem cunoaște”.

„Hai să mergem mai repede la el și să ne închinăm lui!”

„Dar turmele noastre ?”

„Domnul va avea grijă de ele. Hai să mergem !”

Și se sculară cu toți și părăsiră turmele. Grăbindu-se, trecură repede pe lângă piciorul muntelui, apoi prin oraș, până ajunseră la porțile hanului.

Aci, paznicul îi opri.

— „Ce vreți ?” îi întrebă acesta.

— „Am văzut și am auzit lucruri mari în noaptea asta,” răs-punseră ei.

— „Lucruri mari am văzut și noi, — dar de auzit, n'am auzit nimic... Voi ce-ați auzit ?”

„Lasă-ne să intrăm în peșteră și să vedem ce-i acolo : pe urmă îți vom spune tot. Hai cu noi, și tu însuși vei vedea !”

„Asta ar fi o nebunie !”

„Nu, s'a născut Messia !”

„Messia ?.. De unde știți voi asta ?”

„Mai întâiu hai să mergem și să vedem”.

Paznicul răsé batjocortor. „S'a născut Messia ? Cum îl veți putea voi cunoaște ?”

„S'a născut în noaptea asta, și acum e culcat în iesle : pe aceasta-l vom cunoaște. Și e numai un singur loc în Betlehem unde sunt iesle”...

„Peștera ?”

„De bună seamă, — hai cu noi !”

Trecură prin curtea hanului, fără să se mai oprească, cu toate că unii dintre călători se deșteptară și tănuiau despre minunata întâmplare. Ușa peșterii eră deschisă ; un felinar aruncă lumina-i slabă în lăuntru.

„Pace vouă !” zise portarul, adresându-se către Iosif și către însoțitorii lui.

„Uite niște oameni caută un copil care s'a născut în noaptea aceasta. Spun că-l cunosc pe aceea că e înfășat în scutice și culcat în iesle”.

O adâncă mișcare lăuntrică se zări pe față Nazarineanului, care se dete într'o parte și zise : „Iată copilul !”... Apropiară telinarul, și păstorii priviră pe copil, minunându-se.

Copilul nu avea niciun semn de înțelepciune : părea că e un copil ca toți cei de curând născuți.

„Unde este mama ?” întrebă apoi paznicul.

Una din femei luă copilul și-l puse în brațele Mariei.

Păstorii se făcură cerc împrejurul său.

„E Messia !” zise înfășurătorul unul dintre ei.

„Messia !” repetară ceilalți plini de bucurie și căzură în genu-nuchi, rugându-se.

„E Domnul, și împărăția lui stăpânește cerul și pământul”..

Și acești oameni aveau o credință neclintită. Sărutară poala hainelor mamei și părăsiră peștera, bucurându-se.

La han povestiră mulțimii, care se'ambulzia peste ei, toate cele ce se întâmplaseră ; iar pe drum, prin oraș, până ajunseră

la turmele lor, cântau bucurându-se din adâncul inimilor lor, cântarea îngerilor :

„Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu, și pe pământ pace, întru oameni bună voie“.

Spusele păstorilor se răspândiră ca fulgerul, în tot ținutul acela, iar lumina minunată care se văzuse pretutindenea, întăriă graiurile lor.

Zilele următoare, peștera fu văzută de o mulțime de curioși: unii din ei credeau : dar cei mai mulți râdeau și-și băteau joc...

La unsprezece zile dela nașterea pruncului, pe drumul ce vine dinspre Sichem, se apropiau de Ierusalim cei trei magi. Popor mult ieși înaintea lor, după ce trecură pârâul Cedrilor : toată lumea stătea locului și se uita la ei cu deamănuntul.

Iudeea eră pe vremea aceea o țară prin care treceau toate semințiile și limbile pământului ; o fâșie îngustă de pământ îngrădită la răsărit de pustiu, iar la apus, de apa mării, eră tot cuprinsul ei.

Dar peste această fâșie de pământ, firea făcuse drum de legătură între răsărit și miază-zi : în aceasta stătea întreaga ei însemnătate. Toată bogăția Ierusalimului erau vămile, cari stăteau înaintea negustorilor ce treceau pe aci. În afară de Roma, nici un alt oraș nu vedeă amestecați între zidurile lui atât de mulți înfățișători ai diferitelor neamuri : în nici un alt oraș străinul nu eră mai puțin străin, pentru locuitori, ca în Ierusalim. Și cu toate acestea, cei trei bărbați deșteptară băgarea-de-seamă a întregii obști, când se apropiară de porțile orașului. Niște femei șezură la marginea drumului, aproape de mormintele regilor : un copil se juca la picioarele lor.

Când acesta zări pe cei trei tovarăși venind, începu să bată din palme și să strige : „Ia uitați-vă, ia uitați-vă, ce clopoței frumoși ! Ce cămile mari !“ Clopoțelei erau de argint. Cămilele erau albe ca zăpada și de o mărime neobișnuită. Căpăstrul purta semnele unei lungi călătorii prin pustiu și arăta totodată și bogățiile stăpânilor, cari ședeau în micile lor corturi, tot ca în ziua în care se întâlniseră în pustie.

Și totuși, nici clopoțelei, nici cămilele sau podoabele lor ori firea călătorilor nu făceau lumea să se minuneze atât de mult, ci întrebarea cu care cel dintâiu dintre cei trei bărbați întrebă pe toți pe lângă cari trecea... Se apropiau mereu de Ierusalim, venind dinspre miazănoapte. Drumul eră îngust și strîcat de umblet mult, cu greu se puteă merge pe el, din pricina pietrelor aduse aci de apele ploilor. Pe vremuri, pe amândouă părțile drumului se întindeau câmpii bogate și dumbrăvi frumoase de măslini, care, în mareașta lor strălucire, fermecau mult ochiul unuia care călătorise prin pustiu.

Se opriră înaintea grupului dela mormintele regilor.

„Oameni buni“, zise Baltazar, plecându-se încetișor, „vom ajunge în curând la Ierusalim?“.

„Da,“ răspunse femeia în ale cărei brațe se aruncase copilul ; „dacă pomii de pe colina aceea ar fi puțin mai jos, ați putea să vedeți turnurile orașului“.

Baltazar se uită la cei doi tovarăși ai săi, apoi întrebă iarăși: „Unde este noul născut rege al Iudeilor?”

Mirate, femeile se uită una la alta, fără să dea vreun răspuns.

„N'ați auzit de el?”

„Nu!”

„Atunci, să spuneiți la toată lumea că noi i-am văzut steaua la răsărit și am venit să ne închinăm lui.

Porniră mai departe întrebând și pe mulți alții, dar căpătără acelaș răspuns. O ceată de oameni, pe care o întâlneau în dreptul peșterii lui Ieremia, atât de mult se sperie și se minună de întrebarea lor, încât se înapote și o luă după ei spre oraș.

Ei înșiși erau așa de mult îngrijorați de rostul venirii lor aci, încât nu putură să arunce nicio privire măcar peste frumusețea neînchipuită ce li se desfășură înainte. Nu priviră nici la Bezeta din fața lor, nici la Mizpah și Olivet dela dreapta, nici la zidurile mărețe dinnapoia orașului, cu cele patruzeci de turnuri înalte masive, pe cari le adăogase arhitectul împărătesc, pe unele pentru întărire, pe altele pentru înfrumusețare, nici la Sion, colina cea mai înaltă, cu palatele-i de marmoră și nici la sclipitoarele terase ale templului de pe Moriah, și la munții împărătești, cari îngrădesc sfântul oraș. Se opriră înaintea porții care se ridica pe vremea aceea, unde se află azi bariera Damascului, la punctul în care se întâlnesc cele trei mari drumuri: al Sicheului, al Ierihonului și al Ghibeonului.

Un soldat roman eră aci de pază. Mulțimea celor cari urmau pe cei trei bărbați crescuse mereu. Un cerc de lume ce se imbulzeă se întinse împrejurul lor, când Baltazar își opri cămila ca să vorbească cu străjerul: fiecare căută să se apropie cât mai mult ca să vadă și să audă ce se petrece acolo.

„Pace ție”, începu Egipteanul cu un glas, care se auzia până departe. Străjerul nu dădu niciun răspuns.

„Venim de departe de tot, ca să căutăm pe noul născut împărat al Iudeilor. Poți să ne spui unde este?”

La o chemare a soldatului, se văzu venind dintr'o încăpere dela dreapta, un ofițer.

„Faceți loc”, strigă el către mulțimea care privia cu gura căscată, și fiindcă aceasta păru că nu prea ascultă de porunca lui, își croi drum hotărâtor cu sabia, până ce răsbi înaintea călătorilor.

„Ce voiți?” întrebă ofițerul pe Baltazar, în graiul poporului. Și Baltazar răspunse în acelaș fel:

„Unde este noul născut rege al Iudeilor?”

„Irod?” întrebă ofițerul mirat.

„Irod a primit domnia dela împăratul — nu-l căutăm pe el”.

„Nu mai este alt rege al Iudeilor”.

„Dar noi am văzut steaua aceluia pe care-l căutăm dela o mare depărtare și am venit să ne închinăm lui”.

Romanul se miră: „Mergeți mai departe”, zise el însășișit, „mergeți mai departe. Eu nu sunt Iudeu: duceți-vă de întrebați

pe cărturari la templu, sau pe Anna, preotul cel mare, sau, mai bine, pe Irod însuși. Dacă, în afară de el, mai este încă un rege al Iudeilor, de bună seamă că el va ști unde se află“.

Ofițerul făcu loc străinilor și aceștia intrară în oraș. Înainte chiar de a pași pe strada îngustă, Baltazar se întoarse către tovarășii săi și zise :

„Rostul venirii noastre aici este îndeajuns de cunoscut. Până la miezul nopții, tot orașul va afla despre noi și despre misiunea noastră. Hai să căutăm o gazdă!“

În seara aceleași zile, pela streașa întâia a nopții, se ținu în palatul depe muntele Sion, o adunare ca de cincizeci de persoane, cari, de bună seamă, veniseră aci, numai în urma poruncii lui Irod ca să-i tălmăcească tainele adânci ale legii și istoriei iudaice. Deci era o adunare a învățătorilor dela școlile înalte, a preoților celor mai de seamă și a cărturarilor mai cu vază, personalități cari dădeau tonul în lămurirea anumitor puncte de credință, precum și a căpeteniilor celor mai felurite tabere și secte : nobili saducheii, fariseii fățarnici și pacinici, blânzi stoici, filosofi de ai Essenienilor.

Apartamentul în care se ținu ședința făcea parte din una dintre încăperile din lăuntru ale palatului și era foarte spațios. Aranjamentul cu adevărat roman. Pe jos era așternut cu plăci de marmoră ; pereții fără ferestre, ornamentați cu galben. Mijlocul încăperii îl ocupă un divan căptușit cu perini de culoare gălbue, divan care avea forma unei potcoave, cu partea deschisă către intrare. În partea încovoiată a acestei potcoave eră un trepied de bronz, împodobit cu firicele de aur și de argint ; deasupra acestuia atârna, prins de tavan, un policandru cu șapte brațe : fiecare dintre acestea avea câte o lampă aprinsă. Divanul și lămpile își arătau origina iudaică.

Adunarea eră așezată în divan în chip oriental ; erau bărbați în vârstă înaintată ale căror vestminte se deosebneau de ale celorlalți numai în culoare : croiala și forma erau la fel. Toți purtau bărbi lungi, lăsate pe piept ; ochi negri adânci străluciau sub sprâncenele dese și dădeau feței lor, împreună cu nasul mult încovoiat, o expresiune severă și riguroasă. Purtarea lor era plină de demnitate, încât se putea numi cu adevărat patriarhală.

Bărbatul care șade în partea de sus a divanului înaintea trepiedului și spre care se îndreaptă atenția celorlalți, este, după cum se pare, președintele adunării. Statura lui odinioară înaltă, era acum încovoiață, iar fața sbârcită. Haina albă care-i atârna pe umeri, părea că învelește numai un schelet. Măinile, pe jumătate acoperite de mânecile de mătase, vârgată alb cu roșu, îi erau încruciate peste genunchi. Când vorbea, ridica tremurând uneori degetul arătător dela mâna dreaptă : altfel ai fi crezut că nici nu se poate mișca. Câteva fire de păr alb ca argintul, care-i acoperiau capul lat și bine dezvoltat, străluceau la lumina lămpilor. Orbita ochilor păreau că sunt niște peșteri adânci, lângă ele se înălța fruntea ascuțită ; privirea îi era obosită și turbure ;

nasul subțire, toată partea de jos a feții era ascunsă sub o barbă bogată și respectabilă.

Eră Hillel Babiloneanul.

Șirului de profeți, de atâta vreme morți, din Israel, îi urmă acum un șir de învățați, dintre care cel dintâiu, în știință și înțelepciune, era el. Dacă nu i-ar fi lipsit iluminarea launtrică și chemarea dumnezeiască, ai fi putut zice că e într-adevăr un profet. La vârsta de o sută șase ani, el eră tot președintele înaltului sfat. Înaintea lui, pe o masă, se afla un pergament pe care erau însemnate niște slove evrești; înnapoia scaunului său, un băiat bine îmbrăcat, îi aștepta porunca.

Sfatul părea că e pe sfârșite și că cei de față luaseră o hotărâre; toți tăcură, când Hillel chemă la sine pe băiat, care se apropie de el plin de respect.

— „Du-te de vestește pe rege că suntem gata să-i dăm răspunsul“, porunci el.

Băiatul plecă.

Puțin după aceia, doi ofițeri intrară în lăuntru și se așezară unul la dreapta și altul la stânga intrării. În urma lor, venia cu pași ușori, un personajiu foarte însemnat: un bărbat înalțat în vârstă, îmbrăcat într'o haină de purpură, strânsă la mijloc cu un brâu de aur, fin și moale, parc'ar fi fost de piele. Cataramele ghetelor străluciau de pietre scumpe: o coroană îngustă lucrată cu multă măestrie se vedea sub acoperământul de pe cap, făcut din catifea roșie moale, acoperământ care-i înveliă capul și se lăsă peste ceafa și umeri. La cingătoare-i atârna un pumnal.

Legănându-se, păși înainte, sprijinindu-se pe un baston. Nu-și ridică privirile până nu se apropie bine de membrii adunării; apoi, ca și când abia acum ar fi observat prezența lor, își sălță privirile și-și făcu ochii roată peste tot, dar atât de mândru și de încrunțat, așa de bănuitor și de amenințator totodată, ca și când ar fi căutat un dușman.

Eră Irod, supranumit cel Mare: un trup istovit de boală, o conștiință învârtășată de fărâdelegi, un suflet lacom și doritor de mărire, un tovarăș stimat al Cezarilor, în mai multe privințe.

Deși în vârstă de 67 ani, totuși ținea domnia cu o grijă neobosită, cu putere despotică și cu o cruzime neînduplecată.

La intrarea sa, se produse în adunare o mișcare generală: cei mai bătrâni se înclinară ușor, cei mai politicoși se ridicară de pe scaune și îngenunchiară, încrucișându-și mâinile la piept.

Irod își plimbă ochii peste cei prezenți; merse apoi spre venerabilul Hillel, care răspunse privirii lui reci, plecându-și capul și ridicându-și ușor mâinile.

„Răspunsul“, grăi aspru regele și cu amândouă mâinile lovi cu bastonul în pământ. „Răspunsul!“

Bătrânul, privind pe rege drept în față, răspunse liniștit și blând, cu solemnă înțelepciune, în vreme ce tovarășii săi ascultau cu foarte multă băgare de seamă:

„Pacea Dumnezeului lui Avraam, Isaac și Iacob să fie cu

tine, o regel" și, schimbând tonul, continuă: „Ne-ai întreat unde trebuie să se nască Messia”.

Regele dădu afirmativ din cap, totuși își ținu privirea serios îndreptată către vorbitor. „Aceasta a fost întrebarea mea”.

„Acum, o rege, în numele meu și în numele tuturor fraților mei aici adunați, îți răspund: „În Betlehemul Iudeei”.

Cu degetul tremurând, bătrânul arată un loc pe pergamentul ce era dinaintea lui și răspunse încă odată: „În Betlehemul Iudeei, căci așa scrie prorocul: „Și tu Betleheme, pământul Iudeei, cu nimic nu ești mai mic între orașele lui David, căci din tine va ieși povățuitorul, care va domni peste poporul meu Israel”.

Pe fața lui Irod se văzu o puternică emoție, în vreme ce ochii săi rămaseră ațintiți pe pergament.

Cei de față abia mai puteau să răsufle: nimeni nu mai grăi o vorbă. După puțină vreme, regele se întoarse și părăsi sala.

„Frații mei”, zise Hillel, „suntem slobozi”.

Se ridicară repede și plecară rânduri-rânduri. Hillel chemă la sine pe un bărbat ca de cincizeci de ani.

„Ia Sfintele Scripturi, fiul meu”, zise el, și învește-le cu îngrijire. Acesta făcu precum i se porunci.

„Acum dă-mi brațul și du-mă până la literă”.

Bărbatul cel viguros se înclină spre el. Cu mâinile tremurătoare, Hillel apucă sprijinul oferit și eși obosit afară.

Astfel părăsiră sala, vestitul învățat Hillel și Simeon, fiul său, pe care-l alesese ca urmaș în înțelepciune, știință și onoare.

Ceva mai târziu, dar tot în aceeaș seară, magii se odihneau la han: ochii lor însă nu puteau să-și găsească somnul. Își puseră capul pe o piatră care le slujia drept căpătâiu; printre boltele deschise, privirile lor se îndreptau la milioanele de stele, semănate pe cerul închis al nopții. Dar spiritul lor eră cufundat întru totul, gândind la noua descoperire ce-i aștepta. Cum li se face ea? Ce-ar trebui să facă ei mai întâiu?! În sfârșit, iată-i în Ierusalim; la bariera orașului întrebaseră despre acel pe care-l căutau, așa că-i vestiseră nașterea: le rămâneă acum ca să-l găsească numai. Și de data aceasta își puseră întreaga lor nădejde, tot în duhul care-i călăuzise până aci. Cine ascultă de glasul lui Dumnezeu și așteaptă un semn ceresc, dela acela somnul se depărtează.

Pe sub boltele halei se văzu deodată venind un bărbat.

— „Sculați-vă!” strigă acesta către ei, „vă aduc o veste care nu mai poate suferi nici o întârziere”.

Se sculară.

„Dela cine?” întrebă Egipteanul.

„Dela Irod regele”.

Streinii își simțiră inimile bătând de un fior sfânt.

„Nu ești tu, oare, paznicul hanului?” îl întrebă Baltazar mai departe.

„Eu sunt”.

„Ce vrea regele dela noi?”

„Trimisul său este afară — el ar putea să vă spună aceasta”.

„Atunci, roagă-l să ne aștepte!”

„Câtă dreptate ai frate dragă.” murmură buzele Grecului, când paznicul se depărtă. „Întrebarea cu care ai întrebat poporul de pe drum și pe strejarul dela barieră și-a făcut drum prin tot orașul.

„Hai să ne grăbim, să vedem ce vrea regele!”

Se sculară: își luară sandalele în picioare, se îmbrăcară și ieșiră afară.

Trimisul îi așteptă.

„Vă salut și vă aduc pace; și vă rog să mă iertați că stăpânul meu, regele, m'a însărcinat să vă poftesc la palat, unde vrea să vorbească el însuși cu voi”.

O lampă stărnă în hală; la lumina acestuia, cei trei se priviră unul pe altul și văzură că duhul călăuzitor eră cu ei. Egipteanul merse la paznic și-i șopti încetișor: „Știi unde sunt ascunse în curte bogățiile noastre și unde se odihnesc cămilele. Ai grijă de toate, câtă vreme nu suntem aici, până când vom pleca, fiindcă avem nevoie de ele”.

„Duceți-vă fără nicio grijă și aveți încredere în mine,” răspunse paznicul.

„Voința regelui este pentru noi o poruncă”. Cu aceste cuvinte, Baltazar se întoarse iarăși către trimis. «Iată, te vom urma».

Străzile sfântului oraș erau pe vremea aceea, tot așa de înguste ca și azi, dar nu atât de neegale și de murdare, căci marele întemeietor nu se mulțumia cu o înfățișare în deobște frumoasă: el pretindea și curățenie și aranjament.

Tăcând, magii merseră în urma călăuzei lor. La lumina slabă a stelelor, urcară printre niște ziduri întunecoase și pe sub niște poduri cari legau casele dela dreapta cu cele dela stânga; apoi un dâmb, și iată poarta cea mare. Două focuri cari ardeau ceva mai departe, își aruncau lumina pe zidurile mari și peste strejarii cari stăteau aci în neregulă, rezemați pe arme. Fără să mai aștepte vreo poftire intrară în lăuntru. Merseră mai departe prin niște ganguri lungi și printre două șiruri de stâlpi slab luminați și se urcă pe o scară lungă într'un turn de o mărime considerabilă.

Aci, călăuza se opri deodată și arătându-le o ușă deschisă, le zise: «Intrați! Regele vă așteaptă aci».

Camera din fața lor răspândeă un miros de lemn de sandel; iar întregul aranjament eră dovada unui lux mare. În mijlocul odăii eră întins un covor moale: pe acesta eră așezat tronul.

Dar vizitatorii nu avură vreme să arunce decât numai o privire generală spre sofalele sculptate și brodate cu fireturi de aur, spre scumpele sertare, tacâmuri și instrumente de muzică, la sfeșnicile de aur cari străluciau la propria lor lumină, la tablourile zugrăvite în frumosul stil grecesc, cari împodobeau pereții și dela cari un fariseu și-ar fi întors fața, plin de spaimă sfântă.

Irod, care ședea pe tron așteptând, îmbrăcat solemn, ca la adunarea cărturarilor și a învățătorilor de lege, era cât se poate de atent. La capătul covorului, până unde veniseră nechemăți, magii îngenuchiară. Regele atinse un clopoțel și pe dată se ivi un slujitor, care așeză trei scaune înaintea tronului.

„Sedeți”, începu regele politicos. „Dela bariera dinspre miez-noapte, mi-a venit știre, azi după prânz, că au sosit trei străini călări, cari au uimit orașul și cari, după cât se vedea, veniau dela o mare depărtare.. Voi sunteți aceia?”

Greul și cu Indianul făcură un semn lui Baltazar și acesta luă cuvântul: „Dacă n'am fi cine suntem, de bună seamă că puternicul Irod, al cărui nume umple lumea întreagă, n'ar fi trimis după noi. Fără îndoială că noi suntem streinii aceia”.

O ușoară mișcare de mână arătă consimțământul regelui. „Cine sunteți voi, și de unde veniți?” întrebă Irod mai departe. „Fiecare să vorbească pentru el însuși”.

Unul după altul îi vorbiră apoi, fiecare despre țara sa, despre locul nașterii sale și despre drumul pe care au mers, ca să ajungă la Ierusalim. Oarecum desamăgit, Irod se apropie mai mult de ei: „Cum ați întreat pe olișterul de pază dela bariera orașului?”

„Noi l-am întreat: Unde este noul născut rege al Iudeilor?”

„Acum înțeleg pentru ce poporul era atât de neliniștit. Vedeți, și pe mine mă neliniștești. Mai este oare, afară de mine, alt rege al Iudeilor?”

Fără să mai stea la îndoială, Egipteanul răspunse:

„El s'a născut acum de curând”.

La aceste cuvinte, un semn de durere se așternu pe fața regelui, ca și când o dureroasă amintire s'ar fi trezit în lăuntrul lui. Figurile fiilor lui omorâți, apărură înaintea ochiului lui suferesc: dar se sili să se liniștească și întrebă numai:

„Unde este acest nou rege?”

„De bună seamă, o, rege, că pe el îl căutăm și noi, ca să-l găsim”. „Mult mă spăimântați: mi-ați dat o ghicitoare mai grea decât cele ale lui Solomon. Cum vedeți, sunt aproape la sfârșitul vieții, când curiositatea este tot așa de mare ca și la copii, și ar fi trist lucru să mă lăsați prea multă vreme în necunoștință. Spuneți-mi tot ce știți despre noul născut și-l voi căuta împreună cu voi. Vreau să-l aduc aici în Ierusalim și să-l cresc ca pe un prinț și-l voi fi mijlocitor pe lângă împărat, ca să dobândească mărire și onoare multă. Jur înaintea voastră, că între noi, nu va fi nici o dușmănie. Spuneți-mi însă, cum se face că voi, cari sunteți atât de mult depărtați unul de altul, să auziți despre el, în acelaș timp?”

„Îți voi spune, o, rege, adevărul așa cum este”.

„Vorbește!”

„Există un Dumnezeu a-tot-puternic”.

Irod fu cuprins de spaimă.

„El ne-a chemat încoace și ne-a făgăduit că vom găsi pe Mântuitorul lumii; că-l vom vedea. ne vom înclina lui și vom fi martorii venirii sale. Și s'a dat ca semn, fiecăruia din noi, o stea. Duhul a fost și este cu noi, o rege”.

Un puternic simțământ clocoti în cei trei bărbați, încât Greul abia putu să-și stăpânească un strigăt.

Irod privia crunt, când la unul, când la altul și se făcea tot mai trist și tot mai bănuitor.

„Vă bateți joc de mine,“ luă el iarăși înstârșit, cuvântul. „Iar dacă nu, atunci spuneți mai departe! Ce urmări va avea venirea noului rege?“

„Mântuirea lumii.“

„Mântuire? De ce?“

„De păcatele sale.“

„Și în ce chip?“

„Prin puterea dumnezească — prin credință, iubire și fapte bune.“

„Atunci, voi sunteți anunțătorii lui Messia?“ întrebă Irod mai departe, și nimeni n'ar fi putut să citească în fața lui, ce simțiminte adânci mișcau sufletul său.

„O, rege, noi suntem slugile tale.“

Regele atinse un clopoțel și pe dată sosi un slujitor.

„Să aduci darurile!“ porunci el, acestuia.

Servitorul dispăru. Peste puțin timp se înapoie și, îngenunchind, oferî oaspeților darurile regelui: O mantă vărgată roș cu albastru și o cingătoare de aur. Cu cele mai alese semne de mulțumire, magii primiră comorile.

„Încă o vorbă“, zise Irod după ce se sfârși această ceremonie. „Ați vorbit către căpitanul dela barieră, ba chiar și către mine, acum, despre o stea pe care ați văzut-o la răsărit.“

„Da“, răspuse Balthazar cu vioiciune, «eră steaua lui, adică steaua regelui nou născut».

«Pe ce vreme vi s'a arătat ea, vouă?»

«Când am fost chemați să venim încoace».

Irod se ridică, în semn că audiența s'a sfârșit. Se coborî de pe tron, se opri înaintea lor și-i mai întrebă încă odată: «Dacă voi sunteți, așa precum socotesc, anunțătorii noului născut Messia, o, înțelepți bărbați, să știți că eu am întrebat chiar în noaptea aceasta pe cei mai învățați dintre Iudei și cu toți mi-au tălmăcit că Betlehemul Iudeei a fost ales ca oraș de naștere al lui Messia. De aceea vă spun: Mergeți degrab într'acolo, mergeți repede și căutați cu de-amănuntul pe prunc și, dacă-l veți găsi, să mă vestiți și pe mine, ca să vin și eu să mă închin lui. În călătoria voastră nimic nu vă va împiedeca drumul. Duceți-vă în pace!».

Strângându-și haina, Irod părăsi apartamentul. Numai decăt veni călăuza și-i întovărăși pe stradă și înapoi până la han, înaintea intrării căruia, Grecul grăi: «Fraților, hai să mergem către Betlehem, așa cum ne-a poruncit regele.

«Da!» adăogă Indianul. «Duhul mă îndeamnă».

«Așa este», declară Baltazar, cu aceiași vioiciune.

«Cămilele sunt gata».

După ce umplură de daruri bogate pe paznicul hanului, se urcară pe șei și-l rugară să le arate drumul spre bariera lafei¹⁾; apoi plecară de acolo.

1) De l așa o fi în cartea din care s'a făcut această traducere, dar drumul spre lafa nu ducea spre Belleem. Drumul lafei e către apus, iar Belleemul venea către meazăzi. — Nota Arhim. Scriban.

Porțile grele se descuiară; nesupărați, părăsiră orașul și apucară pe drumul, pe care, cu câteva zile mai înainte, mersese Iosif și Maria.

Când ajunseră la colina deschisă dela Refaim, deodată o lumină se arată înaintea lor, mai întâiu slabă și nelămurită. Inimile lor băteau mai cu putere: globul de lumină se făcea tot mai mare: închiseră ochii înaintea luminii lui orbitoare, iar când îi deschiseră iarăși, iată că steaua stătu înaintea lor, în strălucirea ei minunată, părănd că le arată calea. Iși împreună mâinile și o salutară săltând de bucurie.

«Dumnezeu e cu noi! Dumnezeu e cu noi», strigau ei una-ntr'una, și priviră cum steaua, ridicându-se din valea dela Mar-Elias, stătu deasupra unei case, lângă povârnișul colinei, aproape de oraș.

Eră pela straja a treia din noapte. La răsărit, cele dintâiu raze slabe ale dimineții luminau vârfulile munților, în vreme ce valea eră învăluită în noapte adâncă. Paznicul de pe acoperișul vechiului han, se sgribulise de frig și ascultă plin de bucurie cele dintâi sunete ale vieții ce se trezia iarăși, când deodată văzu că vine de pe câmpie o lumină ce se apropia mereu de casă. La început socoti că e o făclie pe care o duce cineva în mână; apoi crezută că vede un meteor; lumina care creștea neîncetat însă, îl făcu să creadă că e într'adevăr o stea.

Spăimântat de o astfel de întâmplare neobișnuită, scoase un țipăt puternic. Oaspeții dela han se deșteptară și se urcară pe acoperiș. Steaua se apropia tot mai mult: stânci, copaci și drumuri, toate erau luminate, iar lumina ei părea că orbește ochii celor ce erau adunați aci. Cei mai fricoși dintre aceștia căzură în genunchi, își așternură fețele la pământ și începură să se roage: cei mai curajoși își acoperiră ochii și abia îndrăsniau când și când să-și arunce câte o privire spre minunata întâmplare. În curând, hanul și toate împrejurimile lui erau scaldate într'o mare de lumină, care abia se mai putea suferi. Cei cari se încumetau să privească, văzuseră steaua stând liniștită drept deasupra peșterii, în care se născuse copilul. Chiar în mijlocul acestei învălmășag și acestei neliniști, apărură în fața hanului cei trei magi și se rugară să-i primească înlăuntru. Când paznicul începu să prindă curaj ca să-i poată lua în seamă, se grăbi să le deschidă.

La lumina tainică, cămilele păreau ceva suprafiresc; apoi felul strein al venirii magilor, ca și arderea și puternica frământare cari se citeau în fața și în toată flința celor trei bărbați, făcură ca spaima și frica paznicului să crească și mai mult. Speriat, se dădu înapoi și multă vreme nu putu să dea nici un răspuns la întrebarea lor: „Nu este aici Betleemul Iudeei?”

Abia la sosirea unor oaspeți mai prinse curaj.

„Nu” răspunse el, „acesta este numai hanul; orașul e puțin mai departe!”

„Nu cumva este aici un copil născut de curând?”

Cei ce stăteau de jur împrejur priviră mirați unul la altul și câțiva răspunseră.

„Da, aici este“.

„Atunci, duceți-ne la el!“ zise grabnic Grecul.

„Da, duceți-ne la el“, adăogă Baltezar plin de bucurie, „căci noi am văzut steaua lui, steaua care stă acum deasupra acelei case și am venit să ne închinăm lui“. Indianul își împreună mâinile. „Ad-vărat“, grăi el, cu o adâncă emoție, „viu este Domnul“. Haideți, haideți! am aflat pe Mântuitorul: el ne-a binecuvântat înaintea lumii întregi“.

Oaspeții dela han se grămădiră aci și urmașă pe streini, în vreme ce aceștia, călăuziți de paznic, trecură prin curte, spre locul îngrădit. La vederea stelei, drept deasupra peșterii, câțiva se înfricoșară și se opriră; cei mai mulți însă merseră mai departe.

Când magii se apropiară de intrare, steaua se ridică; când ajunseră la ușă, stătu în înălțime deasupra lor, iar când intrară înăuntru, pieri cu totul. Cei de față recunoscură legătura tainică dintre stea și dintre streini, legătură care cuprindea și pe cei din peșteră. Se îmbulziră unii peste alții în staul.

Încăperea în care intra era luminată de un felinar. La razele lui, magii putură să vadă pe mamă și pe copil la sânul ei.

„Acesta este copilul tău?“ întreabă Baltezar pe Maria.

Și ea, care păstra în inima ei și se gândia și la cele mai neînsemnate lucruri cari priveau pe copil, îl ridică în sus și zise:

„Acesta este fiul meu!“

Și magii căzură în genunchi și se rugară lui. Copilul din înaintea lor era un copil ca oricare altul: nici o strălucire supra-pământască, ori vreo coroană omenească nu împodobia capul lui; nici un cuvânt nu ieșea de pe buzele sale; nu dădea nici un semn că ar înțelege mărturisirile lor prietenești, rugăciunea și închinarea lor. Ca orice copil mic, mai mult ca la orice, el privia la lumina felinarului.

După câțeva vreme, streinii se ridicară, ieșiră afară din peșteră și scoaseră din litiere darurile pe cari le aduseră cu ei: aur smirnă și tămâie. Le puseră jos, la picioarele copilului, fără să-și întrerupă cât de puțin închinarea și rugăciunea. Ceeace șopteau ei aci, nu e nevoie să se spună, fiindcă o minte cugetătoare înțelege că adevărata rugăciune a unui suflet curat era, ceeace a fost și este totdeauna, un cântec de laudă insuflat de sus.

Așa dar acesta era Mântuitorul după care veniseră ei dela marginile pământului. Și totuși se închinau lui fără să se îndoaie. Și pentru ce? Credința lor se întemeia pe semnele pe cari le trimisese lor Acela pe cari l-au cunoscut de-atunci ca Tatăl și lor le erau de ajuns făgăduelile sale, fără să se mai întrebe și fără să se mai îndoiască. Puțini au fost acei cari au văzut semnele sale și i-au auzit făgăduelile. Mama și Iosif, păstorii și acești trei, și toți aceștia au văzut.

Din scrierea „Ben-Hur“,
de Preotul D. C. VIȘAN.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ȘI CELELALTE CONFESIUNI ȘI SECTE *)

EVANGHELIȘTII ȘI NAZARENII

6) În mântuirea numai prin grație și rețnoirea Sf. Duh, făcută tuturor celor ce cred și se supun lui Iisus Hristos.

7) În unitatea membrilor corpului lui Hristos regenerați și rescumpărați prin El, despărțiți de lume, de păcat, de diavol...

8) În personalitatea și puterea lui Satan, zeul lumii, care agită pe fii neascultării și vizează Biserica, seducând pe membrii ei, ce poartă numele M-torului Iisus Hristos.

9) În marea apostasie, în venirea apropiată a lui Anti-Christ, al cărui spirit se stabilește astăzi liniștit peste tot, pregătind pe oameni să-l primească ca pe un Zeu chiar în templul lui D-zeu... că D-zeu în timp dă loc răbdării cedând pentru judecată și pedepsire.

10) În revenirea M-torului Iisus Hristos pe pământ, pentru a pune sfârșit domniei lui Anti-Christ, a ridica pe cei ce-l așteaptă, a judeca națiunile, a mântui (slobozi) poporul evreu și a inaugura domnia de 1000 de ani.

11) Într'un cer etern și perfecta fericire; într'un infern etern, că D-zeu va răsplăti pe fiecare după faptele sale.

12) Că cuvântul lui D-zeu arată acestea solemn și îndeamnă pe credincioși la viața grea a adevărului, predicând Evanghelia la toată făptura, cu timp și fără timp, — căci vine noaptea când nimenea nu poate să mai lucreze.

Acești sectanți sunt foarte apropiați de bapțiști și teodoriști. Cu acești din urmă, au avut tratări de unire la Bârlad, iar bapțiștii caută să-i înghită pe toți.

Se deosebesc de bapțiști, că Evangheliștii cred într'o îndeplinire a vremii mileniului și răzvrătirea generală a

*) Vezi „Biserica Ortodoxă Română” pe luna Noevmrie 1928.

oamenilor înainte de sfârșitul lumii, pe care bapțiștii nu le admit. Concepția despre judecata din urmă este deosebită. Iar ca practică de cult, Evangheliștii fac frângerea pâinii în fiecare Duminică, (săvârșind actul până și o femeie, fiica lui Berney, soția lui Stückermann, predicator de forță), pe când bapțiștii fac frângerea odată pe lună, în prima Duminică.

Tratând și despre acești sectanți, fără să vreau însă apar ca bine venite cuvintele Sf. ap. Pavel: «*Vedeți să umblați cu pază, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt*» (Efeseni 15-10).

NAZARENISMUL (Pocăiții)

a) Numele și istoricul sectei.

Toate sectele au dedesupturi ascunse și urmăresc disolvarea religioasă și mai ales națională a diferitelor popoare sub masca pietismului. Nazarenismul însă și studenții de Biblie sunt cele mai ascunse și cele mai anarhice. De aceia sunt oprite și urmărite prin decizia ministerială No 24536 din 29 Mai 1928.

Ș'au luat numele vechiu din vremea sfinților apostoli «*Nazorein*», «*Nazarinean*», pentru a se arăta creștini mai desăvârșiți, urmași întru totul ai Mântuitorului Hristos.

Se mai numesc și «*pocăiți*», ca lumea să nu mai știe ce sunt sau să creadă că sunt adevărați pocăiți. Și acum, sub acest nume, sunt amestecați și *Nazareni*, și *Bapțiștii* și *Evangheliștii* etc. Mai înainte însă s'au scris și cărți, în care, sub titlul «*Pocăiții*», s'a tratat și despre Adventiști și despre Bapțiști. Astfel parohul din Vulcan, Dr. Nicolae Brânzău, tipărește în 1923 la Petroșani o bună lucrare cu titlul «*Pocăiții*». Tratează însă sub formă de predici, principiile protestantismului și ale tuturor sectelor, face istoricul pietismului din Europa și termină cu doctrina bapțiștă.

Și această sectă se naște din frământările «*pietismului*» care sdruncină Europa dela «*Renaștere*» și până în vremea noastră.

Autorul sârb Dr. Vladimir Dimitrievici, — cunosător temeinic al Nazarenismului, — arată că rădăcina

acestei secte se află în pietismul lui *Jacob Spener* din Germania, în «*Pietismul Herrnhutian*» al lui *Nicolaus Ludwig* din Drezda, fiul lui *Jacob Spener*, în «*Anabaptismul*» lui *Niklas Storch* din Saxonia cu prorocul *Thomas Münzer*, în «*Menoniții*» lui *Meno Simons* din Olanda, chiar și în Baptismul anglican, pentru care le și face câte un scurt istoric în lucrarea sa «*Nazarenismul*». Secta ia ființă la începutul veacului al XIX-lea. Intemeietorii sunt două persoane: *Ioan Jacob Wirz*, născut în Basel la 1778, și *Samuil Fröhlich*, născut tot în Elveția la 1803.

Și unul și altul pretind că au avut viziuni îndrumătoare. *Wirz* afirmă că în Vinerea neagră din anul 1850 i-a scris din cer Sf. Ap. Ioan, că cele ce au vestit sfinții evangheliști Mateiu și Marcu nu sunt toate adevărate, că ei n'au putut să priceapă toate (!?) și că deabia acum e vremea să se spună adevărul bisericii celei noi.

Urmează apoi o mulțime de aberații: că Mântuitorul Hristos nu și-a dat sufletul pe cruce, ci a mai rămas în el puțină viață — ajungând în mâinile ucenicilor săi ca să-l reînvie; că zece zile înainte de Rusalii Mântuitorul și-a luat rămas bun de la ucenicii săi, a pierit dinaintea lor și s'a retras pe locuri neștiute de nimenea în părțile lacului Ghenizaret, unde s'a desbrăcat de trupul său — materia văzută — din care îl eliberase deja focul Duhului sfânt și numai după aceea s'a înălțat la cer...

Fröhlich zice că i s'a arătat Dumnezeu în vremea Paștelor din Aprilie 1825 și văzând cum trăiește în sângele său, i-a spus că trebuie să trăiască, că nu mai poate rămânea așa, că trebuie să devină altfel și el, căzând în genunchi, a jurat sărbătorește că se va schimba...¹⁾

Fröhlich se naște din părinți săraci, dar foarte religioși (Calvini). Mama s'a în special vroia să-l facă pastor pentru care — după gimnasiu — a urmat cursurile teologice.

Se plânge însă de profesorii săi, în special de Dr. *Schulthess*, că învâța «*fără duh și fără viață*». Din nefericire, istoria se repetă. Câți din noi nu ne-am plâns și câți studenți actuali nu se plâng de aceeași stare! Nu se știe dacă un Boris Bușilă, predicatorul baptist din Chiși-

1) Dr. V. Dimitrievici „Nazarenismul“, tradus de Iosif Bălan — Caransebeș, 1906 p. p 8 și 40.

nău (seminarist), un Teodor Popescu, Cornileștii și ceilalți (ferească Dumnezeu și de alții în viitor) nu-și vor istorisi viața lor tot în acest fel!...

Hotărât lucru este că sectele se nasc de pe urma scăderii învățământului teologic și a abuzurilor din administrația și personalul bisericesc.

Fröhlich șovăiește între calvinism și baptism, până aproape de sfârșitul vieții sale, fiind și pastor calvin și predicator baptist.

Deși întemeiază noua comunitate cu 38 de membri, la Floriile din 1832, intitulată «sânta comună» (die heilige Gemeinde) și primesc pentru prima dată euharistia «ca renăscuți», el totuși este plătit ca agent al asociației baptiste până la moartea sa (1857).¹⁾ De aceea Nazarenismul are multe principii luate dela Bapțiști. Pentru aceasta poate că și D-rul Nicolae Brânzău îi tratează în devălmășie, sub numele de «Pocăiți». Deși trăește mult mai puțin decât Wirz, care moare la vârsta de 80 de ani (1858), autorul sârb se ocupă mai mult de viața lui, scoțându-l ca adevăratul doctrinar al sectei. În ciaci scrieri ale sale, stabilește principiile doctrinare ale nouăi secte²⁾.

Din vremea lui, Nazarenismul pătrunde în Ungaria și în special între sârbi. Pătrunde în Ungaria din anul 1810, prin ucenicii lui Fröhlich: *Hemcsey Lajos* și mai ales a revoluționarului *Ștefan Calmar*, care și moare nebun în 1863 ca dușman al tuturor religiilor.

Nazarenismul se apropie încet-încet și de regiunile românești, trecând din comitatele Csanad și Bekes în *Bihar* și *Arad*. Ca centre de învățatură nazarineană, traducătorul lucrării sârbești Iosif Balan numește localitățile: Văsărhely, Timișoara, Seghedinul și Suboțița. Printre românii din localitatea *Deliblata*, s'a răspândit nazarenismul, se zice, printr'un ectant, care a venit cu pepeni de vânzare și lăsa să i se ture din căruță cu vorbele smerite că «vede

1) «Nazarenismul» p. 59 și 73.

2) a) Un cuvânt despre raportul credincioșilor convertiți către biserica de stat și despre raportul religiei de stat față de evanghelia lui Iisus Hristos.

b) Secretul dumnezeesc și secretul nedumnezeirii după esența ei și după contrastul ce există între ele, luminate prin cuvântul lui D-zeu.

c) Disertație despre căsătorie în general.

d) Mântuirea omului prin scăldătoarea renașterii și a reînoirii St. Duh

e) Noua harilă a Sionului.

Toate scrierile lui sunt în nemțește.

Dumnezeu». După P. S. Episcop Grigorie al Aradului, a pătruns întâi între Români din Satul nou de lângă Panciova (în Jugoslavia), molipsindu-se întâi Sârbii și apoi Români¹⁾.

Un centru și de editură s'a făcut în orașul Lugoj, unde, în anul 1920, s'a tipărit și mărturisirea de credință, la tipografia Iosif Sidon.

Autorul sârb Vladimir Dimitrievici se îngrozește de numărul 4400 nazareni sârbi, față de zece mii din întreaga Ungarie... Noi ce să mai zicem, când numai în eparhia Caransebeșului, se puteau număra în anii trecuți 2186, afară de eparhia Clujului, unde ating numărul de aproape 1600, plus celelalte: Arad, Oradea-Mare, Sibiu, Bucovina și Vechiul regat, unde încă se mai pot număra până la o mie-două de nazarineni?

Cauza răspândirii acestor sectanți o arată clar P. S. Episcop al Caransebeșului Iosif Bădescu.

a) Răcirea simțământului religios și moral cu totala înstrăinare a poporului de biserică, din cauză că sunt persoane formate și intrate în cler fără nici o vocație, pentru care sunt cu totul nepăsători față de cele sfinte, fără nici un foc sacru față de biserică și fără nici o dragoste părintească și atracție față de enoriași.

b) Emisari sectanți foarte îndrăzneți, supunându-se la cele mai mari riscuri și suferințe, ascunzându-se sub diferite forme și susținuți fiind cu bogate surse materiale.

Că sunt confundați și se dau când ca bapțiști când ca Adventiști—în Moldova ca Evangheliști—avem și următoarea probă: P. S. Episcop Grigorie Comșa, în «Noua Călăuză», pag. 85, arată că 56 de nazareni din comuna Cheșa (jud. Bihor), în frunte cu predicatorul lor Gheorghe Popa, s'au întors în sânul bisericii în anul 1924.

În «*Glasul Adevărului*», jurnalul eparhiei Buzăului Nr. 42 din 14 Octombrie 1928, se publică, sub titlul «*Cine sunt Pocăiții*», mărturisirile lui Gheorghe Popa, apărute în Biblioteca Bunului Creștin din Oradea-Mare. În cuprinsul broșurii, Gheorghe Popa însă arată, cu titlu mare: «*Cum m'am făcut bapțist*». Deci P. S. Grigorie Comșa îl știe nazarean, redactorii dela «*Glasul Adevărului*» îl dau ca «*Pocăit*», iar

1) Noua Călăuză, p. 79.

el istorisește «Cum s'a făcut baptist» și a stat ca predicator al lor 27 de ani.

Din expunerea doctrinei vom vedea cât de periculoasă este această sectă.

b) *Doctrina și organizația.*

Și Wirz și Frohlich au câte o mărturisire de credință. Frohlich își mărturisește credința în 13 puncte. În românește, Nazarenii ș'au tipărit mărturisirea tradusă din ungurește la Lugoj în anul 1920. 1) Ca toți sectanții, înlătură cu totul tradiția.

Contrar Adventiștilor, preferă din Sf. Scriptură mai mult Noul Testament. În special le place și interpretează, după mintea fiecăruia, «Predica de pe munte» și «Apocalipsul». Din Vechiul Testament, citesc în deosebi psalmii, proorocii Isaia și Ieremia.

Se laudă că știu Sf. Scriptură aproape toți de rostul, însă o interpretează sub insuflarea Sf. Duh, «nu cum fac popii voștri», zic ei, căci «a sosit vremea, ca acela, ce e prost înaintea lumii să facă de rușine pe cei învățați» (I Cor. I, 37).

2) Biserica lor e formată numai din membri predestinați și lipsiți de păcat. (Ioan 3 3-6). Membrii sunt «frații și surorile», adevărații credincioși cari au trecut prin toate chinurile renașterii și sunt botezați și se pot comunica; apoi «prieteni și prietenele», cari încă nu ș'au ispășit păcatele și nu au fost botezați. Aceștia se află în perioada ispitelor și a educațiunii, așa cum erau Catehumenii în Biserica primară. Această pregătire durează dela 5-6 luni, la 5-6 ani. Numai adunările lor pot mântui pe cel păcătos, căci biserica noastră este «Vavilonul cel vechiu» plină de păcătoși, de alurisoritori de D-zeu, de cărturari, de farisei, de popi... Biserica noastră este o unealtă a Statului dela care primește leafă.

În adunările lor nu este îngăduită nicio veselie și nicio petrecere. Fetele lor nu pot juca, nici tinerii a cânta cântece de lume. Nici muzică, nici râs nu există la ei. E mare păcat fumatul, iar vin nu beau decât la comunicătură și când sunt bolnavi. Lepădând tradiția, nu au nici taine. Păstrează numai botezul și euharistia.

«Prieteni și prietenele» terminând, ispitirea și ispășirea păcatelor, resimt îndemnul de a se boteza, zic ei.

Fac un fel de mărturisire publică în fața predicatorilor lor, care e mai mult o examinare. Dacă sunt găsiți vrednici, se face botezarea și în grupe; dacă sunt mai mulți, în apă curgătoare, precum s'a botezat și Mântuitorul Hristos în Iordan, de regulă ziua, dar și noaptea, de teama contrariilor. Pentru botez au haine speciale. Predicatorul, apucând de mână pe candidat, îl culundă complet, rostind cuvintele: «Eu te botez în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, pentru iertarea păcatelor. Amin».

Și la venire și la plecare cântă cântări din «Harfa Sionului». Disprețuesc cu totul botezul copiilor. Cel ce s'a botezat, zic ei, nu mai petrece sub păcat, căci nu mai poate greși. Botezând copiii, însămnează a-i introduce în «Biserica de stat» fără știrea lor și fără siguranța curăției și a nepăcătuirii».

Sf. Cuminecătură, la ei nu este altă ceva decât aducerea aminte de patimile lui Hristos și de moartea lui. Vinul reprezintă sângele, iar pâinea timpul lui. În genere concep această taină ca și calvinii. Cântând cântări din „Harfa Sionului“, taie puțină pâine în atâtea părți câți vor a se împărtăși și, după ce fiecare a luat bucată sa, gustă și puțin vin roș dintr'un pahar comun. Nu se pot împărtăși de cât «frații și surorile», fără nici o mărturisire și pregătire specială, pentru că ei nu mai păcătuiesc.

4) Biserica pământească n'are nicio legătură cu biserica cerească. Cei vii nu se mai pot ruga pentru cei morți, nici sfinții trecuți în veșnicie nu mai pot ajuta celor vii, pentru că ajung la mântuire meritele Mântuitorului Hristos. Cu atât mai mult resping venerarea moaștelor, a icoanelor și a Sf. Cruci.

Înmormântarea lor e simplă de tot. Mortul e îmbrăcat într'o cămașă albă, apoi e pus într'un sicriu fără nicio podoabă și, cu toată liniștea pioasă, e dus la cimitir, unde nu i se citește decât o scurtă rugăciune.

Rudele nu au voie să plângă pe cel mort, căci din această vale a plângerii el merge în împărăția fericirii.

5) Nu admit posturile creștinești, bazându-se pe citatul dela Matei 16¹¹, că «nu ceia ce intră în gură spurcă pe om, ci pe om îl spurcă ceace iese din gură».

Nu au nicio sărbătoare; abia Duminica se rețin puțin dela lucru. În contra sărbătorilor, citează: Mat. 3, 15; Gal. 4, 9, 10; Isaia 1, 14; Amos 5, 21 și 8, 10.

6) Disprețuesc bisericile noastre și podoabele lor, cași cultul cu lumânări, tămâie. Le numesc «casele lui Vaal» sinagoge antihriste» și «mori popești». Iau în batjocură cultul divin cu candelă, cadelnițe și numesc clopotul «taurul Vasanului» iar Sf. Potir «pocal diavolesc».

7) Aprobă Statul, atât cât nu e în contradicție cu Sf. Scriptură. Nu poartă arme și nu vor să facă serviciul militar, cu atât mai mult să meargă în război, provocându-se la porunca a șasea «să nu ucizi».

Primesc numai să curețe armele, iar la armată, ca și la război, să facă serviciul de infirmieri.

8) Sunt cu totul împotriva jurământului. Nu înjură și nici nu citesc cărți lumești.

9) Și Nazarenii cred în împărăția de 1000 a lui Hristos pe pământ. Domnul va veni și sfinții (credincioși) vor viețui și se vor preamări în Ierusalim. De aceia mulți au vroit să se mute la Ierusalim.

10) Ca morală, au principiul extremei suferinți. Prețuesc mult celibatul.

c) *Cause și Efecte*

Cercetând cu atențiune cartea «Nazarenismul» de autorul sârb Vladimir Dimitrievici, tradusă de profesorul Iosif Balan, mă surprinde faptul cum — în privința răspunderei sectanților — avem aceleași cauze cu aceleași efecte. Istoria se repetă și la noi, în prima jumătate a veacului al XX-lea, cum a fost și la sârbi în a II-a jumătate a veacului al XIX. Voi cita pasaje din această lucrare, ca să vedem asemănările și să luăm aminte.

„Nazarenismul se lățește și se întărește nu numai printre protestanți și romano-catolici, dar și în însuși sânul „maicei noastre biserici“, zice el. „Dar aceasta nu e mare minune dacă privim împrejurările noastre de până acum. Aceste împrejurări sunt foarte triste; starea este cu totul desolată, nefericită. Nu vedem numai o stagnare generală, ci lucrurile au dat îndărăt în toate privințele“. Baccilul omorător al vremii au înbolnăvit nu numai singuratecele mădulare, ci întregul corp.

„Deoparte politica perversă a adus în conflict flagrant pe prieten cu prieten și pe frate cu frate, pe tată cu fiu. În toate „privințele, în loc de progres în cele morale și naționale — materiale și culturale — ea lățăște în jurul nostru întunecime tristă.

„Să ne aducem aminte numai cum unele organe au dat lovituri grele moralei noastre, cum nici nu s'au mai întâmplat pe fașa pământului și bisericei noastre de care altădată ne invidiau vecinii noștri. Ți se pare că unele dintre foile noastre ș'au propus ca prin articolele lor uricioase să poarte lupte pe moarte și viață nu numai rânduelilor noastre bisericesti și contra cultului nostru ci și contra însuși bisericei noastre. Prin ele curge frivolitatea, fără nimic sublim, fără nimic sfânt.

„De altă parte trebuie să recunoaștem, că o cauză a acestei stări triste este și ierarhia noastră. De câteva decenii călugărimca noastră a apucat'o pe povârnișul trist al egoismului, iar preoțimea noastră mireană petrece în sfera necunoștinței“.

„Pe lângă acestea mai vine și disciplina noastră bisericască, nemai auzit de neconștiincioasă. Adesea cu anii se lasă câte un preot scandalos să-și facă mendrele, spre rușinea tagmei sale“. Mai departe adaugă cu multă durere sufletească :

„După ce întreaga săptămână muncitorul a lucrat fără răgaz, a grijit de multe, a răbdat mult, vrând nevrând pleacă la Sf. biserică, căutând aci puțină mângâere. Inșă pe cale se abate la unul sau la alt neguțător sau cunoscut să audă ce mai spun foile“. Cum majoritatea acestora parcă în adins și cu răutate îi povestesc tot despre „desordinea în biserică“, despre „decadența ei“, despre „purtarea necuviincioasă a demnitarilor ei“, despre „viața lor particulară“ etc. In sufletul său se vără un fel de desnădejde religioasă și din cauza unuia sau altui lucru mic, consideră stricală întreaga biserică. Acum nu știe ce să facă. Să meargă la Sfânta biserică să asculte sfânta liturghie ori să nu meargă. Mai degrabă ba de cât da. Iar dacă merge — așa deprimat — și mai mult se înstreinează prin aceia că servitorul altarului și păstorul sufletesc sau că nu vorbește nimic de învățatura evanghelică, iar dacă predică, vorbește așa fel încât adesea auzim critica fatală: „Atât a vorbit de sus, încât nu l'am înțales“.

„Iată deci bine pregătită prada nazarenismului. Dar să ne plecăm capetele și să oftăm : Toate acestea sunt păcatele noastre înăscute“.

Sunt nevoit să termin citările din autorul Indurerat cu ultimul, scris, pare, ca și celelalte, în șiroae de lacrimi și cu cerneală din sângele său: «Da, deoparte vorbelor și certelor noastre, de alta preoțimei noastre neglijente datorăm faptul că avem alătea mii de nazareni»¹⁾

1) Nazarenismul p. p. 229—233.

Nu știi dacă mai e nevoie de vr'un comentariu.

Să ne gândim numai la frământările noastre politice, la presa noastră actuală, în frunte cu ziarul «Glasul Monahilor» (model de anarhie bisericească și călugărească), apoi la conștiințiositatea, pietatea și uniformitatea noastră dela vladică și până la opincă, — și, dacă un pic de milă am avea de biserică și neamul Românesc, n'am plânge mai puțin ca autorul sârb. Deasemenca, cerneala noastră n'ar fi mai puțin roșie ca a lui. Am zice și noi ca Ieremia: «Căutați și vedeți de este durere asemenea cu durerea mea!» Se aude cum suspină, dar nu este cine să mă mângâie. Toți dușmanii mei auzit-au nenorocirea mea și s'au bucurat.» (Cap. I vers. 12,21).

† Arhleroul GRIGORIE L. BOTOȘĂNEANU.
Vicarul Mitropoliei Moldovei.

Intre Filaret Scriban și Vladimir Suhopan

Un document cu privire la numirea directorilor de Seminarii

Din istoria Seminarilor noastre preoțești, de mult folos ar fi pagina care ar trata despre numirea directorilor și felul în care ei — în calitate de conducători ai acestor școli — au fost ajutați, spre propășirea învățământului teologic, de către Chiriarii și de către Stat. O cercetare amănunțită asupra acestui punct ne-ar deslegă în bună parte problema: *în ce măsură anume* se cuvine ca un Seminarium teologic să depindă de Chiriarchie și în ce măsură de Ministerul Cultelor. Din experiența unei sute de ani, am trage fără îndoială oarecare învățătură. Teoretic, lucrul pare foarte ușor. La noi însă, când e vorba de practică, — din trecutele vremi și până astăzi, constatăm cu durere că cele două autorități: *bisericească și laică* n'au ținut o linie de conduită precisă în ce privește Seminarile. În unele cazuri, a dictat Episcopul, în altele interesele pur politice. A lipsit acordul ideal chiar în ce privește directoratul unui **Filaret Scriban** — personalitate uriașă nu numai pentru timpul său, ci pentru toate timpurile, el care s'ar putea numi cel mai tipic și mai de seamă director pe care l-au avut Seminarile noastre.

Ce să mai vorbim de cazurile mărunte și obișnuite? Schimbările de regim politic, intrigile locale,—iată ce hotărâse, în cele mai multe împrejurări! Aceasta, întrucât, lipsind o normă și o stabilitate, totul este lăsat la voia întâmplării. Așa se explică faptul că, la cutare seminarium, tipărindu-se *Anuarul*, nu se spune nici o vorbă despre Episcopul respectiv. În schimb, Episcopul trimete la examenele de diplomă ca delegat, pe cine? Pe un cleric care nu are măcar titlul de profesor, în vreme ce Ministerul Cultelor are în acea comisie ca reprezentant un profesor de Universitate. De ce această nepotrivire? Sau mai bine zis: ce ar fi fost la noi învățământul seminarial, dacă Ministerul n'ar fi numit și aici pe profesori prin examene de capacitate?

Fără îndoială avem și cazuri când Episcopii au fost vrednici apărători și susținători ai oamenilor de merit din fruntea școalelor bisericești. Iată, aceasta se vede și din actul ce tipărim aici.

Arhiereul Vladimir Suhopan, care ocupase în chip trecător direcția Seminarului pin Iași, înaintea lui Filaret Scriban, se știe că totdeauna a uneltit împotriva acestuia. Dușmănia a durat mai bine de douăzeci de ani. Ba, din această pricină, s'a spulberat și Facultatea de teologie din Iași...

Potrivit actului ce tipărim aici, Suhopan reuși să înlăture dela direcție în 1857 pe Scriban¹⁾, prin mijloace politice. Mitropolitul Sofronie protestează într'un chip care îi face cinste. Demna sa intervenție a avut efect, căci Scriban a condus și de aci înainte Seminarul vreo trei ani, după care vine fratele său, Neofit, de aceeași vrednicie. Dar, ca să se vadă cu câte greutateți au avut de luptat vrednicii înaintași — lăsăm să urmeze textul actului de care ne ocupăm :

Cinstitului Departament al averilor Clerului

Adresulul aceluși Depart[ament] cu Nr. 2994 ne-au umplut de mirare și ne-au dat pe față țintirile adevărate ale guvernului.

După ce D-I Vornic [al] averilor bisericești au venit la Noi

1. Cum vedem, *Anuarele* de până acum, ce avem asupra Seminarului „Venlamin”, lasă foarte mult de dorit în privința istoricului școalei, care trebură lăsat pe temelul arhivei, iar nu numai din datele — necomplete, din 1904 — ale cărții d-lui Gh. Adamescu. De ex. nu mai putem admite eroarea (reprodusă chiar de Econ. Val. Iordăchescu, 1928) că, dela 1864 — 1865, a fost Director *Isaia Dioclias Teodorescu*,... când avem de-a face cu două persoane: 1) *Isaia Vicol de Dioclea*, + 1878 ca Episcop al Romanului, și 2) *Arhim. Isaia Teodorescu*, «popa Duhu» al lui Creangă, + 1877.

și au stăruit sub feliurite cuvinte ca să iscălesc o anafora plină de învinovățiri neintemeiate asupra Teofiliei Sale Arhierelui Filaretu Scriban și noi i-am propus că trebuie să cercetăm mai întâi de este vinovată, iară nu să-lu osândim deadreptul pe lucrări închipuite și fără vreun temei, astăzi. După ce Ex. Sa Caim[acanu] au stăruit în persoană cătră Noi ca să iscălim această Anafora pentru ca să depărteze pe Teofilia Sa Arhier[eul] Filaret Scriban din postul ce ocupă la Seminariea Socolei; după ce D-lui Ministru din lăuntru Logof. V. Ghica vijdū la Noi au cerut singuri, mi-au scos iarăși citata anafora împotriva Teofiliei Sale Arhier[eul] Scriban și au început a ne zice că iscălirea Noastră într'această Anafora este mijlocul ca să ne punem bine cu Ex. Sa Caim. și cu Guvernul întreg; după ce la toate stăruințele sale răspunsul nostru au fost că Noi nu putem osândi pe nimeni mai înainte de a cunoaște că este vinovată; apoi atuncea D. Ministru ne-au declarat că dacă Ne împotrivim la cererea ce Ne face, D-lorū vorū fi siliți a depărta singuri pe Teofilia Sa Arhier[eul] Scriban din postul seu dela Seminar[ia] Socolei, că așa cer împregiurările.

Urmarea acestor cuvinte se și vede acum îndeplinită după adresa acelu Depart[ament] Nr. 2994 Dacă Sfatul și acel Depart. și-au luat odată drept scop să lovească în dreptățile Chiriarihiei, să treacă peste legile Țerei, svărlind afară din posturi persoane bisericesti; dacă drepturile ce ne dă Biserica în fața binecredincioșilor nu sunt mai mult respectate; dacă autoritatea noastră, scrisă în legile Țerei, nu mai are glas, nu mai poate fi ascultată înaintea Guvernului de astăzi, — apoi de ce Ne împărtașăște rezultatul unor lucruri izvorâte din patimă și din ținiri esclusive? În inima Noastră de Moldovan și în poziția Noastră de Arip[ăstoriu] Țerei, Noi nu putem de cât a ne întrista adânc văzând astfel de urmări în împregiurările de față, care sunt atât de hotărătoare pentru soarta noastră.

Cerceteze acelu Depart[ament] cu luare aminte și cu dorință a afla adevărul în actele sale și va vede[ă] că orînduirea Arhier[eului] Suhopan în lucrările Seminariei dela Socola demult au conținut.

Cetească însuș lucrările sale și va vede[ă] în adresa Nr. 1050 Febr. 19 an. 1855 că acelu Depart. ne vestește că au cerut dela Domnul Ghica orînduirea altor fețe în locul Arhier[eului] Suhopan, și că prin înalta incuviințare acele fețe au fost numite; vadă apoi anaforoa Noastră Nr. 199 totu acelu an, dată Dominitoriului, și să va lămuri că Noi niciodată n'am îngăduit amestecarea Depart. averilor bisericesti în trebi care nu sunt de competența sa; Noi am declarat atuncea Guvernului aceia declarăm și astăzi, că Seminar[iea] Socolei este sub ocărmuirea specială a unei Epitropii încheată de Mitropolitul numai și de Vornic[ul] Averilor Bisericesti; că privigherea asupra religiei și asupra învățătorei dogmelor însuși după litera a din § 8, legea din 1851 este dată numai Înaltului cleru, că după § 14 din acealță lege Epitropiea singură este indrituită a executa legiuirea din 1851, iară nicidecum Statul sau Vornic[ul] bisericesc singuri. După anaforoa Noastră

citată mai sus să va lămuri că noi înșine mergându împreună cu Ministru[ul] Averilor Bisericești de atunci Vornic[ul] Petrache Mavrogh[eni] și cercetându mai multe zile de a rândul lucrările dela Seminari, și încredințându-Ne de cele ce s'au îndreptat, au rămas numai a să alcătui programele înu deosebi în mărginirea leguiri înu asemenea; iar că Comitetul dela sine a Seminar[iei] au îmbunătățit menajul Internatului, au rezultat contabilitatea, au alcătuit catalogele internelor și au îndreptat greșalele urmate mai nainte, aceasta să mărturisește de acel Depart. prin adresa No. 76 Ianuarie] 11 an. 1854 după care au urmat lucrările arătate prin adresa No. 1050 an. 1855 precum și prin anaforaua Noastră No. 199 același an. Din toate aceste dar rezultă:

Că însărcinarea de acum a Arhier[eului] Suhopanu cu direcția Seminariei Centrale nu numai că nu este recunoscută și încuviințată de către Noi, precum Depart. prin adresa sa No. 2994 să încearcă a o înțelege, dar încă depărtarea sa și dela lucrarea comisiei numită în an. 1853 este cerută du însuși acel Depart. la Domnul Ghica și încuviințată de Înălțimea Sa, în urmărea cărei urmează anaforaua Noastră No. 199 prin care propunem cu dreptate ce ne dă legea din 1851, înființarea unei deosăbite comisii sub prezidenția Noastră, pentru înaintarea lucrărilor ce mai era încă de făcut la Seminariea Centrala.

Sfârșindu însă, lăsăm în meditația celui Depart. și a Sfat[ului] o considerație de multă băgare de seamă și care nu poate ave[a] decât urmări neplăcute și aducătoare de mare răspundere asupra acelor ce le-au motivat. Noi vrem să zicem că canoanele opre-șirea din monast[ire]a sa orișicărui cleric fără învoirea Chiriarhei, că la an. 1855 Depart. din lăuntru prin Bulletinul No. 25 Martu 31 publică după cerirea Noastră ca „toți Egumenii, fără osăbire de nație, sau de treaptă, să le fie oprită intrarea în Capitalie dacă nu voru înfățișa a Chiriarhiei Țării voe în scris — și astăzi, împotriva canoanelor, împotriva publicației Depart. din lăuntru, Arhier[eul] Suhopanu vine în Iași, să înfățișază la Noi, Ne declară că Guveraulu l-au chemat, că l-au numit Rectoru la Seminar[iea] Socolei și cutează a să împotrivi poruncei ce înșine verbalu i-amu dat de a se întoarce înapoi la Monast[ire], zicându-Ne că el va asculta de Guvern, iar nu de Noi, Arhipăstorul și Chiriarhu[ul] Țerei. Acum i-amu făcut înscrisu poruncă pentru a să întoarce înapoi. Vom vede[a] ce va face.

La ce întescu însă asemenea urmări? Și ce mai este de așteptat? Cumpănit-au Guvernul consecvențiile ce pot decurge din astfelu de lucrări? Acestu Guvern provizoriu are o sferă cu totul restrinsă întru administrația curat din lăuntru al lucrărilor curente, urmându a fi cu nepărtinire și neutralitate în chestii de idei politice. Și elu dinu potrive s'aruncă fătășu pe calea persecuției încontra acelor ce nu sunt de ideile sale, de-

părtează fețe bisericești dinu posturile lor și samănă neghina nesupunerei și a neascultării între preoți altarului. Să mediteze! Să mediteze daru Guvernul. asupra unora ca aceste fapte!

(ss) *Sofronie Miclescu,*
Mitropolit și Arhiepiscopul Moldovei
și al Sucevei

Secția I, No. 837

1857 Mai 22. Eași

Originalul la d. profl. M. Grumăzescu dela Seminarul Teologic din Dorohoiu.

Icon. D. FURTUNĂ

Eloquența și știința ei: Profetica

Am ezitat până acum de a-mi expune de plano părerile mele personale cu privire la eloquența sacră și știința ei, de teamă ca nu cumva unele din gândurile mele cele mai scumpe să fie călcate de alți în picioare. De aceea planul meu din capul locului a fost ca — întrucât voi găsi ospitalitate în această revistă — să supun unei critici amănunțite concepția antică despre eloquență, lăsând să apară încetul cu încetul o concepție diametral opusă celei vechi, pe care însă alții să o formuleze ca propria lor operă de cugetare și pătrundere.

Însă fiindcă Păr. Arhim. Scriban m'a somat în repetate rânduri, cu multă nerăbdare, să spun verde tot ce am eu de spus în această chestiune, ei bine voi risca această mărturisire pe scurt a gândurilor mele, dar numai cu titlul de mărturisire și nu de tratare științifică, expunând-o astfel criticii, dar câștigând în schimb dreptul de a-mi apăra părerile, fără pricină de supărare pentru cel ce se va anina de ele, întrucât mi-or părea că pot să reziste.

Deci iată ce gândesc eu: *eloquența nu-i decât bu-
terea unei credințe, iar eloquența noastră creștină este darul
puterii de credință în Iisus Hristos.*

Lucru simplu. Nu-i vorba aci nici de dicțiune, nici de mimică, de artă discursivă sau altceva de acest fel.

Dați-mi omul plin de puterea unei credințe care strămută munții, și vă voi arăta pe omul cel mai eloquent din lume, plin de toate însușirile adevăratei eloquențe. Și dimpotrivă, îndopați pe un om sterp la inimă cu toate artele de expresie prin grai viu și vă voi prezenta un tip vrednic de balamuc.

Care-i deosebirea între credință, dogmă și puterea de credință? Credința e un lucru viu. Ea nu se poate găsi nicăieri decât întrupată și trăitoare în oameni. Așa dar credința nu stă pe foi de catechisme, dogmatici sau cărți de predici, ci trăește și lucrează în inimile și viețile oamenilor. Deci: vrei să-mi arăți credința ta? Să o văd în viața și faptele tale; iată adevăratul simbol al credinții unui om. Chiar dacă dogmele lui sunt rele.

Să nu fiu rău înțeles: simbolul niceian e formularea adevărului veșnic de credință al creștinismului; dar vai, câți oameni cari îl rostesc astăzi ca pe simbolul lor de credință, nu merită să li se răspundă: spui minciuni! Dar asta înseamnă că simbolul credinții părinților dela Niceia nu-i adevărat? Eh, când el ar fi și simbolul tău!

Așa dar la credință, ca lucru viu, noi distingem prin abstracție două laturi sau însușiri: 1. veritatea și 2. puterea. Veritatea, adică conformitatea ei teoretică cu realitatea, dobândită fie pe cale de intuiție practică naturală, fie pe cale de revelație supranaturală; iar puterea, adică gradul în care covârșește ea toate energiile ființei noastre.

Dogma nu-i decât formularea teoretică a unei verități prin abstractizarea credinței. Dogma nu-i credință, ci numai o noțiune de credință, după cum noțiunea cal nu-i calul ce te poartă pe tine în trăsură; cine socoate altfel, să o dovedească în fapt, călărind pe noțiunea cal, dacă poate. De aceea omul nu se poate mântui numai prin dogmă, dacă e lipsit de puterea credinții, sau cum zice Mărturisirea Ortodoxă, că pentru mântuire nouă ne trebuiesc două lucruri: 1. credință (veritatea de credință, dogma) și 2. fapte (puterea lucrătoare a credinții). Așa dar pentru ortodoxia unui om nu este de mai puțină însemnătate puterea lucrătoare a credinții decât veritatea ei.

De veritatea de credință însă se ocupă Dogmatica; dar de puterea ei? Studiul acestei laturi a credinții a fost lăsat cu totul în urma științii dogmei în școala teologică

creștină și aceasta nu fără multă pagubă, fiindcă, după cum nu există ortodoxie practică fără de ortodoxie teoretică, tot așa nu se poate găsi în fapt ortodoxie teoretică fără de ortodoxia practică—firește, dacă noi nu vrem să confundăm dumnezeieștile dogme cu cel mai scârbos fariseism, care una spune cu gura și alta simte și făptuește. Deci puterea credinții nu e numai cheia prestigiului și autorității oratorice, ci și o condițiune absolut trebuitoare propriei noastre mântuiri.

Astfel definită eloquența, studiul ei ne deschide o altă perspectivă, cu totul diferită, ba chiar protivnică apucăturilor sceptice și păgâne ale retoricii antice. Căci dacă eloquența este puterea credinții, arta eloquenței ce poate fi alta decât meșteșugul de-a ajunge la această putere de credință, care indiferent că se manifestă prin vorbe sau fapte ori numai prin gândire, exercită prin sine însăși o zvâcnitoare și prodigioasă bogăție de material, o unitate armonică de cugetare, o limpezime de viziune, o uimitoare putere de influențare, un prestigiu covârșitor, adică tocmai ceiace căutăm noi când umblăm după eloquență.

Fiindcă scopul acestui meșteșug nu poate fi decât practic, potrivit firii acestei laturi a credinții care e puterea, el trebuie să țintească la înzestrarea noastră cu limpezimea de intuiție, adâncimea de viziune și consecvența practică ce caracterizează pe omul profetic, adică pe văzător. De aceia noi putem numi această artă Profetica, adică arta puterii de credință, spre deosebire de Dogmatică, ce se ocupă cu veritatea de credință.

Pentru ajungerea acestei ținte, Profetica se va sluji de anumite metode practice și experimentale de înviorare a puterii noastre de credință, precum ar fi: sărăcia duhului sau smerenia cugetării, curăția inimii sau sinceritatea în simțire și desinteresul, adică devoțiunea către adevăr, afară de multe alte mijloace practice de cari religia dispune din belșug precum: nelncetata rugăciune, lectura și meditarea aprofundată a Sfințelor Scripturi, postul, autocritica etc. Astfel:

1. Impotriva părerii lui Cicerone, care condiționa eloquența de o universalitate de cunoștință și împotriva sulicienții noastre savante și plate, prima și fundamentala

condiție a puterii de credință ar fi: să nu știm nimic. Prin smerirea gândirii, conștient și metodic exercitată, Profetica s'ar osteni să izbăvească pe oamenii îmbăcșiți până la constipație numai cu abstracții și formule, pe care ei nu le mai pot mistui, de iluzia că știu ceva, când inima lor vestejită nu mai e în stare să valorifice cu ardoare și să venereze cu umilință.

Dacă Dogmatica expune adevărul care ne hrănește sufletul, Profetica trebuie să ne învețe a flămânzi și înseta de acest adevăr, a-l pofti cu mare dor, a-l sorbi cu pasiune în matca vieții noastre și a-l trăi astfel din plin și în adevăr. Ea ne va învăța cum să despiciăm formula dogmatică, cum să răzbatem în miezul lucrului și cum să descoperim toată lumina și viața coprinsă în el. Cu asemenea metodă, pe care nu e locul să o descâlțez eu aci, până și cele mai mărunte și banale lucruri încep să ni se arate, cum și sunt în realitate, veșnic nouă, uimitoare, pline de nepătruns și ispititor mister; cugetarea noastră devine originală, cunoașterea se preface în revelație, iar simbolul și formula destăinue o viață nesfârșită. Deci, pentruca să putem vedea slava împărăției lui Dumnezeu, trebuie să învățăm a privi adevărul ca niște copii. Ochelarii adevăratului savant sunt ochii sufletului de copil.

2. Altă condiție a eloquenței, după concepția antică, eră destoinicia de a susține, după interesul momentului, orice cauză, fie pro fie contra, cu aceiaș măiestrie înduplecătoare. După noi, nimic nu e mai ucigător pentru eloquență decât prefăcătoria. Hipocrizia tată de alții, față de Dumnezeu și de noi înșine, boala aceia pe care englezii o numesc *cant*, ne privează de orice originalitate, rupe orice legătură intimă dintre sufletul nostru și realitățile vieții, ne izolează în ignoranță și ne face neputincioși, sterili. Cea mai spurcată urâciune înaintea lui Dumnezeu, cel mai periculos vrăjmaș al adevărului este nătângul năimit să apere o cauză sfântă, fără sinceritatea inimii.

Cugetați, vă rog, adânc acest lucru, cercetați întreaga Sfânta Scriptură și veți găsi pretutindeni marele adevăr că propoveditorul religios nu poate și nu trebuie să fie decât un martor credincios a celor văzute și resimțite prin sine însuși. Iată, numai acest singur adevăr dacă l-am

pătruns cum trebuie, atunci am aflat cel mai mare secret al eloquenței creștine: predicatorul nu trebuie să fie avocatul, ci martorul direct al adevărului. Martorul nu se năimește, martorul nu pledează, martorul n'are decât o singură datorie: să se adâncească în sufletul lui și să scoată de acolo, «fără ură și părtinire, numai ce a văzut și știe prin el însuși»; altfel e sperjur și merită tot disprețul și osânda noastră. N'ai văzut nimic?—atunci taci, fiindcă ești nevrednic să mărturisești despre adevăr.

3. În fine, a treia condiție a eloquenței care trebuie să isvorască în chip firesc ca urmare necesară a celorlalte două condițiuni enumerate mai sus este o consecvență laptică nesdruncinată, care stă în legătură cauzală și genetică cu limpezimea de viziune și adâncimea de simțire. Cu totul protivnică concepției antice care nu impunea decât ca să salvezi aparențele. În Profetică însă, consecvența practică nu e o datorie ca în morală, ci o nevoie intimă, personală, o urmare spontană a sărăciei duhului și sincerității, un rod firesc, din care credinciosul ține să se îndulcească el cel dintâi. Nu-i oare de prisos ca să mai amintesc ce prestigiu isvorăște din împlinirea acestei condițiuni, mai ales când ea se realizează în suferințe și prigoane? Ce probă mai convingătoare există pentru întemeierea adevăratului creștin decât sângele mucenicilor creștinătății?

Iată, în liniamente generale, o schiță a meșteșugului profetic, un meșteșug foarte interesant, nu numai pentru predicatori, ci și pentru toată lumea, atât de setoasă astăzi de plinătate și putere de credință, meșteșug care pare a se fi cultivat cândva în bătrâna anticitate ebraică și anume în școlile fiilor de profeți de pe vremea lui Ilie și Elisei.

Profetica va ținti deci să facă din propoveditorul creștin nu numai un colportor de doctrină sau avocat de ortodoxie, ci un martor credincios al adevărului, care trebuie să se reflecte în mod spontan prin mintea, inima și viața lui întregă, în toată strălucirea venerabilă a revelației religioase care atrage și câștigă sufletele, pentru că ea radiază asupra tuturor celor de prinprejur: putere, viață și adevăr.

Primiți, Vă rog, din parte-mi toată dragostea și stima.

Pr. LEON STĂCESCU.

Prisăcani-Loaf.

CUVÂNTUL NOSTRU

Am așteptat cu multă sete clipa aceasta, când să-l vedem pe Păr. Stăcescu dându-ne ceiace de atâta vreme lăsa să spânzure deasupra noastră, dar nu ne lăsa să gustăm. Și doream cu toată nerăbdarea, pentru că de multă vreme nu s'a mai lucrat la noi pe ogor omiletic, și când am văzut pe cineva că nu frământă numai vechile aluaturi, ci vine și cu gusturi nouă și cu brazde pe care vrea să le tragă singur, nu mică ne-a fost bucuria.

Studiile vechi de omiletică au fost cum au fost. Păr. Stăcescu voia o trecere peste granița până la care ne duseseră ele. Nu se împăca cu definițiunea lor și le găsea atâtea șubrezenii.

E adevărat că studiile vechi erau în mare măsură formale. Ele te îngrădeau pe din afară cu reguli, dar nu-ți dădeau o pătrundere mai vie în mânăuirea materiei omiletice, nici o îndemănare mai simțită în umblarea cu ea. Erai pus într'un calapod, ca între niște sfuri întinse, dincolo de care să nu poți trece, dar substanța ta lăuntrică nu era mai de loc atinsă de acestea.

Judecând aspru starea aceasta, Păr. Stăcescu ne făcea să zărim priveshti nouă și minunate, căi mai frumoase prin care să putem umbla mai sprinten. Ba vedeam în acestea ca și o făgăduință că tot Sfinția Sa va fi cel ce ne va face să gustăm astfel de priveshti nouă ale omileticii.

Sf. Sa însă se tot zăbovea cu judecarea aspră a stării celei vechi, pe când noi, odată ce am văzut de ce e vorba, am ajuns nerăbdători și i-am cerut să ne facă să vedem și pajiștile cele nouă, să înțelegem, în sfârșit, ce poate fi omiletica, ce definițiune i se potrivește, dacă a vechiului Profesor *Aramă* dela Seminarul „Veniamin” din Iași nu mai împăca gusturile mai subțiate ale Sfinției Sale.

Din ce scrie Păr. Stăcescu mai sus însă, înțelegem că Sf. Sa nu se gândea de loc să ne îplinească gustul, că mai aveam de așteptat nespus de mult, încât numai săcâiala noastră de aci l-a grăbit să nu se oprească numai la hărțuirea altora, ci să ne dea singur o brazdă mai bună, dacă a lui *Aramă* nu-l mai îndestula.

Deci silei mele se datorește că Păr. Stăcescu și-a părăsit finuta sa de urmăritor al altora și a venit să ne dea înseși vederea sa.

L-am văzut la dărâmare, ia să-l vedem și la zidire.

E adevărat că, de cum i-am citit articolele, ele m'au interesat și m'am bucurat ca de vestirea unei îmbunătățiri care ni se aduce. Nu mai auzisem de Păr. Stăcescu și ni s'a părut aceasta o plăcută descoperire.

Ia să vedem acum dacă ne și dă ce ne așteptam noi.

Dela început trebuie să mărturisim că aici este de spus cași în alte prilejuri: e mai ușor de dărâmat decât de zidit. Ce sprinten era Păr. Stăcescu ca să arate păcatele vechii omileticii! Cum o târnuia prin toate colțurile că, mai înainte de toate, omiletica n'are definițiune, deci nu știe ce vrea. Și acum, când e vorba

să deschidem ochii mari și să vedem definițiunea nouă intrând cu alai, în locul celei urgisite a lui Aramă, ia-o de unde nu e! Eu peste o definițiune n'am dat. Dar în schimb, am dat peste lucruri care nu sunt prea limpezi, încât să-mi dau bine seama despre gândul adevărat al Părintelui Stăcescu.

Dar ceva tot am înțeles. Am înțeles că, după vederile Părintelui Stăcescu, este și de prisos a mai da o definițiune a omileticii, și atunci nu înțeleg de ce se mai gândea că mai trebuie o definițiune. În adevăr, Sf. Sa dezleagă toată greutatea cu mult mai ușor: desfințează toată omiletica, și atunci ce să mai umbli cu definițiuni zadarnice? Toată omiletica noastră, zice Sf. Sa, e retorică păgânească. Ea nu ne dă ce ne trebuie nouă ca creștini. Deci afară cu ea! Căpătăm un loc gol în programa școlară și om pune altceva acolo, dar despre omiletică, să nu vă mai aud vorbind!.

Alung însă omiletica, dar nu alung roadele pe care căutam să le dobândesc prin studiul ei; și anume elocvența, adică meșteșug de a vorbi cu măiestrie.

Deci, după, Păr. Stăcescu, omiletica e numai un incurcă-lume. Treaba ei o pot face eu mai bine cu alte mijloace.

Unde ajungem cu aceasta? Nu e așa că la desfințarea omileticii?

Atunci de ce să n'o spunem dela început? Nu ne trebuie omiletică și pace!

Am înțeles. Bună-rea, aceasta e părerea Părintelui Stăcescu, și acum să stăm de vorbă despre ea. Iar dacă cumva eu îi tâlcuiesc rău gândurile, 1. Sf. Sa are chip de răspuns și de lămurit; 2. nu sunt eu de vină dacă singur nu sunt prea incredințat că i-am nemerit gândul. Sf. Sa scrie prea pe aripile vânturilor, cu vorbe de „discursiv” și „genetic” pe care eu nu le înțeleg, și de acela discut ca păreri ale sale ceiace mi se pare mie că ar fi păreri sale.

Care este calea prin care eu pot dobândi meșteșug la vorbă, fără să mai sufăr închingarea de prisos a omileticii? *Profetica*, răspunde Păr. Stăcescu.

Dar oare ce-o mai fi și aceasta? Destul suntem speriați noi, teologii, de numiri ca *odigetică*, *șimenică*. De unde o mai fi eșit acuma și *profetica*?

E treaba Părintelui Stăcescu să descurce lumea, că eu nu mă simt la îndemână.

Pe cât îmi dau cu părerea, aceasta trebuie să fie îndrumarea de a căpăta meșteșug de vorbire ca al proorocilor. Dar oare se poate căpăta această îndemânare și fără a fi prooroc? Iar dacă cumva profetica urmărește să ne facă pe toți prooroci, de! cam grea afacere, pentrucă, după cât știm, proorocia, ca dar dela Dumnezeu, nu se învață la școală. Proorocii îi numărăm pe degete și noi, care urmărim ca toți preoții României să poată ajunge propoveditori ai cuvântului lui Dumnezeu prin îndrumările omileticii, cam greu putem nădăjdui ca toți cei 10.000 de preoți ai țării să ajungă prooroci și atunci să avem în aceasta incredințarea că ei au să poată predica și fără omiletică.

Va să zică greu mijloc o fi omiletică, dar oare e mai ușor profetica? De unde să scoatem noi prooroci ca Ilie și Elisei?

Dar să nu necăjim cu vorba pe Păr. Stăcescu. Poate ca Sf. Sa n'a înțeles ca să ajungem cu toții prooroci, ci numai că, prin îndrumarea profetei, să ajungem cu toții aprinși de un foc sfânt și așa căldura inimii noastre să fie pentru noi un bold de a vorbi, după cuvântul că *din prisosința inimii grățește gura* (Matei 12,34), adică, dacă mi-e inima plină de ceva, ea se va revărsa în șivoaie în afară. Dacă credința este în mine vie, ca o văpaie de foc, socotesc că, din această aprindere, voi avea și puterea de a spune viu ce se află în sufletul meu.

Cred că în aceasta am prins bine gândul Părintelui Stăcescu. Așa zice Sf. Sa. Să am înăuntrul meu focul sfânt al credinței și atunci, din vulcanul acesta, se va revărsa și lava vorbirii.

O asemenea părere nu poate fi privită decât cu toată închinarea și via mărturisire că are în ea și adevăr. Noi înșine, în cursul nostru de omiletică, întrebuițăm pilde pentru a dovedi ce viociune își capătă cineva sub puterea unei simțiri arzătoare, deși pe de altă parte, se poate spune că unii amuțesc, din pricina unei simțiri covârșitoare.

Dar dacă lucrul acesta poate fi socotit ca un adevăr în ce privește cazurile răslețe, poate fi o cale de umblat în toate împrejurările vieții? Poate fi fiecare preot un vulcan de simțire și în orice împrejurare, încât noi să umblăm pe calea aceasta pentru a dobândi darul vorbirii?

Omul nu poate fi totdeauna sub presiune și acelaș om poate să nu aibă totdeauna aceeași aprindere a simțirii. Urmează că atunci să fim osândiți de a nu mai avea elocvență dela el?

Prin anul 1904, s'a sinucis la Iași, în stația *Nicolina*, un tânăr cu numele *Ghiulea*. Cu puțin înainte de moartea lui, el și-a vărsat durerea inimii într'o poezie, pe care ziarele au tipărit-o în vremea aceia. Unul din ele, căcă nu mă înșel, *Opinia* sau altul, care ieșea pe atunci (poate *Evenimentul*) își spunea părerea că numai înfăntarea grozavă a celui ce se află în fața morții l-a făcut să scrie niște stihuri bine închegate și simțite, pe care altfel, el, un tânăr, fără multă școală și îndrumare, nu le-ar fi putut scrie.

Iată un caz în sprijinirea părerii Părintelui Stăcescu.

Dar oare ce? sunt acestea cazuri de fiecare zi și pe care le poți avea la poruncă?

Bine ar fi să fim toți prooroci ca Ilie și Elisei. Dar se poate? Și dacă nu se poate, urmează să rămânem cu predicile în drum?

Profetica nu e omiletică. Pe om îl pot deprinde să cugete cum se cade, să-și aștearnă cugetările într'o rânduială care să le facă de înțeles și de alții. Dar să-l fac și cu simțirea proorocilor, asta nu se poate. Dovadă este că proorocii n'au fost mulți și nu toți au putut fi meșteri la vorbă.

Nu ne aducem aminte că Moisi se plângea că nu poate vorbi și Dumnezeu i-a dat pe Aaron să vorbească în locul lui? (Eșirea 4, 10-15).

Se înțelege, predicatorul nostru trebuie să fie și un om de simțire, nu numai o făptură pregătită formal, care să știe cum să-și toarne calapodul unei cuvântări, ci să puie în ea duh și viață. Dar oare nu însăși omiletica ne învață pe noi aceasta și marii cuvântători bisericești n'au fost ei astfel? Unui propoveduitor se cere a fi un creștin viu și nu poți fi grăitor al Domnului, fără a avea focul sfânt pentru El.

Această condițiune de temelie însă nu stă singură. Căci au mai fost pe lume oameni de credință care n'au avut și puterea vorbei. Credința nefiind numai darul celor învățați, au avut-o și atîția neînvățați. Au putut propovedui toți aceștia? Deci zicem că meșteșugul formal fără credința vie nu merge, dar nici credința, ca năzuință a omului către Dumnezeu, nu se poate lăsa în nădejdea lui „cum o i-o da duhul să grăiască“, fiindcă, deși Duhul poate da, dar de fapt El te ajută după socotelile Lui, nu după cum ai dorit tu.

După cum spune *Vinet*, nu se poate cere tot dela omiletică, dar iarăși, nu merge să ne lipsim de ea. Căci ea este un regulator al gândirii, un orânduitor al materialului de vorbire. Nu vedem noi câți oameni vorbesc halandala, numai fiindcă nu au cugetarea regulată și nu s'au învățat să și-o puie în rânduială? Lucruri care trebuie să fie la început sunt puse la sfârșit și dimpotrivă. Ii vezi că n'au un fir cărmuitor, băjbăie în duiumul cuvintelor și nu știu cum să le aleagă. De unde aceasta? Din lipsa deprinderii de a cugeta, de a găsi gândurile, de a le așeza frumos, încât să meargă mai ușor la mîntea altuia.

Și pentru aceasta nu trebuie îndrumare? și trebuie să ne lăsăm în nădejdea unei năprasnice înflăcărări care ne va da ce să grăim?

De! aceasta e o mare noutate a omileticii, pe care niciun predicator n'a întrebuințat-o. Deși, când nevoia a cerut, au vorbit și pe nepregătite, dar nu și-au avut ca regulă să vorbească fără a se gândi. Insuși *Spurgeon*, care a fost în vremurile noastre un predicator de mare zbor și nu se pregătea mult, dar tot își socotea ce avea să vorbească și-și făcea planuri amănunțite, după care noi azi putem socoti ce predici a ținut.

Ce spune Păr. Stănescu este o metodă nouă. În nădejdea ei însă degeaba mai așteptăm predică și deci trebuie să căutăm tot la vechile mijloace.

Ce-am așteptat dela Păr. Stănescu și ce ne-a dat!

Suntem doritori acum să-i mai auzim glasul lămuritor.

Arhim. SCRIBAN

.....

Sufletul omenesc e o unitate în mijlocul unei naturi care rețelă întoldeauna nou lucrurile sale de o eternă vechime.

N. IORGA

În „Neamul Românesc“, 15 Decembrie 1928

INTELECTUALII ȘI PREDICA

Ocupându-se de *Criza Religioasă a intelectualilor*, Părintele Gh. Negură face trista constatare, că:

«În catedrala din Cernăuți, unde au vestit cuvântul lui Dumnezeu predicatori aleși, s'a putut înaintea de război observa faptul, că, dacă pășea predicatorul pe amvon, atunci publicul intelectual, ca apucat de furii, năvălea spre ușile de eșire în cea mai mare grabă, ca nu cumva să audă vreun cuvânt din predică. Iar predicatorul se acomoda acestor referinți necreștinești, cu mare resignare, așteptând golirea locașului, sfânt de tot ce era mai învățat și se mulțamea cu publicul rămas, soldați și servitorime, în plus cu ceata teologilor și cu doi bătrâni funcționari, despre care toată lumea se minuna de unde atâta răbdare».

Și, din nefericire, mai nicăeri nu se observă o stare de lucruri mai înfloritoare în astă privință. Cei cari mai cercetează astăzi biserica, și mai ales intelectualii, nu se arata cât de puțin bucuroși să-l vadă pe preot urcându-se în amvon, sau ieșind în ușile împărătești pentru a predica. Curios însă mi se pare, că Părintele Negură crede că: «Pentru a face și din intelectualii de azi apărători zeloși ai credinței noastre, avem nevoie, de școală apologetică. Domnii profesori dela facultățile de teologie au mare cuvânt în direcția aceasta. Toată lumea s'ar bucura la deschiderea primelor cursuri și conferințelor apologetice».

Adevărat? S'ar schimba și intelectualii în zeloși apărători ai creștinismului, mulțumită unor conferințe apologetice? Apologetica, după câte știm, este o ramură a teologiei, urmărind să apere creștinismul în potriva sectelor, a ereziilor, împotriva tuturor celorlalte confesiuni.

Așa fiind, este, cred, nemerit să ne punem întrebarea: Poate fi mântuită cu folos apologetica împotriva celor cari, dându-se drept *emancipați*, nu aparțin niciunei credințe, nici unei confesiuni? ¹⁾.

1) Tocmai împotriva acestora lucrează apologetica. Lupta cu sectele se face prin altă ramură a teologiei, care se cheamă *teologia polemică*. Dar și noi suntem de părere că nu se pot câștiga oamenii prin apologetică. Cei mulți le poți închide gura. Istoria convertirilor dovedește aceasta. Oa-

Și pun această întrebare, pentru că la noi în țară, dacă nu și aiurea, — așa numiți intelectuali nu nesocotesc bisericile noastre ortodoxe, spre a se duce să se roage, fie în sinagoge, fie în casele de rugăciuni ale adventiștilor, sau în bisericile catolice. Nu. Ei trec semeți și nepăsători pe lângă templele tuturor cultelor. Suntem, cu alte cuvinte, în ceiace privește credința religioasă, cu mult deosebiți de cei din vremea, când Tertulian rostea acele prea cunoscute cuvinte: «Noi creștinii nu suntem decât de ieri, și totuși umplem cetățile și coloniile voastre, armata, palatul, senatul, forul. Nu vă mai lăsăm decât templele».

Căci, încă odată: Astăzi la noi intelectualii, nesocotind bisericile ortodoxe, nici gând nu au, ca, asemenea Romanilor păgâni, să se refugieze, spre a se ruga, în vreun templu. Ei astăzi habar nu au de nici un templu, de nici o biserică, de nici o credință religioasă. Ba încă, lucru din cale afară de întristător, astăzi, și după spusele Părintelui Negură, — chiar și intelectualii, cari mai cercetează biserica, îndată ce-l văd pe predicator pășind spre amvon, «năvălesc ca apucați de furii spre ușile de eșire în cea mai mare grabă, ca nu cumva să audă vreun cuvânt din predică».

Așa fiind, trebuie numaidecât să ne întrebăm: Dacă în biserici intelectualii, fie că nu mai calcă, fie că nu se lasă a fi înrăuriți, nici de „predicatori aleși“, — unde i-am mai putea schimba pe ei în apărători zeloși ai credinței noastre prin conferințe apologetice? Unde le-am mai putea ținea asemenea conferințe, dacă până și de predicatorii aleși din Cernăuți, ei fug ca apucați de furii? Nu ar fi

menit se înlocui la credință sau vin la ea, dacă n'au avut-o, chiar cei mai învâjași, dar pe alte căi.

François Coppée a venit la credință în urma unei boale, pe care a povestit-o într-o frumoasă carte, la *Bonne Souffrance* adică *Suferința îndreptătoare*. Pe calea studiului și-a îndreptat credința d. *Ioan Nădejde* al nostru, autorul dicționarului latin, care în linerețe a fost un vajnic necredincios. Pe calea nenorocirii a venit la o credință mai vie *Napoleon Bonaparte* sau o coroană dela Curtea împărătesei *Ecaterina I-a* a Rusiei, de care a scris, acum vre-o 4 ani, Păr. *Mihăilescu* în această revistă. Pe calea strănsă a apologeticii însă, prin iratarea auzită dela altul, nu, fiindcă necredinciosul scoate alte clenciuri ca să cîrtească mai departe, iar dacă nu mai poate, face din gură, dar tot nu vine la credința sa. Atunci ce treabă face apologetica? Face ea bună și chiar foarte bună treabă, dar nu putem trata o chestiune întregă într-o notă. — Nota Arhim. Scriban.

oare mai nemerit, ca preoții, văzându-i pe intelectuali adunați în biserică, să renunțe la predică, spre a nu mai vedea năvălind spre ușile de eșire ca apucați de furii?

Se pare, că aceasta ar fi singura soluție. Căci, la drept vorbind, nu numai intelectualii, dar și ceilalți credincioși nu sunt îndeobște bucușori să asculte predici. Și acest lucru îl putem vedea nu numai în Catedrala din Cernăuți. Mai pretutindeni se observă, că cercetătorii bisericii, — în afară de cei veniți din ordin, adică în afară de soldați, de seminariști și de teologi, — părăsesc fără pic de bunăcuviință sfântul locaș, îndată ce își face apariția predicatorul.

În orice caz, fapt este, că îndeobște și cei învățați și cei cu stare socială mai înaltă, sunt mai de grabă dornici să-l vadă și să-l asculte pe preot, nu atât predicând, cât mai ales liturghisind impunător și înălțând cu vrednicie cântarea Domnului. De aceea, — eu unul mă întreb: pentru ce, în ciuda atâtor constatări, de nenumărate ori verificate, — să ne îndărătnicim a cerca să-i brănim totuș pe credincioși cu predici și conferințe apologetice, de care ei fug ca apucați de furii? Pentru ce să nu vrem să ni-i apropiem și astăzi numai și numai prin frumusețea zguduitoarelor noastre slujbe dumnezeiești ca pe vremea, când preoții noștri, nepredicatori, dar admirabili liturghisitori, își vedeau bisericile gemând de drept credincioși? De ce să tot punem înainte neadevărul, că bisericile ar fi goale, pentru că amvonul ar fi mut, pe câtă vreme oricine constată, că predica, chiar și când e rostită de *predicatori aleși*, face să se golească, iar nu să se umple biserica de credincioși?

Această întrebare li înciudează, firește, pe mulți, pe foarte mulți. Ea însă nu face altceva, decât să dea la iveală adevăruri rezemate pe constatări nenumărate și nezdruncinabile. Căci încă odată: Credincioșii, și cei de sus și cei de jos, — mai de grabă vin și stau să asculte slujba St. Liturghii, decât predica. Și, drept să spun, — mi s'ar părea tare curios, ca în cele bisericiești să nu i se facă pe voie poporului, când el astăzi, sub regimul votului universal, își impune voia, chiar și în complicatele chestiuni politice și sociale.

Dar parcă și văd pe mulți tăindu-mi drumul cu întâmpinarea: După D-ta D-le Mihaileanu, s'ar cuveni deci, ca nimeni să nu mai predice în biserică ?.

Ei bine, nu. Nici decum nu-mi este în gând să susțin una ca aceasta. Sunt și eu de părerea, că nu fără folos răsună uneori glasul predicatorului în biserică. Cred însă că nu i se cade oricui să predice. Și spun așa pentru că predicatorul, mai mult decât oricui, i se cer foarte înalte, foarte numeroase și felurite însușiri.

De aceea, — sunt încredințat, că numai unii dintre clerici ar trebui să-și ia sarcina, greaua sarcină, de a predica. Și când spun aceasta, eu nu mă gândesc decât la acei câțiva clerici, pe care și poporul, ascultându-i și gustându-i, li trece în rândul adevăraților predicatori. Căci se găsesc și dintre aceia, cărora le merge numele de *predicatori aleși*, cu toate că, la apariția lor, credincioșii năvălesc ca apucați de furii spre ușile de eșire.

Știu bine, că unii în ruptul capului nu vor să se împace cu gândul de a fi socotiți drept niște simpli ritualiști. Știu bine, că unii, bizuindu-se că sunt *predicatori aleși*, nu se sfiesc să strâmtoreze și chiar să scurteze slujba Sf. Liturghii.

„Setea de predică ne chinue pe mulți — observă Părintele profesor A. Angelescu din Brăila. În această ardoare, eu constat, că s'au uitat bogățiile ritualismului, ale cultului și ale pietății noastre liturgice, care dau adevăratul temeliu și suflet al oricărui apostolat. Ortodoxismul nostru exterior sprijinit de estetica cultului este o putere netăgăduită de întreținerea, trezirea și promovarea celor mai înalte și mai adânci simțăminte religioase“.

Dar parcă vor *predicatorii aleși*, să se plece în fața acestui nezdruclinabil adevăr! Parcă vor ei să asculte de glasul Părintelui Angelescu, care, întors de printre protestanți, le arată că astăzi se găsesc și «pastori protestanți ce-și oficiază doar liturghia lor protestantă *fără a mai predica!*».

Ei, chiar și împotriva atâtor repetate constatări, continuă să susțină, că numai ritualismul este de vină, că simțământul religios ni se slăbește și că bisericile ne rămân goale. Ba încă unii, prin viu grai și chiar prin scris, nu se sfiesc să facă și aprecieri cât se poate de grele asupra

cultului Bisericii noastre. Aşa, — ne spune Părintele Angelescu: «Un coleg, profesor de Religie, în cancelaria unui liceu, recomandă cultul nostru ca fiind opera unor călugări leneşi». Iar un alt cleric, un referent cultural episcopesc, se încumete să scrie astfel:

«În biserică poporul a ascultat şi apreciat talentul preotului de a cânta un text evanghelic, dar Dumnezeu nu i-a grăit, şi atunci Cartea aceea — Evanghelia — pentru el n'are alt rost decât acela de a-i săruta scoarţele. Iese credinciosul din biserică cu sufletul gol, şi aşa, încetul cu încetul, bisericile rămân goale».

Se vede dar că aceştia, nesocotind realitatea, — nu vor cu nici un chip să se plece în faţa constatării, că poporul năvăleşte ca apucat de furii în spre uşile de eşire; numai când îl vede pe preot, pregătindu-se de predică. Se vede că aceştia trec semeţi şi peste faptul, că chiar în inima Bucureştilor, la schitul Darvari de lângă biserica Icoana, se îmbulzeşte în tot cursul anului lumea, deşi în această biserică, lipsită de orice daruri arhitectonice, picturale sau corale, n-o atrage decât glasul şi cucernicia unor simpli călugări nepredicatori şi puţin cărturari¹⁾.

Dar autorităţile bisericeii n'ar trebui să stea cu braţele încrucişate în faţa acestei prea însemnate probleme. Căci precum bine observă Părintele Angelescu — în lupta întreprinsă pentru a se face «cât mai urgentă nevoia de predică», se vede şi «tendenţa de a trece în umbră comorile mistice şi ritualistice ale noastre».

1) Aşa era şi la Iaşi cu Preotul *Găucă*, un preot bătrân, de mare credinţă şi cucernicie, care a murit anul trecut. Nespus de multă lume venea la slujbele sale.

Are slujba puterea ei, dar o are şi predica pe a ei. Una nu scade pe cealaltă. Amândouă trebuiesc făcute bine. Ce poate predica, să se citească ce am scris eu, din luna Mai a. c., în revista *Căminul* din Galaţi. Dacă la Cernăuţi predica n'a avut putere şi alunga lumea din biserică, sunt la mijloc pricini pe care trebuie să le discutăm. Adevărul este că, deşi vorbe ca acestea se mai aud, lucrul nu se petrece prelungindena şi totdeauna aşa. Sunt şi împrejurări când lumea ascultă la predică cu mare luare-aminte şi mai mulţi cei cu carte decât cei fără. Dacă însă vorbeşti în grai neaoş românesc, te ascultă toţi. Nenorocirea este că preoţii nu mai pot vorbi româneşte. Vorba de azi este o nenorocită împetritătură, care face necinste po-doabel care trebuie să domnească în Biserică. Nouă acum trebuie să ne pară bine de stărnirea acestei şederi la slat despre predică, fiindcă vom avea prilej să mai venim şi noi cu limpeziri şi adaosuri. Până atunci, să se citească ce am scris şi noi în nr. trecut sub numele „Este predica dorită”.

Nota. — Arhim. Scriban.

Așa fiind, s'ar cuveni ca autoritățile bisericești să-i aducă în sfârșit la ascultare și pe cei, cari de dragul unor sterpe exerciții retorice, disprețuesc ritualismul Bisericii noastre, care atât de mult te pătrunde, te zgudue și te îndeamnă să te apropii de Dumnezeu.

M. MIHAILEANU,

Profesor, Pitești.

Folosul cercurilor pastorale în popor.

Cercurile pastorale sunt un mijloc de întărire religioasă morală în popor. Pentru aceasta însă ședințele acestor cercuri trebuie să împlinescă anumite condițiuni.

Să ne explicăm: Cercurile pastorale (întreb) sunt izvorâte dintr'o necesitate sau dintr'o obligație? Credem că și vremea le-a adus, căci, înainte de a se fi ivit sectele, nu s'a simțit atâta nevoie de a se ține cercuri pastorale. Și dacă ar fi să mă refer la constatarea ce-o face și distinsul teolog și publicist, d. T. Pădescu, prin „Noua Revistă Bisericească”, aș complectă perfect susținerile mele. D-sa, printr'o logică concentrată, iată ce ne spune cu privire la evanghelizare: „Nici ordin scris pe hârtie, nici controlul administrației, ci ordin pornit din inima de creștin și din conștiința de preot, control pornit din adâncul sufletului și din legământul luat față de cel Prea Înalt.” (N. R. B. Anul X. Nr. 6. pag. 162).

Iar în privința cercurilor pastorale, zice D-sa: „Bune ca un plus de decor, ce provoacă emoții în mulțime prin slujba în sobor, bune pentru adunarea preoților laolaltă, bune pentru îndemânarea lor la vorbiri și discuțiuni contradictorii, dar atâta tot. Ele sunt departe de a împlini nevoile vremurilor de acum să lipească din eparhie (parohie) fiecare preot, care are o singură biserică, câte zece duminici din an, nu-i spre folosul credincioșilor.” (acelaș)

Deaceea propun: Cercurile pastorale să se rânduiască mai rar și cu mai mult entuziasm și numai acolo unde se simte o dorință și e o posibilitate.

Câteva costatări: S'a observat că, la serviciul liturgic în sobor, creștinii, neobișnuiți cu anumite mișcări ale fraților

preoți, fac haz, sau câteodată, la unii ieromonahi, cari servesc ca la mănăstiri, admiră...

Natural, nu se poate susține perfecțiunea, dar frații să fie atenți. Unele atitudini, nu cadrează cu însemnătatea locului și momentului sacru.

Se stă de vorbă în timpul sfintei liturghii, rezemați cu coatele pe Sf. Masă. Unii preoți nu se împărtășesc cu Sfintele Taine.

Dacă ar ști poporul lucrul acesta ? !

În concluzie, cerem: 1. Suspendarea cercurilor pastorale pentru un an. În acest timp, să se inspecteze fiecare preot la biserica sa, în timpul serviciului divin. Rezultatul inspecției, consemnat în proces-verbal, va aduce ori recompensa morală și materială, ori pedepsirea, după gravitatea sau neglijența servirii.

2. — Prin faptul că cercurile didactice sunt în legătură și cu cele pastorale, în multe parohii, e mai util să se țină o singură ședință de ambele cercuri; iar presidenții vor stabili programul în bună înțelegere. Un preot nu poate face cât 2, 3 și 4 învățători, cari au și școala și copiii la dispoziție.

3. — Pe lângă acestea, mai ținând seamă și de faptul că elementele tinere nu cunosc îndeajuns toate lipsurile din parohie, decât punându-se în acord cu ceilalți factori intelectuali, în primul loc cu învățătorii, aceștia, la rândul lor, pot da concursul cu școlarii. E de preferat astfel asocierea cercurilor preoțești cu cele didactice, iar nu independența, căci decât două cercuri slabe, mai de folos unul și solid.

4. — Din punctul de vedere practic, cercurile pastorale prezintă oarecari piedeci pentru preoți. Se întâmplă o împrejurare de forță majoră, care reține pe preot în parohie și vin numai unul sau doi la ședință.

Ce să faci? Ești silit să motivezi lipsa, dar cine completează golul?

Total se reduce la slujbă în sobor. Dar poporul a mai văzut slujbă în sobor la înmormântări, la cununii, la Sf. maslu. Deci nu acesta ar fi rostul cercurilor pastorale, ci trezirea conștiinței creștine, prin scoaterea în evidență a păcatului și tămăduirea sufletului de vicii.

Prin urmare, lupra cu păcatul socotim că este cea mai de căpetenie țință, pe care s'o urmărească cercurile pastorale și pentru aceasta trebuie aprinsă candela adevăratei credințe în cugetul fiecărui suflet de creștin, de către preotul său. Să i se dea astfel Preotului Român această posibilitate și va izbuti.

Ic. M. M. IONESCU

Costieni, R.-Sărat

CEI DINTĂI OAMENI

Toată lumea știe c'au fost: Adam și Eva. Ceeace însă nu se știa, vine să ne spuie părintele Econom *Ioan Dimitriu*, paroh în *Bogdana*, Tutova, anume că: Adam și Eva «*au esit din mâna creatorului în stare de copii adolescenți*» (*Bis. Ort. Rom.* pagina 590, Nr. 7, Iulie 1928).

Ba încă mai e ceva: Adam și Eva sunt numiți preutindenea: cei dintâi oameni; iar părintele Econom, amintit mai sus, li numește: *cei doi copii din Eden*. Și-a propus să demonstreze Sf. Sa acest lucru și l-a demonstrat după putința și spre satisfacția Sf. Sale.

Iată însă că eu unul nu mă impac cu afirmația Păr. Dimitriu și nici cu demonstrația respectivă, și iată de ce.

Mai întâiu, am impresia că Păr. Dimitriu e *homo unius libri*. A cetit Sf. Sa în Biblia românească expresia: «creșteți și vă înmulțiți, etc.» (Facerea 1,28) și, bazat, probabil, mai mult ca pe orice, pe cuvântul «creșteți», afirmă: «cui se potrivește mai bine porunca aceasta, dacă nu celui încă necrescut, copilului?» și părintele continuă: «și mai avem în limbajul obișnuit urarea. «să crești mare!» Dar cui o adresăm decât copiilor, singurii cari au nevoie de creștere și desvoltare, iar nu oamenilor ajunși deja la maturitate?» (*Bis. Ort. Rom.* Iulie 1928, pag. 590).

Dacă părintele ar fi cetit și'n altă Biblie, cred că ar fi ajuns la altă concluzie, căci în Biblia germană, ediția britanică, de pildă, scrie așa: «Und Gott segnete sie und sprach zu ihnen: *Seid fruchtbar, und mehret euch und füllet die Erde*» (Facerea 1,28) ceeace, traducând în ro-

preoți, fac haz, sau câteodată, la unii ieromonahi, cari servesc ca la mănăstiri, admiră...

Natural, nu se poate susține perfecțiunea, dar frații să fie atenți. Unele atitudini, nu cadrează cu însemnătatea locului și momentului sacru.

Se stă de vorbă în timpul sfintei liturghii, rezemați cu coatele pe Sf. Masă. Unii preoți nu se împărtășesc cu Sfintele Taine.

Dacă ar ști poporul lucrul acesta ?!

În concluzie, cerem: 1. Suspendarea cercurilor pastorale pentru un an. În acest timp, să se inspecteze fiecare preot la biserica sa, în timpul serviciului divin. Rezultatul inspecției, consemnat în proșes-verbal, va aduce ori recompensa morală și materială, ori pedepsirea, după gravitatea sau neglijența servirii.

2. — Prin faptul că cercurile didactice sunt în legătură și cu cele pastorale, în multe parohii, e mai util să se țină o singură ședință de ambele cercuri; iar presidenții vor stabili programul în bună înțelegere. Un preot nu poate face cât 2, 3 și 4 învățători, cari au și școala și copiii la dispoziție.

3. — Pe lângă acestea, mai ținând seamă și de faptul că elementele tinere nu cunosc îndeajuns toate lipsurile din parohie, decât punându-se în acord cu ceilalți factori intelectuali, în primul loc cu învățătorii, aceștia, la rândul lor, pot da concursul cu școlarii. E de preferat astfel asocierea cercurilor preoțești cu cele didactice, iar nu independența, căci decât două cercuri slabe, mai de folos unul și solid.

4. — Din punctul de vedere practic, cercurile pastorale prezintă oarecari piedeci pentru preoți. Se întâmplă o împrejurare de forță majoră, care reține pe preot în parohie și vin numai unul sau doi la ședință.

Ce să faci? Ești silit să motivezi lipsa, dar cine completează golul?

Total se reduce la slujbă în sobor. Dar poporul a mai văzut slujbă în sobor la înmormântări, la cununii, la Sf. maslu. Deci nu acesta ar fi rostul cercurilor pastorale, ci trezirea conștiinței creștine, prin scoaterea în evidență a păcatului și tămăduirea sufletului de vicii.

Prin urmare, lupra cu păcatul socotim că este cea mai de căpetenie țintă, pe care s'o urmărească cercurile pastorale și pentru aceasta trebuie aprinsă candela adăvăratai credințe în cugetul fiecărui suflet de creștin, de către preotul său. Să i se dea astfel Preotului Român această posibilitate și va izbuti.

Ic. M. M. IONESCU
Castieni, H.-Bărat

CEI DINTĂ OAMENI

Toată lumea știe c'au fost: Adam și Eva. Ceeace însă nu se știa, vine să ne spuie părintele Econom Ioan Dimitriu, paroh în Bogdana, Tutova, anume că: Adam și Eva «*au eșit din mâna creatorului în stare de copii adolescenți*» (Bis. Ort. Rom. pagina 590, Nr. 7, Iulie 1928).

Ba încă mai e ceva: Adam și Eva sunt numiți pre-tutindenea: cei dintâi oameni; iar părintele Econom, amintit mai sus, li numește: *cei doi copii din Eden*. Și-a propus să demonstreze Sf. Sa acest lucru și l-a demonstrat după putința și spre satisfacția Sf. Sale.

Iată însă că eu unul nu mă impac cu afirmația Păr. Dimitriu și nici cu demonstrația respectivă, și iată de ce.

Mai întâiu, am impresia că Păr. Dimitriu e *homo unius libri*. A cetit Sf. Sa în Biblia românească expresia: «*creșteți și vă înmulțiți, etc.*» (Facerea 1,28) și, bazat, probabil, mai mult ca pe orice, pe cuvântul «*creșteți*», afirmă: «*cui se potrivește mai bine porunca aceasta, dacă nu celui încă necrescut, copilului ?*» și părintele continuă: «*și mai avem în limbajul obișnuit urarea. «să crești mare!» Dar cui o adresăm decât copiilor, singurii cari au nevoie de creștere și dezvoltare, iar nu oamenilor ajunși deja la maturitate ?*» (Bis. Ort. Rom. Iulie 1928, pag. 590).

Dacă părintele ar fi cetit și'n altă Biblie, cred că ar fi ajuns la altă concluzie, căci în Biblia germană, ediția britanică, de pildă, scrie așa: «*Und Gott segnete sie und sprach zu ihnen: Seid fruchtbar, und mehret euch und füllet die Erde*» (Facerea 1,28) ceeace, traducând în ro-

mănește, găsim că expresia «creșteți» din Biblia noastră în niciun caz nu trebuie luată, în sensul restrâns al creșterii din mic în mare, cum crește un copil, o floare, un pom, o pasăre, etc., ci în înțelesul general al viețuirii productive. Cuvântul «creșteți», de care se tolosește Păr. Dimitriu în susținerea afirmațiunii că: cei doi copii din Eden au fost copii adolescenți, lipsind din Biblia germană, mă întreb: dacă Sf. Sa, Păr. Dimitriu, ar fi scris în nemțește și s'ar fi folosit ca pentru atare, de Biblia germană, unde negăsind cuvântul corespunzător dela verbul *wachsen* = a crește, cum ar fi putut spune că «să crești mare» este ceva de adus în sprijinul susținerii adolescenței celor doi copii din Eden? Și dacă nu ar mai fi putut aduce acest lucru, pe ce și-ar mai fi putut întemeia susținerea? Dar ce să zic? poate să aibă dreptate Păr. Dimitriu și o fi găsind Sf. Sa în alte Biblii expresiuni, în Facerea 1,28, cu înțelesul restrâns al creșterii, în care caz, rog foarte mult pe Cucernicia Sa să ne arate, căci, neavând Biblia în alte limbi streine, nu pot să redau acest verset ca atare. Totuși, până atunci, cred că Păr. Dimitriu nu are dreptate și din alte considerațiuni.

Noi întrebuițăm expresia «să crești mare» ca urare, pentru copii ca până pela 12-13 ani, ceea ce ar însemna că cei doi copii descoperiți de Păr. Dimitriu în Eden ar fi avut o atare vârstă, de oarece adulților obișnuim a le zice: «să trăiți». Ce ar fi făcut oare Dumnezeu cu niște copii în Eden, cărora le dedese în stăpânire întreaga creațiune de pe pământ? Erau în stare ei să pună — fiind copii — nume dobitoacelor, pasărilor și tuturor viețuitoarelor pământului (Facerea 2,20) sau să lucreze pământul, să-l păzească (Facerea 2,15)?

Și oare ce l-ar fi determinat pe înțeleptul și Atotputernicul Dumnezeu ca, în loc de doi oameni, în toată puterea fizică și morală — cum ar fi azi la 20-25 de ani — să facă niște copii? Nu fusese destul timp haos general, ca să mai fie nevoie, ca haosul să continue și după creație, până la desvoltarea oamenilor — căci pământul fără om matur nu avea nici o noimă; era tot ca un haos?! De sigur că Dumnezeu, când a zis: «să facem om după chipul și asemănarea noastră ca să stăpânească peștii mării și păsările cerului, etc.» (Facerea 1,26), apoi a făcut

om care imediat și-a luat rolul în stăpânire, a început a-și exercita însărcinarea dată de Dumnezeu îndată, fiind ieșit din mâna creatorului în stare normală, ca major, căci Dumnezeu sta de vorbă cu'n om desvoltat, major, iar nu cu'n copil care caută joc și nici cu'n adult zburdalnic. În toate textele biblice ce mi-au căzut în mână, am văzut cuvântul *om*, iar nu *copil*; *femeie*, și nu *copilă* sau *fata*, unde s'a vorbit de Adam și Eva.

Cred și eu, cași Păr. Dimitriu, că își are însemnătatea ei cheștiunea aceasta, dar nu vreau ca această însemnătate să fie tratată de un necunoscător al Teologiei ca mine și expusă în ultimă instanță cum pare că face Păr. Dimitriu, ci aștept cuvântul teologilor desăvârșiți. Celelalte considerațiuni ale Păr. Dimitriu sunt pentru lungirea articolului și nu aduc nimic în sprijinul tezei Sf. Sale.

De altfel, ocupându-mă de câțva timp cu capitolele I și II din Facerea și mai ales despre vers. 26, 27, 28 cap. I raportate la cap. II vers. 7, 8, 15, 17, 18 seq. 21, 22 și 23 cu scop de a preciza timpul aparițiunii femeii pe pământ și lămuririi unor oarecari contradicții ce par a fi între aceste versete, mă voiu sili să expun, cu slabele mele cunoștințe, rezultatul la care am ajuns, cu rugăminte, către cei pe deplin cunoscători, să mă lămurească sau îndrepteze în caz de greșală.

Preot D. MANGĂRU,
Băduleasa, Teleorman

O cântare către Isvorul vieții...

(Din cântul IV al poetului indian Rabindranath Tagore)

Isvor al vieții mele, mă voiu strădui mereu să-mi păstrez curat trupul, știind că atingerea ta vie pe fiecare din mădulele mele se odihnește.

Isvor al vieții mele, mă voiu strădui mereu să-mi feresc gândul de orice fațarnicie, — știind că tu ești adevărul care deșteaptă lumina înțelepciunii în sufletul meu.

Isvor al vieții mele, mă voiu strădui mereu să alung orice din inimă și să țin înflorită dragostea mea, știind că tu locuiești în altarul ascuns al inimii mele.

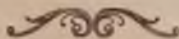
Isvor al vieții mele, mă voiu strădui mereu ca să te destăinuesc în faptele mele, știind că puterea ta este aceea care îmi dă tărie să lucrez.

Poetul *Rabindranath Tagore* s'a născut la 1861, în Calcuta, din tagma preoțească. La vârsta de 17 ani a venit în Anglia. La 23 ani, s'a căsătorit, dar își pierde foarte curând soția și copiii. La etatea de 40 ani, întemeiază în India o școală nouă, după principiile sale. A crescut în țara minunată a Indiei, împresurat de palmierii înalți, lângă malurile *Gangelui*, cel tămăduitor de răutăți trupești și sufletești, fiindcă în el (fluviu) se scaldă elefanții albi aduși dela pagodele minunate, clădite din lemn de bambus. *Rabindranath Tagore* a colindat aproape întreg globul pământesc (chiar și țara noastră), pentruca să predice iubirea aproapelui, toleranța și blândețea.

«Să fim oameni, cu adevărat oameni, spune el. Din toate actele noastre zilnice, să se desprindă înalta morală. Instinctele primitive trebuiesc temperate. Să ne dăm seama că suntem niște trecători chiriași ai globului, în drum spre necunoscut. Să știm că taina vieții și taina morții ne împresoară și ne strâng existența».

Scrierile acestui mare poet al lumii (premiat cu Nobel) vor rămâne ca veșnice. Adânca lui cugetare, caldă lui simțire, avântul lui îndrăzneț, au trezit în multe popoare dorințe mari de *facere de bine*, de a lupta pentru știință, de a respecta civilizația și de a adora pe făcătorul cerului și al pământului.

Preot hagiu G. D. CRUCEANU

Starea morală, în care se găsește omenirea astăzi, e departe de a primi vestea Nașterii Domnului cu bucuria și îmbrățișarea care s'ar cuveni. Însă numai o parte din omenire e așa; căci pe cealaltă parte — oricât de puțin numeroasă ar fi — o găsim în aceste clipe alipită sufletește de leagănul din staulul Vitelemului și cerând în rugăciuni fierbinți puterile harice oferite de Dumnezeu tuturor oamenilor prin Nașterea Fiului Său.

I. P. S. Patriarh D. D. Dr. MIRON

În Pastorală Crăciunului 1928

CRONICA INTERNA

1 Decembrie 1928

RUGACIUNE

La Tedeum-ul împlinirii celor 10 ani dela Unirea țărilor surori în o singură țară, „**România-Mare**“, rostită de I. P. S. Sa Mitropolitul **PIMEN** al Moldovei, Președintele Sfântului Sinod.

Stăpâne, Doamne Dumnezeul nostru,

Cela ce, prin proorocul Iau Moisi, ai mântuit neamul lui din robia Egiptului și cu puterea Ta cea nebiruită, ai aruncat în adâncul mării pe Faraon cu toată oastea lui;

Cela ce ai rânduit tot pe acesta, a fi cărmuitor neamului și ai adunat poporul la un loc, dându-i o singură stăpânire, precum și stălpul de foc, în pustie, care să-i lumineze calea;

Insuți, Prea bunule Impărate, pleacă urechea Ta spre noi, care cu umilință căutăm la înălțimea mării Tale și ascultă această, a noastră, smerită rugăciune de mulțumire:

Căci, prin voia Ta, mult jălitul nostru Rege Ferdinand, îndemnat de încrederea în viitorul țării și sprijinit pe credința neclintită în Tine, înconjurat de marii patrioți, urmat de tot poporul român și încrezător în vitejia armatei, prin lupte și cu jertfe, a desființat hotoarele blestamate puse de vărăjmași, între noi și frații noștri din Ardeal, Bucovina și Basarabia, întemeind, o țară nouă și puternică, cu o singură stăpânire, precum au gândit strămoșii noștri, care au întemeiat-o.

Ozihnește în pace pe Intemeietorul și Clitorul Neamului nostru întregit, Regele Ferdinand. Așează-l în ceala glorioșilor Voievozi: Ștefan cel Mare, Mihai Viteazu și Regele Carol; iar pe ostașii, care au luptat pentru unitatea Neamului Românesc, jertfindu-se până la moarte, pe câmpul de luptă; învrednicește-i, de cununa martirilor, care au murit pentru dreptate și pentru adevăr.

Aceiaș cunună de mărire și de slavă, împărtășește-o Doamne, moșilor și strămoșilor noștri, cari, în vremurile grele, din curgerea veacurilor, au suferit viecește, jertfindu-se pentru ideea de întregire a Neamului și desrobirea pământului strămoșesc.

Păzește, Doamne, sub acoperământul aripilor Tale, pe Majestatea Sa Regele nostru prunc-Mihai I, simbolul unirii Neamului și nădejdea Țării întregite; precum și pe întreaga noastră Augustă Dinastie Română, înmulțind zilele vieții Lor, cu sănătate desăvârșită și bună sporire întru toate.

Luminează mintea și încălzește inima Inaltei Regente, făcând-o ca, împreună cu legiuinții săi sfernici, să cărmuiască poporul în dreptate, iar pe ostașii și căpeteniile lor îi întărește cu puterea Ta cea nebiruită.

Sporoște înțelepciunea sfinților Țării. Indreptează dregătoriile pe calea adevărului și dreptății și serepte pe toți slujitorii Țării de primejdia rețelilor înlămplări.

Depărtează pe dușmanii ce s'ar ridica asupra țării noastre întregite și a Regelui său. Insuflă tuturor fiilor Țării, dragoste desăvârșită în Tine, Dumnezeuul părinților noștri ca, prin iubire curată și desăvârșită unire susfească, între noi frații de același neam, să propășim în toate căile vieții, slăvindu-te pe Tine, a toți puternice Doamne.

Dăruește-ne nouă tuturor: Duhul păcii și al înțelepciunii. Dă Doamne, Țării noastre bună sporire, bună liniște văzduhului, îmbelșugarea roadelor pământului și toate cele trebuincioase pentru viața cea de acum și cea viitoare.

Învrednicește-ne pe toți, ca să propășim prin muncă pașnică și înțelepciune, ca astfel să te prea slăvim cu o gură și cu un gând, pre Tine, Dumnezeuul dreptății și al milelor, acum și în veci.

Amin!

CONGRESUL ASOCIAȚIEI CLERULUI ORTODOX. DISCUȚIUNILE ȘI DEZIDERATELE.

În zilele de Marți și Miercuri 23-24 Octomvrie a. c., s'a ținut în București al patrulea congres general al clerului din întreaga țară. La ordinea zilei figurau două chestiuni importante: 1. *Invățământul religios în școale și în popor*, 2. *Salarizarea clerului*. Pe lângă acestea, mai erau și alte chestiuni mai mărunte, cari priviau în deosebi organizarea și întărirea Asociației, precum: *aprobarea noilor statute*, ajutorarea ziarului „*Grainul Vremii*” al Asociațiunii și încă alte chestiuni felurite.

Au luat parte la acest congres o mulțime impunătoare de preoți, cecece a vădit că preoțimea română ortodoxă înțelege din ce în ce mai mult să-și spună cuvântul în cecece privește problemele de seamă pe cari trebuie să le deslege biserica noastră în timpurile grele de astăzi.

Congresul a început cu un serviciu divin oficiat la Biserica Boteanu de către bine cunoscutul păr. Abramescu, asistat de diaconul Marius Constantinescu. Dela biserică, preoții congresiști au trecut în sala *Fundației Carol* din fața Palatului regal. Deși această sală e destul de cuprinzătoare, ea a fost repede umplută de asistenți până la ultimul loc liber pe bănci sau în picioare. La această ședință solemnă, au luat parte și persoane de vază, ca: I. P. S. mitropolitul *Pimen*, al Moldovei și Președinte al sf. Sinod, d-nil *Al. Lopedatu*, ministru de Culte și Arte, Dr. C. Angelescu, ministru al Instrucț. publice, P. S. *Vartolomeu*, episcopul Râmnicului, P. S. Arhiereu *Titu Simedrea*, P. S. Arhiereu *Grigore* dela Iași, D-na *Alexandrina Cantacuzino*, d. primar *Mihail Berceanu*, d. V. *Ispri*

și *Nichifor Crainic*, profesori universitari, d. *Șt. Brădișteanu*, d. avocat *Tudor Popescu*, ș. a. Un număr însemnat de ziaristi au ținut să fie de față pentru a nota desbaterile congresului.

Cuvântarea Păr. I. Mihălcescu, Președintele Asociației.

Părintele *I. Mihălcescu*, președintele Asociației clerului ortodox și Decan al Facultății de Teologie din Capitală, a deschis seria cuvântărilor. Sf. Sa a spus că astăzi congresele sunt o necesitate a vieții sociale. Ele dau posibilitatea celor cari participă la ele ca să muncească în comun și totodată să-și apere interesele de breaslă.

Preoțimea română din întreaga țară, adunată în al patrulea congres al ei, are să discute două probleme importante: chestiunea învățământului religios și salarizarea clerului. Biserica a jucat un mare rol cultural și educativ în trecutul acestui neam, însă astăzi, când preoții sunt îndepărtați din învățământ, se resimte o mare lipsă în educația poporului și a tinerimii. S'a mers până acolo, afirmă Sf. Sa, încât în unele școale de ucenici s'a interzis citirea textelor evanghelice. Această stare nu poate dăinui fără grave urmări: pentru sufletul neamului, deaceia Sf. Sa, cere să se reintroducă învățământul religios în toate școlile, dându-i-se o deosebită atențiune în programele ce se vor stabili după nouele legi ale învățământului.

Cât privește problema salarizării, părintele Mihălcescu spune că preoții au nevoie să fie bine salariați pentru ași putea îndeplini misiunea. Secularizarea averii bisericesti a sărăcit biserica, însă s'a contribuit astfel la organizarea statului. Intrucât e vorba să se alcătuiască o nouă lege de salarizare a clerului, preoții vor discuta această chestiune cu toată seninătatea cuvenită, precizându-se astfel punctul de vedere față de această problemă.

În încheiere, păr. Mihălcescu mulțumește celor prezenți pentru interesul ce-l arată nevoilor clerului și bisericii, rugându-i a fi și mai departe sprijinitorii intereselor preoțești.

Exprimă însfârșit omagii M. S. Regelui Mihai I (preoțimea cântă „Mulți ani trăiască“. Toată asistența e în picioare).

Cuvântul I. P. S. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei.

I. P. S. Sa citește apoi următoarele rânduri: „În numele I. P. S. S. Patriarh Regent și al meu, ca Președinte al St. Sinod, salut din toată inima al patrulea congres al preoțimii în Capitala țării, dorind ca, prin sfătuirii înțelepte, să ia hotărâri chibzuite pentru binele țării și al bisericii“.

Declarațiile D-lui Lapedatu, ministrul cultelor și artelor. — D-sa spune că, între cele două probleme asupra cărora e chemat congresul să discute, una e de interes spiritual și cultural, problema învățământului religios, iar cealaltă e de interes material: salarizarea clerului.

Cât privește prima chestiune, cea referitoare la învățământul religios, prezența la acest congres a d-lui ministru Angelescu dovedește că d-sa se preocupă de aproape de această problemă de ordin moral și spiritual.

Cât privește problema a doua, a salarizării clerului, d. Lapedatu declară că așteaptă ca congresul să formuleze dezide-

ratele, dând asigurarea că vor fi folosite în largă măsură de cei ce vor fi chemați să întocmească proiectul de lege.

Totuși, d-sa ține să desmintă unele învinuiri ce i s'au adus. Astfel, declară d-sa, mi s'a atribuit intențiunea că aș fi întocmit un ante-proiect de lege pentru separarea bisericii de stat. Aceasta este o aberație și o erezie. Dacă asemenea probleme se pot pune în unele țări din apus, ele sunt excluse în țările din orient. În răsărit, statele s'au dezvoltat în strânsă legătură cu biserica lor națională. În Constituția noastră se spune că biserica ortodoxă e dominantă în Stat și deci nu s'ar putea ca o lege să distrugă textul Constituției. Interesul statului reclamă ca biserica să stea alături de el, de aceia cei cari au emis asemenea aberațiuni n'ar fi putut spune ce au spus, dacă ar fi urmărit părerile mele ca istoric și ministru al cultelor.

Dar proiectul de salarizare a clerului este prevăzut de legea de organizare a bisericii. Situația actuală, cu practicile deosebite din cele 4 provincii, nu mai poate dăinui. Deaceia, pe lângă comisiunea st. Sinod și proiectul ministrului de culte, congresul preoțesc are prilejul de-a formula dezideratele, în discuțiuni serioase și obiective și e sigur că li se va da toată atenția cuvenită.

Cuvântarea d-lui dr. Angelescu, ministru al instrucțiunii publice. — D-sa spune că din 1918 și-a dat seama de problema educației religioase în școală. De aceia a dat și va da toată atențiunea educației religioase în toate ramurile de învățământ.

Biserica a avut un rost cultural în trecutul neamului și tot ea a pregătit sufletele pentru ziua mare a unirei, deaceia biserica face parte integrantă din sufletul neamului nostru. Vă asigur că, în hotărârile ce veți lua, privitor la învățământul religios, veți găsi tot sprijinul meu, ca om convins de importanța religiei în școala românească.

D-l *M. Berceanu*, din partea municipiului București, aduce salutul său congresului, exprimându-și convingerea că preoții sunt singurii cari pot însănătoși moravurile societății, prin activitatea lor evanghelică.

Cuvântarea P. S. Episcop Vartolomeu. — P. S. Sa a ținut o înimioasă cuvântare, arătând că preoții îndeplinesc două trebuințe constitutive ale vieții omenești: ei fac unificarea nației prin credință, care e cimentul de legătură al sufletului individual de sufletul colectiv, și tot ei lucrează la desăvârșirea morală a fiecărui chip omenesc.

Oricât de puternică ar fi rațiunea, ea nu poate să lepede din om păcatul și să zidească virtutea. Cu rațiunea în morală nu se pot crea principii eterne. Deaceia numai religia, prin cultivarea conștiinței și inimei, poate să dea adevărata educație în școală. Totodată, preoții să iasă cu evanghelia lui Hristos în mijlocul poporului. E o muncă mare de făcut care nu poate fi numai individuală, ci în cercuri largi, în adunări județene și în congrese. Dar, pentru acest scop, sunt necesare ajutoare materiale. Deaceia P. S. Sa cere sprijinul guvernului, zicând că guvernul, care a făcut

secularizarea, va înțelege că trebuie să dea ajutorul său pentru opera spirituală a clerului. (Preoțimea a aplaudat îndelung pe P. S. Sa).

Cuvântarea d-nei Alexandrina Cantacuzino. — D-na Alex. Cantacuzino, primită cu aplauze, subliniază importanța educației inimii, la care trebuie să conlucreze biserica, școala și mama. O deosebită atențiune trebuie să se dea educației și formării preotului, căci acesta e chemat să fie doctorul sufletească al celor îndurerăți. D-sa emite unele păreri în ce privește modalitățile de formare a clerului, cerând ca un seminarist să nu fie hirototonisit imediat după isprăvirea școalei, ci să fie trimis la o mănăstire pentru reculegerea sufletească, spre a cugeta la nobila și greaua sarcină ce-și ia.

Ședința festivă ia astfel sfârșit într'o atmosferă foarte înălțătoare.

Ședința de după amiază. — La ora 3 se deschide ședința în sala ateneului Dichiu din str. Romană sub președinția Păr. prof. I. Mihălcescu.

Pentru constituirea biroului, au fost aleși ca vicepreședinți : Dr. Ciuhandu (Ardeal), C. Rusu (Bucovina) și pr. Guciuina (Basarabia).

Pr. Guciuina salută congresul în numele preoților din Basarabia.

Se intră apoi în ordinea de zi.

1. Învățământul religios în școlile bisericesti. — *Referatul Păr. P. Parlenie.*

Păr. P. Parlenie, directorul Seminarului „Central” din București și inspector al seminariilor, a citit referatul privitor la organizarea învățământului teologic, concluzii la care a ajuns Sf. Sa ca un adânc cunoscător din lunga activitate ca profesor, director și inspector al seminariilor. Acest referat, făcând baza discuțiilor ce urmează și fiind însușit de congres, dăm aci concluziile scrise :

Seminariile trebuiesc menținute ca ciclu de învățământ secundar, după analogia învățământului laic. Primele trei clase ale seminarului să echivaleze cu gimnaziile statului, elevii absolvenți ai acestor trei clase putând trece în cursul superior de liceu.

În cursul superior de seminar, materiile teologice să fie în prevalență, așezându-se ca centru, studiul temeinic al Sf. Scripturi și al educației misionare.

Absolvența seminarului să nu dea drept la hirotonie decât în chip excepțional pentru parohii rurale.

Obligația legală să fie însă licența în teologie. Absolvenții seminariilor să poată urma și la celelalte facultăți, în special la litere.

Numirea profesorilor la seminarii să se facă după normele din legea învățământului secundar, cu un supliment de concurs pentru a se cunoaște orientarea lor față de problemele religioase.

Să se reînființeze seminarul monahal de la mănăstirea Neamțului.

În ceea ce privește învățământul teologic superior, cere înființarea facultăților pe lângă fiecare universitate. Academii teologice nu mai au rostul de a exista, iar înființarea lor pe eparhii ar duce la fărâmițarea învățământului teologic superior.

Ele pot fi menținute numai cu tendința de a fi transformate în facultăți. Opera științifică teologică din facultăți să fie întregită prin opera misionară și educativă din internatele teologice.

Păr. I. *Mihălcescu* a mulțumit raportorului pentru întocmirea judiciosului referat.

2. **Învățământul religios în școlile secundare și în masele populare.** — Referatul Păr. Dr. *Marin Ionescu*.

În ceea ce privește această chestiune, Păr. Dr. *M. Ionescu* ajunge în referat la următoarele concluzii:

Învățământul religios să fie slobod în metodă și în spirit, însă controlat de stat și să fie unitar. În toate școlile secundare să fie câte două ore de religie pe săptămână, spre a se da o deosebită importanță educației școlarelor. Să se înființeze asociațiuni pentru tinerii ortodocși, spre a se înlătura astfel unele inițiative streine cari pot atrage tinerimea spre alte confesiuni.

Învățământul religios să fie predat de preoți cu enorie. Nici nu se poate concepe ca preoți să predea religia, fără să slujască la un sf. altar. Propune înfine ca preoții învățători să se bucure și ei, la fel cu profesorii secundari, de jumătate leafă și accesorii la salariile de preot.

Învățământul religios în mase să fie intensificat, prin înființarea de biblioteci parohiale, foi religioase, broșuri, cercuri pastorale și școli duminicale. Mai întâi însă să se tipărească Biblia pentru popor și să se stărpească publicațiile cași organizațiile secrete cari duc luptă împotriva clerului bisericii.

D-l *M. Berceanu*, în legătură cu această problemă, descrie cu dovezi impresionante, rezultate pozitive la cari s'a ajuns prin colaborarea între municipiul București și unii preoți harnici. Astfel, mișcarea religioasă e organizată și susținută prin atenele populare, cari s'au clădit în Capitală și sunt o fală a ei, cu concursul și din inițiativa unor preoți ca Păr. N. Rădulescu sub a cărui inițiativă și muncă s'a clădit ateneul «Dichiu» în care a avut loc congresul. Dă exemple mișcătoare de activitatea unor preoți misionari în cartierele marginase ale Capitalei, precum și între lucrătorii de industrie, cum sunt cei dela R. M. S. și C. F. R. Dă ca pildă rezultatele dobândite printre acești lucrători prin munca preoților *Sarpe* și *Serpoianu*. Relevă programul educativ religios al ateneelor populare și al Asociației «Patriarhul Miron».

3. **Discuțiuni asupra dezideratelor exprimate în referatele de mai sus.** — Pr. Dr. *Pisăilă* propune ca să nu se mai hirotonească decât cu licența în teologie.

D-l prof. *Savin* propune ca să se înființeze cât mai multe seminarii, nu numai în vechiul regat, dar și în Ardeal, aceasta fiind singura cale de-a pregăti tinerii pentru cultura teologică din facultăți și totodată pentru creștinarea acestei țări. Academii

teologice nu mai au niciun rost și deci trebuie desființate. În Ardeal, să se înființeze seminarii și facultate de teologie la Cluj. Învățământul teologic să fie unitar. Propune să se redeschidă seminarul monahal dela Mănăstirea Neamțu.

Pr. *Părvănescu* e de părere ca în seminarii să se insiste mai mult asupra laturii mistice în educația religioasă.

D. prof. Dr. *V. G. Ispir* spune că în fața acestei mari probleme a pregătirii clerului în școlile teologice, trebuie să dispară orice regionalism și orice interese, deoarece e o problemă capitală pentru ființa bisericii. Deaceia să ne gândim ca, în unificarea învățământului teologic, să adoptăm sistemul de învățământ care s'a dovedit mai potrivit intereselor bisericii. Analizând sistemul seminariilor, academiilor și facultăților teologice, d-sa ajunge la concluzia că seminariile și facultățile teologice sunt singurele cari corespund acestor nervi și ca atare trebuie adoptate și în noile provincii. Chestiunea metodei în educațiunea religioasă trebuie accentuată după zelul și pregătirea suflotească a celor ce sunt chemați să conducă aceste instituții, însă sistemul de învățământ să fie unitar. Sistemul academiilor teologice din Ardeal nu poate fi transplantat peste tot, cum e făcut un proiect, căci ar fi un sistem hibrid, inferior facultăților de teologie.

Pr. *V. Iordăchescu*, susține în acelaș sens, că facultățile de teologie trebuie păstrate și menținute pe lângă Universități, căci altfel s'ar coborî învățământul teologic dela nivelul la care se găsește astăzi.

D. prof. *Colan*, dela Sibiu, arată necesitatea academiilor în Ardeal.

Pr. Dr. *Ciuhandu*, (Ardeal) e de părere să rămână academiile teologice din Ardeal, deoarece acolo nu există facultăți de teologie.

Păr. prof. *I. Popescu-Mălăești* spune că a scris o broșură asupra învățământului religios, fiind provocat la aceasta de proiectul inspirat din Ardeal, de a introduce la noi sistemul teologic din Ardeal. Nu e vorba deci de un atac împotriva instituțiilor din Ardeal, ci e vorba de-a apăra instituțiile învățământului teologic dela noi, împotriva tendinței de-a fi desființate și înlocuite cu sistemul din Ardeal. Pentru o așa grea problemă trebuie să consulteți toți factorii competenți, de aceia face un călduros apel la frații de dincolo de-a veni și a discuta împreună cu cei de dincoace, spre a hotărî astfel ceea ce e în interesul bisericii.

P. S. *Titu Simețrea*, care a fost singurul dintre membrii sf. Sinod prezent la congres la toate ședințele, e de părere că seminariile și facultățile de Teologie au menirea nu atât de-a produce cultură pentru cultură, cât de-a forma elemente pregătite suflotește pentru preoție. Deaceia, cere mai multă autoritate episcopala în aceste școli și mai multă conlucrare între membrii clerului și ai sf. Sinod, spre a nu se face o depărtare între preoți și episcopi.

Pr. *V. Iordăchescu* răspunde că toată lumea recunoaște dreptul episcopal de-a se exercita în aceste școli, însă această autori-

tate nu trebuie să se amestece în atribuțiuni cari nu-i pot fi de competență, deaceia ierarhii noștrii să dea dreptul bisericii ascultătoare de a-și spune părerile, iar atunci când acestea sunt îndreptățite, să existe o lege în baza căreia ele să fie respectate. După ședința aceasta, terminată la ora 9 seara, congresiștii iau o gustare, iar o parte sunt invitați la D-na Alexandrina Cantacuzino.

Ziua a doua, congresul a continuat debaterile în ședința de dimineață dela ora 8—1, aprobând mai întâi dezideratele asupra învățământului religios, întocmite pe baza referatelor și discuțiilor unilor din ziua precedentă, după ce au mai luat parte la discuție Pr. *Marin Proefescu*, (Pitești), Pr. *Pisăilă* și diacon Dr. *Al. Constantinescu*, care aduce o propunere nouă, în sensul ca profesorul de religie să fie ortodox în toate școlile secundare, indiferent de proporția confesională a populației școlare și ca preotul de enorie să predea religia gratuit în școlile primare, însă să i se acorde în schimb o gradăție de merit.

Salarizarea clerului. A doua problemă a congresului fiind chestiunea salarizării clerului, Păr. Dr. *C. Dion* prezintă un judicios referat în această privință, făcând mai întâi un istoric al chestiunii și precizând că nu-i vorba de-a cerși o sporire, cât e vorba de-a stabili un drept al preotului și asigurarea existenței.

D-l avocat *Tudor Popescu* a documentat în chip juridic, pentru ce statul e dator să salarizeze așa cum se cuvine clerului: secularizarea averilor mănăstirești, apelul statului la jurământul religios și la prestigiul moral al preotului, obligația ce are acesta de a fi familist și încă alte motive cari îndreptățesc pe preot la o existență omenească, pe care statul e dator să i-o asigure. D-sa propune un singur salariu pentru toți preoții și încă alte câteva deziderate.

Păr. Președinte *I. Mihălcescu* face rezumatul dezideratelor și sfătuiește congresul să-și însușiască numai pe acelea cari sunt drepte și pot fi susținute cu tărie.

D-l *Popescu-Pasărea* aduce salutul „Asociației cântăreților bisericești” al cărei președinte este d-sa și asigură corpul preoțesc de tot sprijinul în acțiunea comună ce o desfășoară pentru binele societății.

Discuția asupra salarizării fiind închisă, s'au votat cu unanimitate, următoarele *deziderate*:

1. Preotul și întregul personal ecleziastic deservind instituțiile bisericești și școlare și dela așezămintele de binefacere, penitenciare, spitale etc., vor fi plătiți de stat bucurându-se de salarii fixat prin bugetul anual al statului, în armonizare cu salariile funcționarilor publici.

2. Salarizarea să fie unitormă pentru toată țara.

3. Pământurile date în folosința personalului bisericesc să se mențină; bisericilor cari n'au pământ să li se dea un spor echivalent.

4. Plusurile de pământ ale diferitelor biserici vor fi considerate conform cu legea, proprietatea bisericii respective și aren-

date fără licitație, iar veniturile administrate de organele parohiei.

5. Bugetul cu salariile dela stat, întocmit conform legii de organizare bisericească și aprobat de Minister, va fi trecut consiliului central și etoriei pentru executare. Eforia obținând dreptul de ordonatoare principală și cerând chriarhului să desemneze ordonatorii secundari la eparhii.

6. Toți slujitorii bisericești din provinciile alipite să se bucure de aceleași drepturi la pensie, ca toți funcționarii publici.

7. Clericii dela bisericile cu averi, deși își vor primi salariile din aceste averi, vor plăti 10 la sută cassei pensurilor și vor fi socotiți și ei funcționari publici.

8. Ordonanțele de plată se vor încredința parohului respectiv și se vor achita de casieriiile sau percepțiile statului.

9. Să se acorde monahilor și monahiilor, de Ministerul Cultelor un onorar de 20 lei pe zi.

10. Suprimarea art. 19 și 21 din legea de salarizare și al. 9 art. 46 din statut; rămânând ca salariile preoților să se plătească numai de stat.

11. Preoțimea să fie încadrată în legea de salarizare ca și corpul didactic cu respectarea drepturilor câștigate.

12. Înființarea gradației a cincea la cler și o gradație de merit, ca la corpul didactic.

13. Să se prevadă în legea de salarizare principiul înaintării pe loc a preoților ce se disting pe teren pastoral sau cultural.

14. Să nu se hirotonisească preoți ajutători decât în condițiile art. 29 din statut, iar cei hirotonisiți deja și fără salar să fie trecuți în bugetul statului, după modalitățile legale.

15. Congresul cere ca guvernul să sprijine înființarea și să ajute clădirea caselor parohiale.

16. Personalul administrativ să fie plătit ca și cel școlar.

17. O gradație de merit obligatorie.

Chestiuni diverse. — Pr. *Guciuina* ridică chestiunea dacă un preot poate să depună jurământul în fața unui magistrat și mai cere ca Sf. Sinod să consulte obligatoriu preoțimea.

Pr. *Pârșcoveanu* (Craiova) cere ca pensiile să se calculeze la gradul de asimilare și să se ridice impozitul asupra venitului profesional. Mai vorbește Păr. *Gheorghiu-Babadag*, cerând unele avantaje pentru preoții din Dobrogea.

Înceind, Părintele *Mihălcescu* aduce mulțumiri celor cari au lucrat în congres, precum și tuturor congresiștilor cari au luat parte. Sf. Sa aduce mulțumiri și presei, care a adus mari servicii congresului, dându-i o largă publicație. Anunță în sfârșit că dorește să demisioneze din postul de președinte al Asociației Generale a clerului român ortodox.

Congresul, prin vocea Păr. *Guciuina*, *Crețu*, *Părvănescu* și *V. Iordăchescu* și în insistența unanimă a sălii, roagă pe Părintele *Mihălcescu* să rămână la președinția Asociației, făgăduind tot interesul și concursul fiecăruia pentru izbânda dezideratelor formulate. S'au făcut și unele subscripții pentru ziarul *Grasul Vremii*.

între cari și una de 5.000 lei din partea Soc. oltene „Renașterea”. În fața acestei manifestări unanime a preoțimei, Păr. Mihălcescu a primit să rămână mai departe președintele Asociației, cerând însă tot ajutorul pentru ziarul „Graiul Vremii”, cât și pentru triumful dezideratelor clerului. Sala întregă i-a făcut o călduroasă manifestație de simpatie și cu aceasta, congresul al patrulea preoțesc a luat sfârșit.

E de notat că acest congres s'a distins nu numai printr'un număr impunător de participanți, dar și prin conștiinciozitatea unită cu competența în debateri, prin o atmosferă de disciplină și demnitate, care dă dezideratelor exprimate adevărata autoritate a preoțimei din România întregită. Acest fapt explică interesul și admirația ce i s'au arătat atât în cercurile laice, cât și cele bisericesti. Este o cheazășie de biruință pentru îndeplinirea importanțelor chestiuni ridicate de cler și totdeauna un bun exemplu pentru congresele ce vor urma în anii viitori.

Diacon Dr. HARALAMBIE ROVENȚA

EXTERNĂ

Conferința și congresul internațional din Praga al „Alianței universale pentru împrietenirea popoarelor prin mijlocirea Bisericilor“.*)

Raportul secretarului general, Sir Willoughby Dickinson

1. După statutele Alianței, Comitetul executiv este însărcinat cu conducerea lucrărilor Comitetului internațional în intervalul dintre sesiuni, iar orice măsură luată de Comitetul executiv trebuie supusă Comitetului internațional. Ultima întrunire a Comitetului internațional, având loc la Stockholm, în 1925, trebuie făcut raportul care îi va fi supus la apropiata sa întrunire, la Praga, la 24 August 1928.

Pentru a îndeplini Comitetului executiv împlinirea acestei îndatoriri, am redactat prezentul raport asupra celor ce s'au lucrat în ultimii trei ani.

2. Observări generale.

Înainte de a începe, este bine să amintesc câteva fapte, care stau în legătură cu începutul mișcării noastre. Cum este știut, Alianța universală s'a început în timpul unui congres internațional, care se ținea la Constanța (Germania), la 2 August 1914, când a izbucnit războiul mondial. Cea dintâi întrunire de organizare a avut loc la Londra, în 5 August 1914. A doua, în acelaș

*) Vezi „Biserica Ortodoxă Română” pe luna Noembrie, 1928.

scop, s'a ținut în Berna, la 25 August 1915. La aceste întruniri, care s'au ținut în timpul războiului, s'au elaborat statutele Alianței și s'au numit comitetele necesare așa că, îndată după încheierea păcii, s'a putut lucra. Acest moment era foarte prielnic, pentru că atunci, toate Bisericile Creștine își dădeau bine seama, că Creștinismul se arătase neputincios în prevenirea catastrofei din 1914 și recunoșteau, că trebuia să depună un mult mai mare interes pentru încheierea păcii decât o făcuseră până atunci, dacă voeau să fie adevărate susținătoare ale poruncii lui Christos despre frăția universală.

Rezultatul fu că, pe când în 1919, numărul Comitetele care făceau parte din Alianță era numai de 12, se ridică în anul următor la 28 și cuprindea cele mai mari Biserici protestante din Europa și toate Bisericile ortodoxe de răsărit, afară de cea rusească. Astăzi numărul Comitetele este de 31 și cuprinde și țări din afară de Europa.

Graba cu care atâtea Biserici au venit sub cutele drapelului Alianței universale dovedește că, Alianța împlinea o mare lacună în viața religioasă a lumii. Nu este nevoie de lungi argumente, pentru a demonstra că a fi creștin însemnează a propovedui pacea și îngăduința și că o asemenea învățatură reclamă practică pentru a fi eficace. Pe de altă parte trebuie să recunoaștem că, după o perioadă de 10 ani, amintirea de războiu se slăbește și învățăturile trase din ele se uită. Chiar printre creștini este greu de susținut interesul pentru opera Alianței. Mijloacele prin care să se însuflețească Bisericile către o alipire statornică la ideea menținerii păcii internaționale, merită toată atențiunea Comitetului internațional. Sforțările facute pentru desființarea războiului vor face puține progrese cât timp Bisericile nu vor înțelege că aceste sforțări sunt dictate de Evanghelia, pe care ele o predică. Pentru atingerea acestei ținte trebuie să-și desfășoare Alianța toată energia.

Putem, fără îndoială, să ne bucurăm, că sunt azi în sânul a treizeci și una de națiuni, grupe de Creștini, din care fac parte oameni cari ocupă înalte situațiuni în bisericile respective, cari privesc cu simpatie Alianța și se folosesc deschis de autoritatea ce au față de coreligionarii lor și de public, ca să răspândească sentimentele de bună înțelegere și de toleranță față de oamenii de altă naționalitate și de altă credință religioasă. Dar aceștia sunt încă puțini și mijloacele de acțiune de care dispun sunt prea restrânse, pentru ca să poată face o propagandă folositoare.

Din acest punct de vedere, a fost foarte simțită pierderea pe care a suferit-o Alianța, în 1925, prin retrăgerea Pastorului Alexandr Ramsay. Vizitele sale în diferite țări erau de mare preț și cu toate că și eu am călătorit foarte mult în timpul acestor din urmă trei ani și am vizitat cele mai multe Comitete naționale, mi-a fost imposibil să îndeplinesc măcar a zecea parte din munca ce trebuie depusă pentru atingerea scopului ce trebuie urmărit de Alianță. Pretutindeni în lume, Bisericile sunt gata să lucreze, dar

au nevoie de îndrumare și indemn din partea unor oameni, cu spirit deschis ideilor internaționale și devotați cu adevărat cauzei păcii. De altfel, în această privință s'a făcut de curând un pas înainte, care, nădăjduesc că va avea mari rezultate. În ultima ședință a Comitetului executiv, trusturile Uniunii Bisericilor pentru pace au informat Comitetul, că ele au înființat două noi Secretariate pentru Alianță, unul la Paris și altul la Berlin și că și-au asigurat colaborarea Pastorului Jézéquel, la Paris, și a Profesorului Siegmund-Schultze, la Berlin, ca Secretari ai Alianței. În felul acesta, Alianța va avea la dispoziție doi bărbați, care au fost în legătură cu ea dela întemeiere și al căror devotament pentru cauza păcii și capacitate specială în ce privește opera Alianței în Europa sunt bine cunoscute tuturor membrilor Alianței. Muițămîta colaborării lor, îmi este permis să întrevăd o eră de muncă rodnică pentru cauza bunei înțelegeri internaționale între toate comunitățile religioase ale continentului.

Totuș trebuie să adaug, că, deși aceste noi dispoziții largesc mult câmpul nostru de acțiune, ele nu vor putea produce efect deplin decât când Secretariatul va putea da un ajutor financiar comitetelor naționale, ale căror venituri neîndestulătoare fac cu neputință desfășurarea unei acțiuni eficiente în mediul lor. Sunt însă fericit de a putea aduce la cunoștința comitetului, că în ședința de care amintii mai sus, la care au luat parte Președintele și Secretarul „Uniunii Bisericilor pentru pace”, Secretarii au fost autorizați să studieze anumite cazuri, în care comitetele au întreprins o lucrare nouă sau se găsesc în împrejurări excepționale și să refere despre aceasta „Uniunii”. Secretariatul a uzat de această latitudine în cazuri urgente și „Uniunea” a prevăzut, după cât am auzit, în cursul acestui an o anumită sumă în acest scop. Nădăjduesc dar, că în curând va fi posibil să sprijinim Comitetele naționale în opera ce am întreprins.

3. Munca internațională.

Cu toate că, cum am zis mai sus, munca internațională a secretariatului nostru central s'a resimțit puternic prin retragerea d-lui Ramsay, eu mi-am dat osteneala să repar aceasta prin călătoriile ce am făcut în anii 1925, 1926 și 1927. Am fost sprijinit în această întreprindere de Pastorul N. H. Drummond, care a vizitat, în numele meu, Germania, Polonia și Danemarca, pentru a pregăti conferința dela Danzig și care m'a ajutat și în multe alte ocazii. Pentru conferințele regionale am fost ajutat de Profesorul Sigmund-Schultze și de Pastorul Jézéquel. Acesta din urmă a făcut în ultimul timp un turneu de conferințe în Italia, Spania și Portugalia, în legătură cu lucrarea noastră în acele țări. Eu personal am vizitat în acești trei ani Comitetele din: Franța, Germania, Italia, Elveția, Austria, Jugoslavia, Grecia, Turcia, Bulgaria, Lituania, Letonia, Estonia, Finlanda, Suedia, Norvegia și Danemarca. Celelalte țări le vizitasem mai înainte. În lunile dintâi ale anului în curs, am fost în Africa de sud, unde am izbutit să for-

mez un nou Comitet și după întoarcerea de acolo, am vizitat pe colegii din Olanda. În fiecare an am adresat Comitetului executiv câte un raport asupra călătoriilor mele. Căpții după ele au fost trimise Comitetelor naționale. Membrii Comitetului internațional le pot asemeni avea, dacă doresc. Las altora să judece, dacă vizitele mele au fost de vre un folos, din partea mea însă îndrăznesc să anticipiez a zice, că raporturi personale între secretariat și Comitetele naționale sunt indispensabile pentru bunul mers al Alianței și cu cât vor fi mai strânse, cu atât rezultatele vor fi mai satisfăcătoare.

4. Conferențele regionale.

În această ordine de idei, trebuie spus un cuvânt despre conferențele regionale. Alianța a organizat în prezent unsprezece în unsprezece țări diferite. Aceste conferențe constau din delegații țărilor învecinate. Douăzeci de Comitete au luat parte în trecut la aceste Conferențe. Unele din ele au luat parte la mai multe. Conferențele au oferit ocazii pentru discutarea prietenească a diferitelor chestiuni, care frământă națiunile Europei. Ele au înlesnit personalităților religioase ale diferitelor țări cunoașterea între ele și au fost prilej de manifestare publică a prieteniei dintre popoare în orașele în care s'au ținut Conferențele. Este demn de văzut, cun simplul fapt, ca bărbați ai Bisericii tuturor confesiunilor, se adună să discute chestia păcii și a pacificării, atrage luarea aminte a multora, cari altfel nu se interesează de aceste probleme. Serviciile religioase făcute în diferitele Biserici de clerici streini sunt fenomen caracteristic al acestor conferințe și despre cuvântările ce se țin se știe mult în presa locală. Pretutindeni unde s'au ținut asemenea conferențe, s'a dovedit ca fruct nu numai o mai bună cunoaștere între membrii comitetelor naționale, care au fost de față, ci s'au răspândit și în public idei nouă de pace și de frăție.

Patru conferențe regionale s'au ținut după conferența internațională dela Stockholm. în Atena, în Danzig, în Bergen și în Sofia. La conferențele din Atena și din Sofia au luat parte delegații din Grecia, Bulgaria, România și Jugoslavia. La cea din Danzig au participat membrii comitetelor locale și ai celor din Danemarca, Germania și Polonia, iar la cea din Bergen delegații din Danemarca, Finlanda, Suedia și Norvegia. Dări de seamă despre aceste conferențe se găesc în rapoartele anuale asupra călătoriilor mele, care au fost comunicate tuturor membrilor Alianței.

Recomand stăruitor comitetului executiv să continue această ramură a activității sale cât mai mult posibil.

Comitetele naționale.

Toate amănunțele dorite asupra situațiunii și activității comitetelor naționale se găesc în rapoartele pe care aceste comitete le întocmesc anual și care se tipăresc regulat în Anuar. Aceste rapoarte arată incontestabil, că, în cele mai multe cazuri, comite-

tele sunt active și doritoare de a atinge scopurile Alianței în țările lor. Unele, este drept, ar putea arăta mai mult zel, dar îmi dau seama de piedicile de care se izbesc, atât din punct de vedere financiar cât și politic și sper, că, lucrurile se vor ameliora, pe măsură ce timpul trece. În general pot zice, că cu două sau trei excepțiuni, Comitetele care constituesc Alianța au făcut progrese însemnate în acești din urmă trei ani și că, în multe cazuri, ele ocupă un loc de seamă printre instituțiunile țării lor. Cum este de așteptat, metodele lor de lucru variază, ca și statutele de care se conduc. Ele caută totuș să atragă din ce în ce mai mult în organizațiunile lor principalele Biserici ale țării lor, exceptând Biserica română, care socotește că nu poate colabora cu Alianța. În multe țări este consacrată păcii o Duminică specială a anului. În genere aceasta se fixează de comitetele naționale în conformitate cu împrejurările locale.

5. Ședințele Comitetului executiv.

Dela întrunirea comitetului internațional la Stockholm, îndată după închiderea conferenței; 7 s'au ținut în Lausanne, dela 31 August la 3 Septembrie 1926; iar 5 la Constanța, în zilele de 27, 28 și 29 Iulie 1927. Ședințele au numărat mulți delegați. Așa d. ex. în Constanța au fost 37 de delegați, cari au reprezentat 27 de țări. În fiecare ședință s'au tratat chestiuni importante.

În baza împuternicirii date lui de Comitetul internațional, comitetul executiv a nimit prin cooptațiune, pe următorii membri, cari au primit numirea făcută: Căpitanul E. Bach, cavalier al păcii; Dr. Farsky, din partea bisericii cehoslovace (mai apoi decedat); Profesorul Stählim, președintele mișcării tinerimii (Münster); Henry-Louis Hennod, secretarul uniunii mondiale a studenților creștini.

Consiliul administrativ s'a întrunit în Stockholm, la 11 și 20 August 1925; în Geneva, la 9 și 10 Martie, 31 August și 1 Septembrie 1926 și în Constanța, la 26 August 1927.

6. Rezultatele Conferenței dela Stockholm.

Conferența internațională dela Stockholm a votat rezoluțiuni care au reclamat o examinare aprofundată din partea comitetului executiv și a comitetelor naționale. Actele acestei conferențe au fost tipărite în formă de broșură, ca și diferitele rapoarte ce i s'au prezentat. Trimițându-le membrilor Alianței, eu le-am atras atențiunea asupra rapoartelor care trebuau studiate în chip special. Cele mai importante erau: 1. Rapoartele comitetelor engleze și germane asupra lucrărilor viitoare ale Alianței; 2. Memoriul redactat de comitetele englez și francez privitor la protocolul dela Geneva referitor la chestiunile de siguranță, arbitraj și desarmare; 3. Reportul și memoriile comitetelor suedez și francez cu privire la educarea tineretului în spiritul păcii; 4. Memoriul comitetului norvegian, împotriva ideii de a se pune la dispoziția societății națiunilor forțe armate; 5. O rezoluțiune asupra influenței ce

trebuie să exercite Bisericiile asupra opiniei publice, în marile chestiuni morale ale vieții naționale și internaționale; 6. Rezoluțiunile luate cu privire la tratarea creștinilor în Turcia și situațiunea refugiaților în Grecia și în Bulgaria. 7. Votul privitor la pregătirea unui mesaj către Comitetele naționale în chestiunea minorităților religioase.

Măsurile luate de Comitetele naționale cu privire la aceste chestiuni au fost relatate în rapoartele lor anuale, tipărite în Anuarul Alianței. Chestiunile de care s'a ocupat comitetul executiv sunt expuse în paragraful următor. Cât pentru rezoluțiunea privitoare la refugiații greci și bulgari, am luat măsurile necesare ca o delegațiune să prezinte oficial Societății Națiunilor, în Geneva, dorințele Alianței.

7. *Minoritățile religioase*

În ședința ținută la Stockholm, Comitetul executiv s'a ocupat îndată de traducerea în fapt a dorinței exprimate de Comitetul internațional de a se pregăti „un mesaj către Biserici, în care să se arate principiile generale de care trebuie să se călăuzească creștinii, în chestiunea minorităților“. Redactarea acestui mesaj a fost încredințată unei Subcomisiuni speciale, care a prezentat rezultatul lucrărilor sale în ședința următoare a Comitetului executiv, la 27 August 1926. Prima redactare a fost discutată și amendată de Comitetul executiv și după aceea, în forma sa definitivă, a fost tradusă în franțuzește și în nemțește și comunicată Comitetelor naționale cu rugămintea de a o aduce la cunoștința Bisericilor țării lor.

Mesajul sună astfel:

Conferența internațională a Alianței Universale dela Stockholm a decis să se publice un mesaj, în care să se indice principiile generale de care trebuie să se călăuzească creștinii în chestiunea minorităților. Această chestiune a preocupat Alianța în toate congresele și întrunirile Comitetului executiv, dela Conferența dela Haga, din 1919. Ea a fost asemeni obiectul unor lungi discuțiuni în cursul a cinci din șapte conferințe regionale, care s'au ținut de doi ani în țări, în care această problemă are importanța practică. Aceasta este o probă, că chestiunea minorităților este o piedică serioasă în desvoltarea spiritului de prietenie internațională, care este scopul Alianței universale. Comitetele naționale ale țărilor în care se găesc minorități, nu pot face mai mare serviciu cauzei păcii și a frăției creștine decât lucrând în spirit de îngăduință și de dragoste la soluționarea dificultăților ce sunt legate de această chestiune. Scopul acestui mesaj este de a le trezi râvna și de a da sfortărilor lor adevărata directivă.

Problema minorităților nu este nicidecum nouă, căci în Europa dinainte de războiu se găseau populațiuni întregi supuse unor guverne, care le erau streine și ca naționalitate și ca tradițiune. În spiritul acestor popoare trăesc încă amare aduceri aminte de apăsările, silniciile și tăgăduirea drepturilor lor și

tele sunt active și doritoare de a atinge scopurile Alianței în țările lor. Unele, este drept, ar putea arăta mai mult zel, dar îmi dau seama de piedicile de care se izbesc, atât din punct de vedere financiar cât și politic și sper, că, lucrurile se vor ameliora, pe măsură ce timpul trece. În general pot zice, că cu două sau trei excepțiuni, Comitetele care constituiesc Alianța au făcut progrese însemnate în acești din urmă trei ani și că, în multe cazuri, ele ocupă un loc de seamă printre instituțiunile țării lor. Cum este de așteptat, metodele lor de lucru variază, ca și statutele de care se conduc. Ele caută totuș să atragă din ce în ce mai mult în organizațiunile lor principalele Biserici ale țării lor, esceptând Biserica română, care socotește că nu poate colabora cu Alianța. În multe țări este consacrată păcii o Duminică specială a anului. În genere aceasta se fixează de comitetele naționale în conformitate cu împrejurările locale.

5. Ședințele Comitetului executiv.

Dela întrunirea comitetului internațional la Stockholm, îndată după închiderea conferenței; 7 s'au ținut în Lausanne, dela 31 August la 3 Septembrie 1926; iar 5 la Constanța, în zilele de 27, 28 și 29 Iulie 1927. Ședințele au numărat mulți delegați. Așa d. ex. în Constanța au fost 37 de delegați, cari au reprezentat 27 de țări. În fiecare ședință s'au tratat chestiuni importante.

În baza împuternicirii date lui de Comitetul internațional, comitetul executiv a numit prin cooptațiune, pe următorii membri, cari au primit numirea făcută: Căpitanul E. Bach, cavalier al păcii, Dr. Farsky, din partea bisericii cehoslovace (mai apoi decedat); Profesorul Stählim, președintele mișcării tinerimii (Münster); Henry-Louis Henriod, secretarul uniunii mondiale a studenților creștini.

Consiliul administrativ s'a întrunit în Stockholm, la 11 și 20 August 1925; în Geneva, la 9 și 10 Martie, 31 August și 1 Septembrie 1926 și în Constanța, la 26 August 1927.

6. Rezultatele Conferenței dela Stockholm.

Conferența internațională dela Stockholm a votat rezoluțiuni care au reclamat o examinare aprofundată din partea comitetului executiv și a comitetelor naționale. Actele acestei conferențe au fost tipărite în formă de broșură, ca și diferitele rapoarte ce i s'au prezentat. Trimițându-le membrilor Alianței, eu le-am atras atențiunea asupra rapoartelor care trebuiau studiate în chip special. Cele mai importante erau: 1. Rapoartele comitetelor engleze și germane asupra lucrărilor viitoare ale Alianței; 2. Memoriul redactat de comitetele englez și francez privitor la protocolul dela Geneva referitor la chestiunile de siguranță, arbitraj și desarmare; 3. Raportul și memoriile comitetelor suedez și francez cu privire la educarea tineretului în spiritul păcii; 4. Memoriul comitetului norvegian, împotriva ideei de a se pune la dispoziția societății națiunilor forțe armate; 5. O rezoluțiune asupra influenței ce

trebuie să exercite Bisericile asupra opiniei publice, în marile chestiuni morale ale vieții naționale și internaționale; 6. Rezoluțiunile luate cu privire la tratarea creștinilor în Turcia și situațiunea refugiaților în Grecia și în Bulgaria. 7. Votul privitor la pregătirea unui mesaj către Comitetele naționale în chestiunea minorităților religioase.

Măsurile luate de Comitetele naționale cu privire la aceste chestiuni au fost relatate în rapoartele lor anuale, tipărite în Anuarul Alianței. Chestiunile de care s'a ocupat comitetul executiv sunt expuse în paragraful următor. Cât pentru rezoluțiunea privitoare la refugiații greci și bulgari, am luat măsurile necesare ca o delegațiune să prezinte oficial Societății Nașunilor, în Geneva, dorințele Alianței.

7. Minoritățile religioase

În ședința ținută la Stockholm, Comitetul executiv s'a ocupat îndată de traducerea în fapt a dorinței exprimate de Comitetul internațional de a se pregăti „un mesaj către Biserici, în care să se arate principiile generale de care trebuie să se călăuzească creștinii, în chestiunea minorităților”. Redactarea acestui mesaj a fost încredințată unei Subcomisiuni speciale, care a prezentat rezultatul lucrărilor sale în ședința următoare a Comitetului executiv, la 27 August 1926. Prima redactare a fost discutată și amendată de Comitetul executiv și după aceea, în forma sa definitivă, a fost tradusă în franțuzește și în nemțește și comunicată Comitetelor naționale cu rugămintea de a o aduce la cunoștința Bisericilor țării lor.

Mesajul sună astfel :

Conferența internațională a Alianței Universale dela Stockholm a decis să se publice un mesaj, în care să se indice principiile generale de care trebuie să se călăuzească creștinii în chestiunea minorităților. Această chestiune a preocupat Alianța în toate congresele și întrunirile Comitetului executiv, dela Conferența dela Haga, din 1919. Ea a fost asemeni obiectul unor lungi discuțiuni în cursul a cinci din șapte conferințe regionale, care s'au ținut de doi ani în țări, în care această problemă are importanță practică. Aceasta este o probă, că chestiunea minorităților este o piedică serioasă în dezvoltarea spiritului de prietenie internațională, care este scopul Alianței universale. Comitetele naționale ale țărilor în care se găsească minorități, nu pot face mai mare serviciu cauzei păcii și a frăției creștine decât lucrând în spirit de îngăduință și de dragoste la soluționarea dificultăților ce sunt legate de această chestiune. Scopul acestui mesaj este de a le trezi râvna și de a da eforturilor lor adevărata direcție.

Problema minorităților nu este nicidecum nouă, căci în Europa dinainte de războiu se găseau populațiuni întregi supuse unor guverne, care le erau streine și ca naționalitate și ca tradițiune. În spiritul acestor popoare trăiesc încă amare aduceri aminte de apăsările, silnicile și tăgăduirea drepturilor lor și

aceste amintiri sunt o mare piedică pentru întronarea unei politici mai generoase, acum când situațiunea este contrară de ceea ce a fost mai înainte. Părți din națiunile care dominau mai înainte alte națiuni, formează acum minorități, cărora le vine greu să se acomodeze cu noile condițiuni de viață și să fie cetățeni loiali ai noiei lor patrii. Numărul națiunilor apăsate a scăzut foarte mult prin noua grupare a Europei de după războiu, dar din această nouă grupare au ieșit alte minorități și aproape în toate statele Europei se găesc încă frânturi etnice, care se deosebesc de majoritatea concetățenilor lor prin naționalitate, limbă și religione. Numărul celor ce se găesc în această situațiune se ridică la mai multe milioane.

În aproximativ, 15 țări s'au făcut aranjamente speciale, prin tratate sau acorduri, ca să se asigure acestor minorități: 1. Egalitate înaintea legii; 2. Libertate completă în exercitarea credinței lor și a activității Bisericilor lor; 3. Dreptul de a se folosi fără restricțiune de limba maternă; 4. Dreptul, cu anumite condițiuni, de a-și învăța copiii carte în limba maternă. Aceste drepturi au fost asigurate prin aceia că au fost recunoscute prin legi fundamentale de stat, care nu pot fi supimate prin legi speciale. Societatea Națiunilor are datoria de a supraveghea aplicarea lor și Curtea de justiție internațională are dreptul să judece diferențele, ce s'ar ivi în cadrul tratatelor. Drepturile acordate minorităților prin aceste tratate sunt de așa natură că nu li se poate face nici o obiecțiune întemeiată. Sunt drepturile de care se conduc toate națiunile democratice.

Pe aceste temeuri, s'a hotărât cu unanimitate în toate Conferențele regionale de delegați ai Comitetelor Alianței, făcând parte din țările în care sunt minorități, că „aplicarea articolelor din tratatele privitoare la minoritățile naționale și religioase în spirit generos și cu reală dorință de a satisface cererile legitime ale minoritarilor, ar contribui foarte mult la întronarea păcii în țară și la buna înțelegere dintre popoare, ceea ce este de mare preț pentru prosperitatea statelor respective și pentru pacea generală a Europei”.

Recunoașterea spiritului de dreptate și echitate al tratatelor și efectul împăciuitoar ce ar produce aplicarea lor sinceră, ușurează sarcina Alianței. Datoria sa este de a susține aceste tratate și de a se sluji de influența sa asupra bisericilor, pentru a asigura aplicarea lor pe toată linia. Europa modernă este adânc convinsă de sfințenia aplicării tratatelor. Atât timp cât sunt în vigoare, ele constituie o obligațiune pe care Statele sunt datoare s'o împlinească cu sfințenie. Mai mult, aceste tratate speciale fac parte integrantă din tratatele de pace, prin care s'a stărnicit actuala stare de lucruri din Europa și ca atare, ele nu pot fi modificate decât printr'un acord general. Primirea lor a fost o condițiune esențială a creării sau măririi unor state. Respectarea lor este privită ca indispensabilă pentru buna lor stare în viitor și ca o garanție necesară a dăinuirii păcii. Pentru aceste motive a fost

însărcinată Societatea Națiunilor cu supravegherea aplicării lor. Conștiința creștină ar trebui să fie foarte sensibilă la orice încercare să ar face de nesocotire a tratatelor sau de eludare a lor, iar Comitetele Alianței sunt organele acestei conștiințe creștine.

Din această idee s'a inspirat a doua rezoluțiune, votată de conferențele regionale și anume, că „este o datorie de căpetenie a comitetelor Alianței universale din toate țările de a face tot ce stă în puterea lor pentru asigurarea în țara lor observarea deplină și generoasă a tratatelor de către toți cei pe care ele îi privesc”.

Pentru îndeplinirea acestei primordiale datorii, este necesar ca Bisericile, atât ale majorităților cât și ale minorităților să fie echitabil reprezentate în fiecare comitet național și ca ori ce nedreptate de care minoritățile pretind că sufer în stat, să fie obiectul unui studiu complet și cu luare-aminte.

Tratatul minorităților este observat în mod cinstit sau este eludat în chip necinstit?

Egalitatea înaintea legii se acordă în realitate tuturor cetățenilor de orice naționalitate?

Aplicarea legii față de membrii minorităților este parțială sau imparțială?

Legile propuse sau votate au de scop sau vor avea ca efect nedreptățirea minorităților?

Iată chestiuni importante, care ating însă rădăcina folosirii de drepturile civile, a egalității cetățenilor, a dreptății și a libertății religioase într'o țară și care se ridică continuu, căci este fapt, că plângeri de această natură s'au ridicat foarte adesea. Cele mai dese plângeri sunt privitoare la educația copiilor în limba maternă. Nu trebuie să se uite, că în multe cazuri aceste minorități au locuit de veacuri în țara respectivă și și-au păstrat caracterele lor distinctivă. În alte cazuri, ele au fost înglobate în noua lor patrie prin războiu, ceea ce totuși înseamnă că nu mai sunt locuitori permanenți și au dreptul de a-și păstra obiceiurile și felul lor propriu de viață. În tot cazul, limba și credința, care-i unesc cu strămoșii lor, le sunt scumpe. Orice atingere de aceste tradițiuni sacre este neîndreptățită și cu drept cuvânt jignitoare. Este posibil ca politica de altă dată ținea să împiedice folosirea tuturor celorlalte limbi, atară de limba oficială a statului. Mulți din cei cari fac azi parte din majorități au suferit de această politică greșită în trecut și se simt, poate ispitiți să răspundă în acelaș fel, dar tratatele privitoare la minorități s'au încheiat tocmai pentru a împiedica repetirea acestor practici și în acest scop trebuie ele folosite. De exemplu, este foarte posibil ca limba țării să fie învățată în școli, fără ca elevii să fie lipsiți de dreptul de a se instrui în limba maternă. Dacă sunt despoiați de acest drept, sau dacă măsurile administrative fac imposibil sau greu un astfel de învățământ, scopul tratatelor nu se ajunge. De asemeni este atât spre binele comunităților religioase cât și pentru păstrarea lor în generațiunile viitoare, ca Bisericile să fie recunoscute de stat, pentru ca să-și poată avea Seminarile lor, pentru formarea corpului didac-

tic și a viitorilor clerici. Acolo unde autoritatea pune piedici Bisericii în îndeplinirea acestor două misiuni, se primejduesc interesele ei cele mai sfinte. De asemeni, nouile legi agrare, care, în multe țări, sunt caracteristice pentru viața socială, trebuie aplicate fără privire la persoane și cu dreptate față de toți. Orice parțialitate în această chestiune, față de membrii unei sau altei naționalități, constituie o mare nedreptate și un imens rău. Loialitatea către stat nu se poate obține decât prin libertate și egalitate de tratament față de toți, prin respectarea generoasă a obiceiurilor și drepturilor fiecărui popor. Unde domnesc acestea, irendentismul și iloialitatea dispar și un nou înțeles al patriotismului încolțește în toate inimile.

Aceste considerațiuni privesc în deosebi statele care au încheiat tratate pentru minorități, dar sunt și state, care nu s'au legat prin nici un tratat, deși au asemenea minorități. Aceste state sunt datoare să-și trateze minoritățile cu dreptate și cu generositate. Cu privire la aceste state, Societatea Națiunilor și-a exprimat în 1922, nădejdea că „vor da dovadă în tratarea minorităților de naționale, religioase și de limbă, de un spirit de dreptate și de toleranță cel puțin tot așa de înalt ca cel cerut de contracte“. Este evident, că aceste cazuri speciale reclamă aceeași atențiune, dacă este să se ajungă la egalitatea de drepturi și de datorii.

A discuta împreună aceste chestiuni cu calm, cu dorința de a privi lucrurile din diferite puncte de vedere, pentru a ajunge la o înțelegere comună, aceasta este datoria ce Dumnezeu a impus comitetelor naționale ale Alianței. În realitate, în multe țări, aceste comitete sunt cel mai bun mijloc pentru ajungerea acestui scop, căci membrii comitetelor nu se adună ca politicieni, nici ca membri ai unui partid politic sau altul, nici cu spirit de naționalism strimț, ci ca unii ce sunt conștienți de frăția lor în Christos. Înainte de toate și mai ales ei sunt creștini. Convingerea lor dominantă, care le inspiră ori ce cuvânt, ori ce faptă și ori ce hotărâre, trebuie să fie întotdeauna: „Unul este învățătorul nostru, Christos, și voi toți sunteți frați“.

Acesta este spiritul care va face minuni, care va împăca vrajbele, va restabili adevărata prietenie, va face din fiecare om un cetățean loial. De acest spirit nou avem noi trebuință, de spiritul care tinde spre tot ce duce la pace. Adevărata atitudine de luat este exprimată perfect în următoarele rezoluțiuni adoptate în Conferința dela Riga, din Maiu 1924:

„Faptul că popoarele se amestecă și ca urmare minoritățile unei națiuni trăesc alături de majoritățile altei națiuni, trebuie privit și recunoscut ca o urmare a desfășurării istorice a lumii sub cărmuirea lui Dumnezeu, ori care ar fi partea de contribuție a omului la aceasta“.

„Alianța nu ia o parte sau alta în chestia minorităților, ci caută numai să reprezinte conștiința creștină mondială“.

„Alianța se adresează prin urmare către creștinii, cari fac parte din majorități, rugându-i cu căldură pentru dragostea lui

Christos, să vadă în minorități membre mai slabe ale trupului lui Christos, să le susțină în orice privință și să le facă părtașe la toate drepturile ce le sunt garantate de tratate speciale”.

„Alianța se adresează tuturor creștinilor, cari fac parte din minorități, rugându-i călduros, să-și îndeplinească conștiincios datoriile ce le incumbă, ca nimeni să n'aibă prilejul de a vorbi de ei ca de niște răsvrățiți, ci ca, prin purtarea lor corectă, să mărească pe Dumnezeu”.

Aceste rezoluțiuni, care susțin pe de o parte toate drepturile și dorințele minorităților, iar pe de altă parte îi îndeamnă la îndeplinirea conștiincioasă a datoriilor lor către stat, exprimă exact nevoile și desideratele Alianței.

Comitetele naționale sunt datorate să facă cunoscute aceste considerațiuni și aceste principii conducătoare tuturor Bisericilor și mai ales să obțină sprijinul clerului, pentru ca între creștini să fie o dreaptă opinie publică în această chestiune, Toate bisericile creștine trebuie să privească drept un înalt privilegiu al lor de a putea colabora în chestiunea pacificării, de a susține dreptul ori de cine și oriunde ar fi nesocotit, aceeași dreptate față de fiecare și față de toți și de a spori frăția și simpatia între diferitele naționalități ale țării lor. Prin astfel de străduințe, ele vor săvârși cu adevărat lucrul învățătorului lor, vor servi efectiv interesele cele mai înalte ale statului lor și vor aduce pacea pe pământ, întreprinzând buna înțelegere între oameni. Dumnezeu să binecuvinteze astfel de străduințe, pentru ca să vină cât mai curând împărăția sa!

8. Creșterea copiilor în spiritul păcii.

În ședința Comitetului internațional dela Haga, în anul 1922, s'a ales o comisiune, care să studieze chestiunea cărților de școală, care întrețin dușmănia între popoare, cum și măsurile de luat pentru a influența asupra școalelor, în vederea propagării prieteniei între popoare. Această comisiune a prezentat Comitetului internațional în Stockholm un raport, propunând instituirea unei Comisiuni internaționale, în care să fie reprezentată și Alianța. Împreună cu această propunere a fost primită și alta, care cerea cooperarea Alianței cu Conferința universală a Creștinismului practic.

Ca urmare, amândouă organizațiunile au ales un singur Comitet, cu Profesorul Nordenskiöld ca Președinte. Această Comisiune s'a întrunit mai întâi la Berna, în 1926, după care a prezentat un raport Comitetului nostru executiv, în sesiunea din Septembrie, la Lausanne, raport în care se propunea ca Comisiunea să fie sporită ca număr și să-și lărgască și câmpul de activitate, pentru :

1. A studia cele mai bune metode, prin care să se ajungă la următoarele rezultate :

a. O metodă uniformă de luptă împotriva manifestărilor evidente de propagandă naționalistă în cărțile de școală ;

b. Scoaterea din cărțile de Istorie a oricărei aprecieri nedrepte asupra popoarelor streine ;

c. Evitarea parțialității în comparațiunile morale dintre un popor și altul, ca d. ex. de a nu socoti propriul său popor sau un altul ca civilizat, iar pe celelalte ca barbare sau semibarbare, a nu disprețui cultura celorlalte popoare, etc.;

d. Evitarea generalizărilor jignitoare față de alte popoare.

2. A se asigura de cooperarea asociațiilor de profesori, în special a profesorilor de Istorie și a autorilor de cărți didactice.

3. A încuraja studiul istoriei țărilor streine dintr'un punct de vedere simpatice, mai ales în ceiace privește evoluția lor politică, culturală și religioasă.

4. A studia cele mai bune mijloace pentru a face ca învățământul Istoriei să nu degenereze în propagandă naționalistă.

5. A încuraja publicarea rezultatului anchetelor făcute în reviste sau în publicațiuni speciale ale societăților de cercetări istorice.

Comitetul executiv a aprobat aceste propuneri, a votat suma de 50 de lire sterline, pentru acoperirea cheltuielilor Comisiunii și a îndemnat-o să colaboreze cu «Institutul de Cooperățiune intelectuală». Anul următor, când Comitetul executiv s'a întrunit la Constanța, Comisiunea a prezentat un nou raport, împreună cu o lucrare redizată de d-l Calgren despre activitatea Comisiunii mixte dela August 1926 până în Iulie 1927. Comisiunea a accentuat, că singur d-l Calgren își ia toată răspunderea pentru raport, ceilalți membri ai Comisiunii nefiind de aceeaș părere în toate punctele. În discuțiunea Comitetului executiv, unul din membri a insistat asupra desacordului existent. Comitetul a aprobat totuș raportul Comisiunii și propunerile cuprinse în el. Comisiunea a declarat, că are intenția să prepare un raport complet, pentru anul 1928, și să-l supună atât Congresului internațional al istoricilor, în Oslo, cât și Congresului internațional al Alianței, în Praga. În acest scop ea a cerut 100 de lire sterline dela Alianță și dela „Life and Work”. Comisiunea a apreciat foarte favorabil memoriul prezentat de d-na Jézéquel, intitulat „Pacea și copiii” și Comitetul a decis publicarea lui în „Goodwill”.

Comisiunea a atras de asemeni atențiunea asupra raportului unei Subcomisiuni înstitute de Comitetul Institutului internațional de Cooperăție intelectuală, asupra educației copiilor cu privire la scopurile Societății națiunilor. Comitetul executiv i-a exprimat mulțumirile sale pentru serviciul adus cauzei păcii prin publicarea aceluia raport.

9. Cooperarea cu „Life and Work”.

În adunarea Comitetului internațional la Stockholm, Comitetul executiv a primit mandat să numească delegați, care să trateze cu un Comitet instituit de Life and Work. Acești delegați erau însărcinați să studieze colaborarea de stabilit întru cele două mișcări în toate chestiunile internaționale. Amândouă organizațiunile și-au numit delegați, cari au supus Comitetului nostru executiv, în ședința lui din Lausanne, în 1926, următorul raport:

„Ca urmare a înțelegerii intervenite la Stockholm, în 1925, între Comitetul internațional al Alianței universale și Comitetul de

continuare al Creștinismului practic, delegați ai ambelor organizațiuni au fost autorizați să discute împreună asupra metodelor prin care ar putea mai bine să coopereze amândouă.

„Delegații s'au întrunit în Berna, la 23 August 1928 și au studiat temeinic chestiunea ce le-a fost supusă. Ei socotesc, că sunt o mulțime de puncte comune între ambele organizațiuni, încât este de dorit să se stabilească între ele o strânsă colaborare. Ambele organizațiuni merg în aceeași direcțiune și prin urmare trebuie admisă o împărțire a muncii, pentru ca să-și poată ajunge ținta în chip satisfăcător. Conferința Creștinismului practic are destul în ceea ce privește activitatea creștină socială, îndeosebi în domeniul industrial și pedagogic și în alte materii, care, considerate din punct de vedere internațional, trebuie să tindă la pacea mondială. Alianța universală are ca scop unic și permanent promovarea prieteniei internaționale prin mijlocirea Bisericilor și este bine organizată, pentru a îndeplini această misiune.

„În consecință, delegații au convenit să declare, că Alianța Universală și Conferința Creștinismului practic trebuie să rămână în strâns contact, dar să-și împartă munca în așa fel ca toate chestiunile care privesc studiul și promovarea prieteniei internaționale prin mijlocirea Bisericilor, să fie considerate deocamdată ca domeniu propriu al Alianței universale.

De acord cu declarația de mai sus, Comisiunea socotește că este datorită tuturor Bisericilor, ca și a Conferinței Creștinismului practic, să accentueze caracterul supranațional al bisericii și deci să facă tot ce le va fi posibil pentru cultivarea frăției internaționale pe bază creștină“.

Acest raport a fost aprobat de Comitetul executiv și acum trebuie supus Comitetului internațional.

10. Federația Asociațiilor creștine.

În ședința ținută la Lausanne, Comitetul executiv a primit o propunere din partea Comitetului național francez, prin care se cerea înființarea unei Federațiuni a tuturor Asociațiilor creștine, care lucrează în spiritul pacificării internaționale, spre a se organiza în fiecare an o manifestare în comun. Comitetul executiv a însărcinat o subcomisiune cu studierea acestei chestiuni. În ședința dela Constanța, s'a decis ca subcomisiunea să-și continue lucrarea, pentru a întocmi un tablou de toate Asociațiile creștine, care lucrează pentru pacea internațională în toate țările reprezentate în Alianța universală. S'a mai decis, ca să se organizeze întâlniri între membrii Secretariatului Alianței și reprezentanții celorlalte Asociațiuni care lucrează pe același teren, pentru a se informa reciproc asupra lucrului ce au de îndeplinit.

Preotul I. MIHALCESCU,
Profesor și Decan al Facultății de Teologie
din București.

c. Evitarea parțialității în comparațiunile morale dintre un popor și altul, ca d. ex. de a nu socoti propriul său popor sau un altul ca civilizată, iar pe celelalte ca barbare sau semibarbare, a nu disprețui cultura celorlalte popoare, etc.;

d. Evitarea generalizărilor jignitoare față de alte popoare.

2. A se asigura de cooperarea asociațiilor de profesori, în special a profesorilor de Istorie și a autorilor de cărți didactice.

3. A încuraja studiul istoriei țărilor streine dintr'un punct de vedere simpatice, mai ales în ce privește evoluția lor politică, culturală și religioasă.

4. A studia cele mai bune mijloace pentru a face ca învățământul Istoriei să nu degereze în propagandă naționalistă.

5. A încuraja publicarea rezultatului anchetelor făcute în reviste sau în publicațiuni speciale ale societăților de cercetări istorice.

Comitetul executiv a aprobat aceste propuneri, a votat suma de 50 de lire sterline, pentru acoperirea cheltuielilor Comisiunii și a îndemnat-o să colaboreze cu «Institutul de Cooperare intelectuală». Anul următor, când Comitetul executiv s'a întrunit la Constanța, Comisiunea a prezentat un nou raport, împreună cu o lucrare redizată de d-l Calgren despre activitatea Comisiunii mixte dela August 1926 până în Iulie 1927. Comisiunea a accentuat, că singur d-l Calgren își ia toată răspunderea pentru raport, ceilalți membri ai Comisiunii nefiind de aceeaș părere în toate punctele. În discuțiunea Comitetului executiv, unul din membri a insistat asupra desăcordului existent. Comitetul a aprobat totuș raportul Comisiunii și propunerile cuprinse în el. Comisiunea a declarat, că are intenția să prepare un raport complet, pentru anul 1928, și să-l supună atât Congresului internațional al istoricilor, în Oslo, cât și Congresului internațional al Alianței, în Praga. În acest scop ea a cerut 100 de lire sterline dela Alianță și dela „Life and Work”. Comisiunea a apreciat foarte favorabil memoriul prezentat de d-na Jezéquel, intitulat „Pacea și copiii” și Comitetul a decis publicarea lui în „Goodwill”.

Comisiunea a atras de asemeni atențiunea asupra raportului unei Subcomisiuni instituite de Comitetul Institutului internațional de Cooperare intelectuală, asupra educației copiilor cu privire la scopurile Societății națiunilor. Comitetul executiv i-a exprimat mulțumirile sale pentru serviciul adus cauzei păcii prin publicarea aceluia raport.

9. Cooperarea cu „Life and Work”.

În adunarea Comitetului internațional la Stockholm, Comitetul executiv a primit mandat să numească delegați, care să trateze cu un Comitet instituit de Life and Work. Acești delegați erau însărcinați să studieze colaborarea de stabilit între cele două mișcări în toate chestiunile internaționale. Amândouă organizațiunile și-au numit delegați, cari au supus Comitetului nostru executiv, în ședința lui din Lausanne, în 1926, următorul raport:

„Ca urmare a înțelegerii intervenite la Stockholm, în 1925, între Comitetul internațional al Alianței universale și Comitetul de

continuare al Creștinismului practic, delegații ai ambelor organizațiuni au fost autorizați să discute împreună asupra metodelor prin care ar putea mai bine să coopereze amândouă.

„Delegații s'au întrunit în Berna, la 23 August 1926 și au studiat temeinic chestiunea ce le-a fost supusă. Ei socotesc, că sunt o mulțime de puncte comune între ambele organizațiuni, încât este de dorit să se stabilească între ele o strânsă colaborare. Ambele organizațiuni merg în aceeași direcțiune și prin urmare trebuie admisă o împărțire a muncii, pentru ca să-și poată ajunge ținta în chip satisfăcător. Conferința Creștinismului practic are destul în ceea ce privește activitatea creștină socială, îndeosebi în domeniul industrial și pedagogic și în alte materii, care, considerate din punct de vedere internațional, trebuie să tindă la pacea mondială. Alianța universală are ca scop unic și permanent promovarea prieteniei internaționale prin mijlocirea Bisericilor și este bine organizată, pentru a îndeplini această misiune.

„În consecință, delegații au convenit să declare, că Alianța Universală și Conferința Creștinismului practic trebuie să rămână în strâns contact, dar să-și împartă munca în așa fel ca toate chestiunile care privesc studiul și promovarea prieteniei internaționale prin mijlocirea Bisericilor, să fie considerate deocamdată ca domeniu propriu al Alianței universale.

De acord cu declarația de mai sus, Comisiunea socotește că este datoria tuturor Bisericilor, ca și a Conferinței Creștinismului practic, să accentueze caracterul supranațional al bisericii și deci să facă tot ce le va fi posibil pentru cultivarea frăției internaționale pe bază creștină“.

Acest raport a fost aprobat de Comitetul executiv și acum trebuie supus Comitetului internațional.

10. Federația Asociațiilor creștine.

În ședința ținută la Lausanne, Comitetul executiv a primit o propunere din partea Comitetului național francez, prin care se cerea înființarea unei Federațiuni a tuturor Asociațiilor creștine, care lucrează în spiritul pacificării internaționale, spre a se organiza în fiecare an o manifestare în comun. Comitetul executiv a însărcinat o subcomisiune cu studierea acestei chestiuni. În ședința dela Constanța, s'a decis ca subcomisiunea să-și continue lucrarea, pentru a întocmi un tablou de toate Asociațiile creștine, care lucrează pentru pacea internațională în toate țările reprezentate în Alianța universală. S'a mai decis, ca să se organizeze întâlniri între membrii Secretariatului Alianței și reprezentanții celorlalte Asociațiuni care lucrează pe același teren, pentru a se informa reciproc asupra lucrului ce au de îndeplinit.

Preotul I. MIHALCESCU,

Profesor și Decan al Facultății de Teologie
din București.

Mitropolitul Antonie la Berlin. — Mitropolitul Antonie al Kievului, care, după ce a fost închis de bolșevici, trăiește acum pribeag în Serbia și a fost și la noi, cu prilejul investiturii Patriarhului nostru, s'a dus de curând la Berlin, pentru a sfinți noua biserică rusească de acolo. Rușii au umplut lumea și au nevoie de biserici. Daci și-au zidit una și la Berlin. Ei, ce e drept, aveau biserică acolo, în care a intrat de mai multe ori și scriitorul acestor rânduri și la care a slujit, între alții, și un preot rus mai răsărit, Protoiereul *Mațev* (mort în timpul războiului în Crimeia), care a tradus cărțile noastre de slujbă în nemțește. Dar acea biserică se află în cuprinsul legațiunii rusești, și acea legațiune fiind acum bolșevică, credincioșii nu se mai pot duce acolo. De aceea Rușii și-au clădit o nouă biserică.

A. S.

CĂRȚI, REVISTE, ZIARE

ZIONS FREUND, Decembrie 1928. Hamburg. — În această revistă plăentă, care urmărește propagația creștinească printre Evreii și în care deseori găsim știri foarte însemnate din acest câmp al lucrului creștinesc, găsim, în numărul acesta, pe lângă astfel de știri, și bucăți de seamă privitoare la sărbătoarea Crăciunului. Una este cea pe care o traducem mai jos, cu titlul:

Să mergem dar până la Vitleem! — În revista *Christlicher Volksboten* (Vestitorul creștin), Pastorul *A. Gsell* a publicat o descriere a călătoriei lui în Băsărit. Despre venirea sa în Betleem, a spus: În Betleemul, care numără azi cam 10.000 de locuitori, eoi mai mulți sunt creștini, și anume catolici sau ortodocși. Evreii au venit aci numai de puțină vreme, iar mohamedanii sunt foarte puțini. Protestanții sã tot fie ca la 200. Încã dela intrarea în oraș, bagi-deseamã cã aici locuiesc meseriași harnici, care lucrează mai cu seamã sîdelul și sculptura în lemn de măslin și de zmochin. Nu se poate tăgădni cã întâlnești oarecare bună stare. Iată frumoasele chipuri ale femeilor din Betleem, cu învelșul capului în chip de coarne. Și azi trebuie sã se mai gîtescã în poporul acesta ceva sânge de cruciăți.

Sã ne îndreptãm înșã iute spre lucrurile cele mai vrednice de văzut ale orașului, spre biserica Mariei sau a Nașterii. Ea este zidită peste peștera Nașterii lui Iisus și ne înfățișează o biserică cu sinei sănuri. Se presupune cã această casă de închinare este cea mai veche biserică de pe pãmânt, fiindcã începuturile ei se ridică pînã la vremea împãrătesei Elena, mama lui Constantin cel Mare, care, ca cea dintâi princoipesă creștină, a făcut o oălătorie de închinare în Țara Sfântă (a murit la 330). Intrarea bisericii este închisă prin zid, în partea de sus. Numai o trecere joasă este lăsată slobodă, pe cãt se pare, pentru a împiedeca pe mohamedani de a pătrunde în biserică cu caii lor.

Tablouri măestrite în mozaic, înfățișând scena din istoria biblică, împodobesc pereții pe dinăuntru. Peștera însă se găsește în mijlocul bisericii. Lângă altarul din mijloc, două scări te duc în jos și îată că ne găsim pe locul cel sfințit! Am fost adânc mișcați și inima ni se bate, când, în latura în chip de ocnită a peșterei și pe pardoseală, am văzut o stea de argint cu inscripțiunea cuprinzătoare: „Hic de virgine Maria Jesus Christus natus est“. (Aici s'a născut Iisus Hristos din Fecioara Maria).

O liniște de sărbătoare domnea acolo și noi toți, care umpleam încăperea, ne simțeam sufletul în sărbătoare. Stăteam pe însuși locul care înseamnă centrul istoriei omenirii și răspântia vremilor.

Cățiva pași de acolo, călugărul care ne călăuzea ne-a arătat locul în care trebuie să se fi aflat peștera. Din nefericire, pentru simțirea noastră, a celor de azi, totul era împodobit acolo prea mult aur, cu argint și cu lămpi revărsând raze, ba încă și pereții sunt acoperiți cu marmoră. De oarecui eu eram singurul preot protestant în ceata noastră, am fost rugat să rostesc o scurtă rugăciune. Am vorbit despre cuvântul care s'a făcut trup și a locuit printre noi și că era mare fericire pentru noi de a putea sta pe acel loc, unde Dumnezeu s'a arătat oamenilor.

Ceata noastră a fost cuprinsă de simțirea sărbătorii și, după o scurtă rugăciune, am luat îndrăzneala să cântăm împreună acolo, jos, în peștera Crăciunului: „Noapte liniștită, Sfântă noapte...“¹⁾ O adâncă sfîntenie plutea peste această slujbă a noastră de Crăciun. Un medic catolic mi-a strâns atunci mâna, spunându-mi: „Acesta a fost cel mai frumos ceas din viața mea“. Stăpâniți încă de această simțire, am eșit apoi afară, trecând prin largile încăperi ale bisericii. Dar încă până a nu egi de tot afară, am mai privit odată paraclisul lui Ieronim, cel săpat în stâncă și primind lumina de sus, paraclis în care se zice că el și-ar fi isprăvit traducerea Bibliei numită Vulgata (pe la 390).

Mai înainte de a fi luat drumul spre casă, am mai aruncat odată privirea peste largul țării. Insemnătatea orașului și a împrejurimilor lui, cu multele și dulcile povestiri biblice, s'au ridicat din adâncul trecutului înaintea noastră. Aci, în această țară, a bătut David de două ori pe Filistenii care tot pătrundeau înăuntru; aci ne aflăm pe înseși urmele lui Avraam, care, venind din Versava, s'a îndreptat cu fiul său Isaac spre muntele Moria, locul unde se sălă azi piața templului din Ierusalim. Oare nu tot aici s'a săvârșit mergerea lui Noemi, întovărășit de nora sa Rut, spre ținutul patriei ei? N'a fost aici câmpul lui Vooz, unde femeia moabită culegea spica? După cum citim, și astăzi ar fi domnind în Betleem cele mai frumoase obiceiuri, ca și vremea lui Vooz, deoarece, la vremea secerișului, stăpânul unei țărine salută pe secerătorii săi cu cuvintele: „Domnul eu voi la, la care secerătorii răspund: „Domnul să te binecuvinteze!“ (Rut 2).

Da, aci a fost spus, din gura femeii Rut, frumosul cuvânt: Uda vei merge tu, voi merge și eu, unde vei rămânea tu, voi rămânea

1) Aceasta e una din cântările piețuții protestante, totdeauna cântată la Crăciun. — Nota Traducătorului.

și eu, poporul tău este poporul meu, și Dumnezeuul tău este Dumnezeuul meu. Și unde vei muri tu, voi muri și eu, și acolo voi fi îngropată și eu". Rut însă a fost strămoașa împăratului David, celui puternic stăpânitor al Israelului și de Dumnezeu înzestratul cântăreț al Psalmilor, care odinioară, ca băiat, păștea oile tatălui său Isai pe câmpiile Betleemului. Despre Betleem a vorbit Proorocul Miheia: „Și tu, Betleeme, Efrata, care ești mic între miile (de orașe) din Iuda, din tine însă îmi va veni celos este Domn în Israel”.

Dar toată mărirea de altădată a orașului este întrecută de strălucirea celei dinții nopți a Crăciunului, și unde s'ar putea găsi în sânul creștinătății o casă în care să nu se pomenească de acest oraș la sărbătoarea aceasta! Minnat a spus odată Emil Frommel: „La peștera din Betleem se strâng împreună toți ceieci au nevoie de un mântuitor, păstorii și înțelepții, bătrânii, un Simeon și o Ana Proorocița, și copiii, un Zaharia și o Elisaveta”. Dacă clopotele Crăciunului acum iarăși sună în lume, să mergem și noi cu duhal iarăși spre dulcele oraș și să lăsăm să treacă prin inima noastră ceieci Frederic Rückert a spus cândva minnat:

S'a născut în Betleem,	M'am dus prin țărături apusene,
Celce viața ne-a adus.	Departa pând'a răsărit
El Golgota și-a ales	Și n'am găsit mai mare stea
Dar pe ornce moarte'a șters.	Ca Betleem și Golgota.

În aceeași revistă, altă bucată, mai adâncă încă decât aceasta, este una următoare, sub titlul: „Ceieci se duc la peșteră” și cu textul: «Invățătorile, noroadale te îmbulzesc și te strămtorează» (Luca 8,45).

„Întrebarea despre Hristos, zice autorul, a fost și rămâne întrebarea cea mai de seamă din istoria omenirii. Când Domnul Hristos umbla pe pământ, era totdeauna încunjurat de mulțimea norodului. În oarecare înțeles, și acum e așa. Mai cu seamă la sărbătorile creștinești: Vinerea Mare, Paștele și mai ales la Crăciun, milioane de oameni, pe știute sau neștiute, se duc cu duhal la Betleem și încunjură Sfintele Locuri. În această mare mulțime de oameni, zărim trei tabere de oameni: Păstorii, înțelepții și pe cei cucernici”.

Fiecare din acestea sunt arătate cum sunt ele față de Hristos.

PASTORALELE de Crăciun. — Scriem în zina de 18 Decembrie. În această zi, am avut plăcerea să aflăm de trei pastorale ale Crăciunului: 1) a Înalt Prea Sfințitului Patriarh, în revista *Apostolul* (15 Decembrie 1928); 2) a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit *Guric* dela Chișinău, în revista *Luminătorul* din Chișinău (15 Dec. 1928), și a Prea Sfințitului Episcop *Iustinian* al Ismailului și Cetății-Albe, în *Buletinul Episcopiei Ismailului și Cetății-Albe* (Decembrie 1928).

1. Cuvântul Patriarhului e străbătător în suflete prin chemarea noastră față de vestirea Crăciunului. În unele locuri, se înalță ca un val uriaș oare te cutremură:

„Cetale uriașe ale tuturor creștinilor, ce au simțit personal adevărul propovăduit de pruncul din Vifleem, se gădesc unite în aceeași

neclintită mărturie. Creștinismul este un izvor neseacă de puteri barice, și toți ceice le-au folosit au iubit să biruiască scăderile și păcatele firii stricăcioase și să trăiască după legea suprafirească a vieții veșnice.

2. I. P. S. Mitropolit Gurie pornește dela fapte petrecute în Biserica Basarabiei, precum ridicarea a ceea Bisericii la treapta de Mitropolie. Pune acestea ca bucurii ale creștincilor din acele ținuturi. Apoi duce firul mai departe, îndreptându-l spre ideea Crăciunului prin cântarea „Hristos se naște, măriți-l...”. Așaogă că milostenia și grija de aproapele trebuie să calăuzască toată viața noastră creștinească.

3. I. P. S. *Iustinian* pleacă dela cuvintele „Mărire intru cei de sus lui Dumnezeu...”, pomenește și de „Hristos se naște, măriți-L...”, spune că și noi trebuie să însoțim cu inima cântările Nașterii. Dar pomenește apoi de jalea Basarabiei cu foamea și de îndemnuri în legătură cu această suferință. Arată că lumea nu e nesimțitoare și vine în ajutor. Avem în această pastorală cuvântul păstorului mângâietor.

IL RISVEGLIO. *Revista Mensile di Vita e Cultura Religiosa*. Septembrie, Octombrie 1928. Roma, Via delle Coppelle 28.

Am primit la redacție două numere din revista cu titlul de mai sus și care-și zice „Revistă lunară pentru viața și cultura religioasă”. Un număr cuprinde 24 de pagini, în format ceva mai mare ca al nostru. Prețul unui număr este de 60 de bani italieni (cam 6 lei de ai noștri), iar abonamentul pentru străinătate 15 lire italiene (140-150 de lei).

Numărul din Septembrie cuprinde un art. de evnosutul predicator din Paris *Wilfred Monod*, cu titlul *Planul „Tatălui Nostru”*. Tratează în el despre rugăciune, având în vedere în deosebi „Tatăl nostru”. Alt articol e: *E Dio che opera* (Dumnezeu e cel ce lucrează). Este vorba de adunările creștinești internaționale care se fac acum, după război, și, despre vrăjmășia catolicilor împotriva lor. Ideia autorului *G. Verri* e că totuși Dumnezeu lucrează pentru apropierea oamenilor.

Alt articol poartă numele de „Școala Duminicală și problemele sale urgente în Italia” *La Scuola Domenicale ed i suoi urgenti problemi in Italia*) de *Piero Chiminelli*, nume cunoscut în literatura creștinească italiană.

Urmează o poezie, tradusă din francezește, cu titlul „Privăște la Iisus” (*Guarda a Gesù*). Apoi o dare-de-seamă despre „A 15-a Săptămână Socială”, o adunare catolică ținută la Milan dela 2-7 Septembrie. Sunt aci multe lucruri care ne interesează pe noi, și pe care poate le vom traduce în alt număr.

Rubrica „Dela fereastră” cuprinde fapte mărunte.

Spre sfârșit, găsim trei pagini despre Adunarea creștinească (*World Alliance*) dela Praga, care s'a ținut anul acesta, la sfârșitul lui August, și la care am avut și noi reprezentanți. Despre ea, a scris aci Păr. Dr. *I. Mihălcescu* și scrie și în acest număr.

Cu privire la aceasta, găsim în ea cuvintele:

„Sedinta întâia a conferinței a fost deschisă de Arhimandritul din Bucarești Păr. Iulius Scriban, care, după citirea câtorva crâmpeia

din Evanghelie și după rugăciune, a făcut postire să se întoneze cântarea mișcătoare „Cetate tare e Dumnezeu nostru”. Apoi cu grai mișcat, a rostit în limba franceză, nu scurt, dar vibrând apel către cei de față. Amintind că Hristos nu s'amulțămît numai să plângă și să se întristeze față de nenorocirile oamenilor, ci că și-a dat și viața pentru mântuirea lor, a spus că tot așa și noi, necenicii lui, nu trebuie numai să simțim suferințele și relele care bântuie biata noastră societate din zina de azi, ci trebuie să ne închinăm sufletul și trupul pentru mântuirea ei, grăbind cu toate puterile noastre și chiar cu prețul jertfelor venirea împărăției lui Hristos, împărăție de dreptate, de dragoste și de pace”.

În nr. pe Octomvrie, se discută o părere despre Savonarola a rectorului universității din Palermo Prof. *Amato*, care a scris, într-o carte proaspătă a lui că vestitul călugăr predicator Savonarola, care a fost ars de judecata catolică, a greșit neascultând pe papa Alexandru.

În alt articol, se discută și se justifică fapta protestanților de a se fi ridicat împotriva cărmuirii catolice în veacul XVI și aceea pe însuși temelul unor principii pe care autorul, *Fra Paolo*, le găsește în cartea de *Regimine Principum* al lui Toma de Aquino.

În alt articol, *Piero Chiminelli* tratează despre „Școala duminicală și literatura evanghelică”. În alt articol, se discută chestiunea unirii Bisericilor, în legătură cu marea adunare catolică ținută la Milan în Septemvrie și despre care revista *Risveglio* a scris în nr. pe Septemvrie.

În art. „Rețele de mătase și lanțuri de argint” (*Reti di seta e catene d'argento*), se tratează despre chibzuierile catolicilor de a prinde în mreжіle lor pe protestanții care locuiesc în Italia sau trec pe acolo.

Îată și un interview cu un preot grec, Păr. *Rocco*. Sunt în el lucruri privitoare la Biserica noastră ortodoxă. Nu știm însă dacă acest preot, căruia îi zice „Rocco”, e ortodox sau uniat. Din cuprins, nu se înțelege bine.

Numărul se încheie cu multe știri mărunte.

Armata Mântuirii. — *D. Leontin Iliescu*, redactor la ziarul *Universul*, cere (*Universul*, 25 Noemv. a. o.) să se înființeze și la noi așezământul *Armata Mântuirii*, care ajută pe aproapele în Franța. Despre acest așezământ am scris și noi, dar temelul lui nu este în Franța, ci în Anglia, unde s'a și întemeiat

FÂNTANA DARURILOR. Revistă de cultură creștină. București 1928. Nr. 1 Noemvrie, nr. 2 Decemvrie.

Format ca al nostru, iar grosimea 2 coale nr. 1 (32 de pag., 3 coale nr. 2). O foarte frumoasă și plăcută revistă. Nu e de teologie, ci de religieune. Are materii care merg la inimă. Bogată în cuprins. E însoțită și de o puternică contribuțiune literară. În ea, literatura se îmbrățișează cu religieune. Nu se poate să nu aducă folos. Numărul de Crăciun plin de ougetări duioase și bine îndrumătoare. Vom vorbi mai pe larg de ea. Costă 100 de lei pe an 10 numere, de cerut în București, strada Antim 29.

Arhiv. SCRIBAN

D. Waller Bauer: Griechisch Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der übrigen urchristlichen Literatur (Giessen 1928; 38 mk. = 1520 lei).— În anul 1920, a murit renumitul *Erwin Preuschen*, autorul unuia din cele mai bune dicționare de Noul Testament. Acest dicționar însă, apărut încă din 1910, are cunșrul de-a nu fi putut ține seamă de cele mai importante noutăți pe terenul limbii Noului Testament, așa că dicționarul lui *Preuschen* nu arată relaținea apropiată ce-ar putea exista între vocabularul Noului Testament și între cel al scriitorilor clasici, sau cel al scrierilor din *Kovv*. *Preuschen* s'a mulțumit deci să arate în deosebi legătura vocabularului din N. T. cu cel din Septuagintă. După moartea lui *Preuschen*, când a fost vorba de a se da o nouă edițiune operii lui, nu mai putea fi vorba de o simplă reproducere a dicționarului său din 1910, deoarece studiile lexicografice și filologice cereau ca vocabularul N. T. să fie pus în legătură nu numai cu vocabularul din Septuagintă, cum făcuse *Preuschen*, ci și cu limba din epoca scrierii cărților N. T., precum și cu vocabularul clasic.

Această sarcină și-a luat-o exegetul *Waller Bauer*, profesor de N. T. la universitatea din Göttingen și autor al mai multor scrieri foarte apreciate în domeniul Noului Testament. El a început editarea unui nou dicționar, încă din 1925, cu totul pna în curent cu ultimile cercetări, așa că anul acesta (1928), avem în față un nou dicționar complet asupra vocabularului N. T. Deși opera d-lui *Bauer* vrea să fie o continuare a dicționarului lui *Preuschen*, ea a cerut atât revizuire și completare după ultimile cercetări filologice, încât apare ca un dicționar nou și de sine stătător, ceea ce explică pentruoc titlul noului dicționar este altul decât cel al lui *Preuschen*.

Noul dicționar apare tot la Giessen, în condițiuni tehnice ireproșabile. Traducerea fiecărui cuvânt e redată în noapțețe, iar când sunt mai multe înțelesuri la acelaș cuvânt, se poate urmări cu ușurință trecerea și derivarea dela un sens la altul, prin liniștele groase din tipăritură cari indică începutul unei noi idei.

Meritul cel mare al dicționarului sta în faptul că, la fiecare cuvânt, se arată momentul când apare pentru prima dată și ce curs are în istoria limbii grecești, adică dacă se găsește la scriitorii clasici, în inscripții, papiri și Septuagintă, indicându-se totodată autorii și interpretările ce i se pot da în scrierile N. T. Se arată infine întrebuințarea unui cuvânt nu numai la scriitorii anteriori N. T., ci și la cei din primele scrieri creștine, îndeosebi la părinții apostolici. Astfel, la fiecare cuvânt, acest dicționar dă, dintr'o singură privire, istoricul și evoluția unui cuvânt din primul moment când apare în limba greacă urmându-l apoi la scrierile din Septuagintă și din Noul Testament și trecându-l infine, dacă e cazul, la scrierile creștine imediat următoare Noului Testament. Toate acestea în chipul cel mai concis posibil, așa că cercetătorul nu pierde timpul cu amănunte puțin folositoare. Se poate zice deci că, pelângă unela dicționare englezești în N. T., acest dicționar al autorului german este indispensabil cercetătorului biblic în N. T., atât prin faptul că ouprinde cele mai recente rezultate în vocabularul din N. T. cât și prin faptul că este o operă completă, privită din toate punctele de vedere.

Dicționarul cuprinde 1434 coloane (în loc de numai 1184 la *Frenschsen*), împărțite câte 2 coloane pe fiecare pagină. Datorită înaltă tehnicii tipografice, volumul acestui dicționar nu-i prea mare, așa că rămâne ușor de folosit.

Este de remarcat și scurta *introducere* (znr *Einführung*, p. XII—XX), care nu-i altceva decât o expunere sumară și concisă a istoriei și caracterului limbii din Noul Testament.

Am fiint a remarca această operă, ca nel mai recent și util dicționar pe care îl poate cerceta cineva pentru limba din N. T.

Diac. Dr. HARALAMBIE ROVENȚA.

Conferențiar la Societatea de Teologie din București.

Dr. N. Terchilă: Incercări de pedagogie religioasă. — Anuarul Academiei Teologice „Andreiane” din Sibiu, 1927/1928, p. 3-30.

Academia Teologică din Sibiu și-a făcut un frumos și lăudabil obicei din publicarea unui *anuar*, oglindă a activității profesorilor și studenților săi în cursul unui an școlar. Ultimul (1927—28) este al patrulea. Cași celelalte, el cuprinde, pe de o parte materialul statistic și informativ, privitor la mersul Academiei „Andreiane”, pe de alta mîci studii interesante: la început, pe al unui profesor; la sfârșit, pe al unui student din cei mai buni. Alcătuit astfel, anuarul sibian devine o prețioasă contribuție la literatura noastră teologică.

În numărul arătat mai sus, d-l profesor Dr. N. Terchilă tratează, în *Incercări de pedagogie religioasă*, o chestiune de evidentă și arzătoare actualitate: Acea a crizei religioase—morale a tinerimii noastre școlare, „plina de idealuri contradictorii”, dar care «nu cunoaște, ba nu «vrea» să cunoască drumul spre Hristos», penitrucă e prinsă «în cătușile raționalismului» profesat de înșiși îndrumătorii ei. Cine e preocupat câtuș de puțin de problema grea a educației religioase — morale a tinerimii școlare, știe ce imens adevăr trist exprimă cele câteva cuvinte citate.

Această tinerime, totuș, se simte însetată sufletește și în parte „dorește pe Iisus cel adevărat, pe Iisus cel viu”. E datorita cateheților ei ca s'o conducă la izvorul vieții în Iisus, știut fiindcă, în starea de fapt „se răsună” și „învățământul religios greșit” de până acum. De aceea, înaintea de toate, e nevoie de pedagogii religioși *creștini*, cari să trezească în școlarii sentimentul de responsabilitate înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, sentimentul de demnitate și de onoare: *Frica de Dumnezeu și rușinea de oameni*.

Pentru a influența înalt sufletul tinerimii, trebuie să-l cunoaștem mai deaproape și să folosim spre bine transformarea ce se produce în el în anii școlii secundare. Trebuie să-i punem în față cele mai mari personalități religioase, prin cari elevul va vedea și va înțelege religia altfel decât de o isă. Pregătit astfel, el va privi cu mai multă înțelegere la Hristos care va putea deveni pentru tânăru un «ideal pozitiv».

Și nu putem trece peste aceste frumoase și cnprinzătoare cuvinte: „În învățământul religios de până acum, Iisus este pus în fața tinerimii ca un ideal foarte înalt. Acest ideal stoarce admirația și

cucereste inima omului, rămâne însă într-o înălțime nepropriată. Dacă însă vom isbuti să convingem pe tânăr, că acel Iisus, în persoana căruia se revelează Dumnezeu, puternicul judecător, nu este numai un ideal îndepărtat, ci că El se apropie de toți cari îl caută, îi ia cu El și le ajută să se apropie de ideal, iar prin iubirea Lui nemărginită îi asigură de iertarea lui Dumnezeu, prin aceasta îl vom putea aduce să înțeleagă puterea Evangheliei. Numai cel ce va avea pe Iisus ca tovarăș al vieții lui, numai acela stă într'un raport de intimitate vitală cu Dumnezeu, acela va putea simți foricirea creștină".

Instinctul sexual însuș poate fi îndrumat religios și servi ca impuls puternic pentru dezvoltarea spirituală. Chestiunea o numai, ca profesorul de religie să știe cum să cucerească inima tânăr pentru Evanghelia Mântuitorului. «Dacă stăm mai desproape de vorbă cu el, vom putea observa, că tânărul nu condamnă Sf. Evanghelia, ci procedura didactică, care se încremenește în explicații speculative, intelectuale, critice, dogmatice și nu caută nici-o legătură cu viața practică».

În concluzie, se accentuează primatul învățământului religios, care trebuie să conducă spre o *activitate religioasă*: «Mântuitorul pretinde religie practică; credința activă preînde și zina de azi». Catehetul trebuie deoi să aplice și el „principiul școlii active”, pentru a face din creștinism „un factor educativ plin de viață”. Pentru aceasta însă, «înapoia învățământului religios trebuie necondiționat să stea o *personalitate pătrunsă de valori religioase*». Iată, în adevăr, condiția fundamentală a predării cu succes a învățământului religios în școală.

Studiul d-lui profesor Dr. N. Terchiță, din care am preferat să dăm puținul de mai sus în propriile-i cuvinte, e condannat și școlar, bogat în idei și prezis în expunere. E mărturisirea plină de curaj și de lumină a unui catehet care vorbește și din știința și din experiența sa despre problema atât de importantă a crizei religioase-morale a tinerimii școlare. Ea e cu atât mai actuală și mai utilă, cu cât problema însăși e la ordinea zilei prin reforma recentă a învățământului secundar. Se recomandă deaceia dela sine tuturor celor interesați la bunul mers al învățământului religios în școală.

T. M. P.

Apariția volumului „**LEGENDE ȘI POVESTIRI**”, de D-ra M. Mihăilescu, e o plăcută surpriză pentru cititori. Deși nu conține decât 64 pagini, totuși el ne pune în lumină frumoasele calități ale scriitoarei, atât din punct de vedere artistic și literar, cât și din punct de vedere moral. Din aceste gingașe și minunate legende, precum și din mișcătoarele povestiri, se desprinde, odată cu personalitatea scriitoarei, și un deosebit talent de a evoca tablouri și a închege acțiunea. Autoarea, prin imaginația-i de artistă, ne redă, într'un stil limpede și ougător, tablouri, fie fantastice, fie reale, cu o mare bogăție de lumină și culori.

Cu toate că d-ra Mihăilescu scrie în mod obiectiv, totuși în cuvintele pronunțate de unele personaje, schițate în chip sumar, ne pare că auzim propriul său glas. Concepția-i de viață, care reiese lim-

pede din acele povestiri, se rezuma în cuvintele: dragoste, credință, adevăr.

În mijlocul societății contemporane, cu o psihologie așa de obișnuită și într-o literatură unde nota morbidă și brutală e așa de accentuată, salutăm cu bucurie acest mic volum în care palpită un suflet eurat și odihnit.

Această carte e foarte folositoare, atât pentru copiii, cât și pentru oameni maturi. Copilul va găsi în ea o distracție, prin minunatele lumi de viață și fantazie în care ne transpune scriitoarea, dar și o comoară de exemple neprețuite care-i vor forma sufletul. Deci această carte, pe lângă valoarea ei pur estetică, va avea și un rol educativ, prin nobilele sentimente ce deșteaptă în noi citirea acestor povestiri pline de sinceritate și de avânt.

Admirăm în d-ra Mihălcescu o frumoasă apariție creștinească și, odată cu mulțămirea noastră pentru plăcerea pe care ne a procurat-o, ne exprimăm și dorința de a o vedea continuând cu scrisul pe aceeași cale.

FLORICA SCRIBAN,

Profesoară.

P. S. Din partea noastră, adăugăm că d-ra Mihălcescu e fiica Părintelui Dr. I. Mihălcescu, primul nostru redactor.

GLASUL ADEVĂRULUI, foaie săptămânală a Episcopiei Buzăului, nr. din 16 Decembrie 1928.

Deși tipărit ca la provincie, totuși această foaie are de multe ori rânduri bine prinse și despre materiile vii ale zilei. Iată, de pildă, în acest număr un art. la care nu ne așteptam și ne place.

Pentru noi a fost mare mirare, cum se poate pune la cale, în mijlocul obștii noastre românești, o nerozie ca concursul pentru frumuseță și că nu e numenea care să ridice cuvânt împotriva? Noi singuri am luat condeiul și am scris împotriva pe ziua de ieri (20 Decembrie a. c.) în Chișinău și am lăsat articolul acolo, ca să fie tipărit în revista *Luminătorul* a eparhiei Chișinăului. Când, a doua zi, am deschis însă în București foaia numită a eparhiei Buzăului, iată că găsim cu plăcere un art. al Părintelui *Ioan G. Ionescu*, care umple mai toată pagina întâia, arătând câtă necumințenie se cuprinde în concursul pentru frumuseță, când sunt atâtea de făcut, care nu se fac, și vremea și mijloacele se risipesc pentru niște fleacuri numite „concurs pentru frumuseță”. Aceasta când? Când, după cum spune Părintele Autor, țara a putut fi martoră la grozava jale a celor șapte orfani plecați dela București la Iași, dintre care 5 au murit. O asemenea turburătoare nenorocire s'a putut întâmpla sub ochii lumii care se ține de concurs de frumuseță!

Păr. Ioan Gh. Ionescu a făcut foarte bine că a ridicat această chestiune. Uite, poate că multă lume zice ca noi, dar se ferește să vorbească prea tare.

În art. „Cei șapte orfani”, Păr. I. N. V. arată ce au făcut preoții și ce fac până azi, ca fapte de milostenie, față de atacurile care li s-au adus, cu prilejul nenorocirii celor șapte orfani, când s'a spus că preoții nu se țin de asfel de chestiuni și de aceea se pot întâmpla astel de nenorociri. Păr. Autor pomeniște fapte de milostenie ale preoților din partea locului, precum ale Părinților I. Didicescu și Nec. Constantin din Brăila, care au înflințat societatea de ajutor „Acoperemântul Maicii Domnului”, a Părinților Drugescu din Râmnicul-Sărat și Grigoriu din Buzău, la Bisericiile Banu și Bunavestire, unde se face lucrare creștinească, cum și în multe alte părți.

Sub inițialele H. P., avem un art. despre Nașterea Domnului, iar un domn cu numele Pamfil Georgian scrie despre cartea Mănăstirea Găvanu, a Părintelui Ioan Ionescu, de care scriem și noi.

Cu largă prețuire către cărțile Călugări și Ispite și Necazurile Părintelui Ghedeon ale Părintelui Damian Stănoiu, scrie Păr. Gh. J. (ugureanu). E un glas care laudă pe Păr. Ieromonah Damian, față de alții care-l ocărăsc. Ce e de cugetat despre ținuta deosebită a unora și a altora, față de aceste cărți, vom scrie și noi.

O cuvântare a Părintelui Icon. Const. Minculescu : art. „De toate pentru toți” ; „Insușirile firești ale unui apostol” de învățătorul Miloș St. Popescu ; „Urmele războiului” de Agrișă ; Tineretul și Religia” de Gh. N. Neagu, preot și învățător, sunt materii care încheie numărul.

LA BIBLE DU CENTENAIRE, (Biblia Centenarului), cuprinzând partea dela Epistola I către Corinteni, până la Apocalipsă inclusiv, Paris, 1928.

Aceasta e o lucrare monumentală pe care protestanții francezi s'au apucat să și-o facă după război. E o nouă traducere a Bibliei, însoțită de o mulțime de studii. S'a tipărit în curgere de câțiva ani, după război, și acum a eșit din tipar și partea din urmă, care e aceasta, pe care o pomenim noi aici.

A. S.

INSEMĂRI MĂRUNTE

Un film care trebuie văzut de toți creștinii. — Totdeauna un fapt văzut face mai multă impresie asupra noastră decât un fapt citit sau auzit. De aceea toți credincioșii ar trebui să ia parte la reprezentarea unui nou film, redat cu atâta măiestrie. Sub numele de „Regele Regilor”, vedem desfășurarea patimilor Mântuitorului. Acest film, a cărei acțiune s'a petrecut în Asia, a fost jucat de artiștii englezi, care au dat probe de mari calități în modul de a-și interpreta rolul. Cu toate că fantazia autorului a

adăugat elemente străine textului biblic, (intenția Magdalenei de a seduce pe Iisus, prietenia lui Iuda pentru ea, etc.) totuși impresia generală rămâne neștirbită. Ar fi fost totuși de dorit ca, într-o dramă așa de dureroasă, să fi lipsit scena de copilul care vine la Iisus pentru a-i drege piciorul păpușei. Acesta e un element comic, de prost gust, care n'are ce căuta într-o tragedie, mai ales când această tragedie e cea a umanității întregi.

Acțiunea, cam trăgănată la început, datorită jocului cam monoton și fără de viață a artistului *H. B. Warner*, care reprezenta pe Iisus, devine zguduitoare și plină de avânt dela scena din Ghetsimani până la Înălțare.

Cât despre jocul artiștilor, remarcăm că Warner nu amintea pe Iisus din Evanghelie decât prin blândețea expresiei. Incolo, surâsul lui veșnic și neschimbat, figura-i fără inteligență, nu corespunde cu figura Mântuitorului. Unde-s scipirile supraomenești și gravitatea pe care Iisus le avea desigur în unele momente? Warner ne-a redat un Iisus prea omenesc, prea molatec, prea fără viață. Artistul *I. Schildkraut*, care a interpretat pe Iuda, amintea mai degrabă pe Sf. Ioan, Figura-i nobilă, inteligentă și curată n'avea nicio asemănare cu semitul vicelan și trădător din Biblie. Pe urmă, pe film, el era arătat mai tânăr ca Mântuitorul, când, în realitate, noi știm că era contrariul. Relevăm însă calitățile artistului care a interpretat pe Caiafa și mai ales pe Apostolul Petru în convorbirea lui cu Iisus după înviere. Figura-i expresivă, cu regretul de a-L fi renegat, precum și profunda-i dragoste care-i ilumina chipul când privea pe Mântuitorul, ne amintea cu adevărat pe infocatul și demnul apostol din Sf. Scriptură.

Acest film înălțător, întovărășit de cor, care ne-a deșteptat emoțiuni așa de puternice și care a reinviat sentimente înăbușite poate de mult în sufletele noastre, e o revelație pentru oamenii din zilele noastre.

Neuitatele scene din Grădina Ghetsimani, trădarea lui Iuda, răstignirea și învierea au fost redată în fața ochilor noștri în tablouri impresionante și mărețe.

FLORICA SCRIBAN

Cuvinte uitate. — În munca noastră grăbită la această revistă, perdem uneori cuvinte pe care le-am scris pentru unul sau altul. Așa am scris, și nu s'au tipărit, cuvinte de „Poșta Redacției“, în care aduceam laude scrisului frumos al unui preot. Deci nu i-am putut aduce mângâierea de a-și vedea cinstit scrisul său. Așa a fost cu Păr. *Anton Luțcan* din Lunga, Soroca, Basarabia, care are un frumos volum de poezii. Spre a nu-i lăsa munca fără cuvânt de cinstire, îi împărțăm acum ce am scris mai de mult și a rămas netipărit:

•Am primit darea-de-seamă despre sfințirea bisericii, pentru care vă foarte mulțămesc. Am dat-o să iasă în slova tiparului pe luna Decembrie. Am dat și poezia, plină de duioșie și suflare

înaltă. Țin însă mai cu seamă să-mi mărturisesc minunarea mea pentru măestria cu care Sf. Voastră mânuiți limba românească. A scrie în poezie, înseamnă a stăpâni limba în toată mlădierea ei, și cu toate acestea Sf. Voastră o mânuiți atât de meșter în toate tainicele ei chichițe. E o dovadă că limba românească în Basarabia suge din vechile ei rădăcini și e plăcut pentru noi de peste Prut a descoperi în Basarabia așa de bogate zăcăminte ale limbii noastre.

O dezmințire. — E mai multă vreme de când am primit, numai că n'am avut noi timp s'o lucrăm, o dezmințire din partea d-lui *J. D. Adeney*, preot, directorul Institutului Anglican din București (Strada Negustori), cu privire la o știre din această revistă. Știrea se găsea în articolul Prea Sfințitului Arhiereu *Grigorie* dela Iași, în nr. din August a. c. al acestei reviste, și în ea era vorba de fostul Preot *Teodor Popescu* dela biserica Cuiubu-cu-Barză din București. Se spunea că el și-a ținut adunări religioase la școala anglicană din București, strada Olteni, că se află în slujba acelei școale și că e ajutat în aceasta de d. Adeney; de asemenea, că d. General *Nicoleanu*, prefectul poliției Capitalei, s'a dus într-o Duminică acolo și a prins pe fostul preot *Teodor Popescu* cum ocăra pe preoții Bisericii ortodoxe.

D. Adeney vine acum cu dezmințirea că *Teodor Popescu* n'a fost niciodată în slujba școalei anglicane din strada Olteni și, pe cât știe, d. General *Nicoleanu* n'a fost niciodată acolo și nici n'a auzit pe d. *Teodor Popescu* agățându-se de Biserica ortodoxă.

După această dezmințire, d. Adeney se simte dator să vie cu câteva lămuriri. Spune că încăperea din strada Olteni a pus-o la folosința d-lui *Teodor Popescu* în Aprilie 1924, după mijlocirea Principesei *Raluca Calimachi*. *Teodor Popescu* a ținut adunări de evanghelizare în fiecare Duminică, iar mai târziu și câte un ceas de evanghelizare Joi seara. La acestea, luau parte și mulți Evrei, din care unii erau vădit mișcați, auzind o propovăduire despre Hristos. Deci acestea au fost de folos și pentru misiunea urmărită de școala anglicană, care este școală de misiune printre Evrei.

Din Iulie 1926 însă, adunările au fost oprite de poliție. Dar în Octombrie 1927, d. *Teodor Popescu* a căpătat o învoire din partea Ministeriului de Interne de a ține astfel de adunări. Așa fiind, d. Adeney a pus iarăși locul de adunare la folosința d-lui *Teodor Popescu*. Dar secretarul-general al Ministeriului Cultelor a avut de zis cuvânt împotriva și atunci d. Adeney a făcut cunoscut d-lui *Popescu* că nu-i mai poate pune încăperea la îndemână.

Noi nu ne îndoiim că lucrurile sunt așa precum le spune d. Adeney, pentru că nu ne întemeiem numai pe acestea, ci pe cunoștința noastră despre domnia sa și pe stima veche pe care de mult i-o purtăm. Însă trebuie să-i spunem că ceiace s'a tipărit în revista noastră în această chestiune nu este alta decât ce au scris ziarele în vremea aceia, de unde, fără îndoială, știrea a luat-o și Prea Sf. Arhiereu *Grigorie*. Ne aducem aminte foarte bine că am

citit în ziare că d. General Nicoleanu a fost la adunările din strada Olteni și că a găsit acolo pe fostul preot Teodor Popescu. Deci, dacă era prilej de dezmințire, era de dat atunci, ziarelor care au scris. Dar întru cât noi nu putem pune la indoială buna credință a unui bărbat de onoare și a unui creștin ca d. Adeney, mai degrabă credem că d-nei sale i-a scăpat știrea ori a trecut ușor peste ea. Acum însă, odată trecută și nedezmințită, ea a trecut și a fost primită de bună.

Știm că d. Adeney a scris în chestiunea aceasta și Prea Sfințitului Arhiepiscop Grigorie. Noi am primit dezmințirea sa și am spus ce credem, fiindcă am avut totdeauna pe d. Adeney în multă prețuire ca creștin și ne-au făcut plăcere legăturile cu domnia sa. Ce va zice Prea Sf. Grigorie nu știm, noi scriem ce știm și ce credem noi.

Concursul de frumuseță n'a mers la Chișinău. —

Domnii care țin să ferească Basarabia cu lucruri fără cumițe-nie dela București, au suferit o neizbândă la Chișinău, cu prilejul concursului pentru frumuseță. Intrebând de știri la fața locului, adică chiar la Chișinău, cum a mers cu acest concurs, ni s'a răspuns că nu s'a înfățișat nicio tânără.

Bravo tineret! Aceasta face cinste tinerelor basarabene.

Uite că se găsesc și tineri mai înțelepți decât cei bătrâni. Nu degeaba scrie la Sf. Scriptură că „bătrânețea nu se socotește după numărul anilor“.

Arhiep. SCRIBAN

Ș T I R I

Profesor de seminar numit inspector.—D. *Victor Mateevici*, profesor la seminarul teologic din Chișinău, a fost numit inspector secundar pe lângă regiunea XV-a școlară Chișinău, în locul d-lui *Al. Gheorghide*, demisionat.

Anuar Bisericesc.—Consiliul Central Bisericesc s'a adresat tuturor eparhiilor să i se trimeată date pentru alcătuirea unui *Anuar Bisericesc*. În el se vor publica: Istoricul tuturor bisericilor și mănăstirilor din țară, copii după manuscrisele privitoare la activitatea religioasă din România și biografiile personalităților religioase. Această întinsă lucrare va eși la lumină prin luna Ianuarie.

Numire de inspector general la Culte.—Prin Înaltul Decret Regal nr. 2957 din București, 30 Noembrie 1928, d. *V. Ionescu*, profesor secundar, a fost numit în postul vacant de inspector general cl. I. la Direcția Cultelor și Personalului din Ministeriul Cultelor.

Comitet nou de Asociațiune Studențească — Societatea *Academia Ortodoxă* a studenților teologi din Cernăuți aduce la cunoștință că și-a ales un comitet nou în persoanele domnilor: *Dimitrie Volosciuc*, prezident; *Andrei Brătianu*, viceprezident; *Supcinschi Dragoș*, secretar I; *Ienache Oliviu*, secretar II; *Mărescu D. Iru*, casier; *Gheorghian Octav*, bibliotecar; *Imbrescu Ilie*, controlor; *Popovici D. Irie*, econom; *Ilica Nicolae*, membru l. f. (ce-o fi acest «f. l.»?, foarte fricos? De ce nu scrieți ca lumea, domnilor studenți, ca să mai înțelegă și altă lume?); *Gherasimescu Toma*, prezidentul comitetului revistei; *Costache Ioan*, prezidentul secțiunii literare; *Craia Ioan*, prezidentul secțiunii muzicului (nu suntem siguri de acest cuvânt din urmă, fiindcă studenții noului comitet scriu în scurtari neghigente, grele de descursat).

Preot pus în retragere. — Prin hotărârea Onoratului Ministeriu al Cultelor nr. 47745 din 7 Noembrie 1923, Sf. Sa Păr. *Mihai Dumitriu* dela Parohia *Hoceni*, jud. Fălciu, a fost pus în retragere din oficiu, fiind socotit neînstare de a-și mai putea îndeplini slujirea sa, din pricină de boală. Retragera este socotită pe ziua de 1 Ianuarie 1929.

Prin hotărârea Onoratului Ministeriu al Cultelor nr. 48062, din 9 Noembrie 1928, Sf. Sa Păr. *Constantin Ștefănescu*, dela Parohia *Gârceni*, jud. Vaslui, a fost pus în retragere din oficiu, pe ziua de 1 Ianuarie 1929, ca ne mai putându-și îndeplini slujba preoțească.

Prin hotărârea Onoratului Ministeriu al Cultelor nr. 51723, din 5 Decembrie 1928, Sf. Sa Păr. *Alexandru Popescu* dela parohia *Plopeasa*, comuna *Policiori*, Jud. Buzău, a fost pus în retragere din oficiu, pe ziua de 1 Ianuarie 1929, ca celce nu mai este în stare a-și îndeplini slujbele preoției din pricina boalei.

Asemenea, prin hotărârea nr. 51722, din 5 Decembrie 1928, Sf. Sa Păr. *Toma Iacobescu*, dela parohia *Pârlița-Sărulești* (la marginea dintre județele Ilfov și Ialomița), a fost pus în retragere, din îmboldul propriu al Ministeriului Cultelor, pe ziua de 1 Ianuarie 1929, ca unul ce nu mai poate îndeplini slujbele preoției, din pricină de boală.

Prin hotărârea Onoratului Ministeriu al Cultelor nr. 51155, din 30 Noembrie 1928, Sf. Sa Păr. *D. Vlad*, parohul parohiei *Lehacea*, județul Tecuci, a fost pus în retragere din oficiu, pe ziua de 1 Ianuarie 1928, ca unul ce nu mai poate îndeplini slujba preoției din pricină de boală.

Asemenea, prin hotărârea nr. 48078, din 9 Noembrie 1928, a fost pus în retragere Păr. *Ilie Popescu* dela Parohia *Hodivovai*, jud. Vlașca, pe ziua de 1 Ianuarie 1929, din pricină de boală.

Asemenea, prin hotărârea nr. 48, din 9 Noembrie 1928, Păr. *Ioan Namestnic*, dela Parohia *Tătărușii-Noi*, jud. Soroca, a fost pus în retragere pe ziua de 1 Ianuarie 1929, pentru pricină de boală.

Asemenea, prin hotărârea nr. 47744 din 7 Noembrie 1928, Păr. *Dumitru Dumitrescu*, dela Parohia *Drajna-de-Sus*, jud. Prahova circumscripția IV, a fost pus în retragere din oficiu, pe ziua de 1 Ianuarie 1929, din pricină de boală.

Lotăria Asociației Generale I. O. V. din Basarabia. — Se aduce la cunoștința cumpărătorilor de bilete ale Lotăriei Asociației Generale a Invalizilor, Văduvelor și Orfanilor de război ca premiul oferit, și anume un automobil, a fost câștigat de biletul cu nr. 3369. Câștigătorul lui urmează să se infățîșeze pentru ridicarea automobilului, în răstimp de 6 luni, dela ziua tragerii. Altfel, potrivit legii, automobilul rămâne în folosul seopului, pentru care s'a făcut lotăria.

Prefaceri în statul parohiilor. — Prin hotărârea Onoratului Ministeriu al Cultelor nr. 47161, din 5 Noembrie 1928, s'a recunoscut, pe ziua de Ianuarie 1928, înființarea unei a doua parohii ortodoxe în comuna *Sf. Gheorghe* din jud. Trei-Scaune.

Asemenea, prin hotărârea înregistrată la nr. 46808 din 1928, a fost recunoscută, în eparhia ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului, cu începere dela 1 Noembrie a. c., înființarea parohiilor *Zăul de Câmpie* (Moinești), din jud. Turda, și *Borșa* din jud. Maramureș, iar în eparhia ortodoxă din Oradea, înființarea parohiei *Viile Orăzii* din jud. Bihor.

Prin hotărârea Onoratului Ministeriu al Cultelor, nr. 49971 din 22 Noembrie 1928, biserica „Cuvioasa Paraschiva“ (Ghencea Speteanu) din satul *Valea Scheilor*, județul Buzău, întreținută din fond special, prevăzut anume în bugetul Ministerului Cultelor și Artelor, a fost recunoscută ca să se ridice la rangul de biserică parohială, purtând numele de „Valea Șcheilor“. Pe viitor, această parohie se va alcătui din satele: *Ghenoaica*, cu biserica parohială „Cuvioasa Paraschiva“; *Zidul Doamna Neaga*, cu biserica filială „Buna Vestire“, și Băile Boboci, cu biserica filială „Sfântul Ioan Botezătorul“.

Asemenea, prin hotărârea nr. 49970 din 22 Noembrie 1928, s'a recunoscut ca satul *Marman*, să se deslipească dela parohia *Poroina-Mare*, de care atârnă, ca administrație bisericească, și să se alipească la parohia *Zegaia*, comuna cu acelaș nume județul Mehedinți, întrucât, de această comună, atârnă și din punct de vedere administrativ.

Prin hotărârea nr. 49969, din 22 Noembrie 1928, a fost recunoscută înființarea parohiei *Sfinții Voevozi Mihail și Gavril* din orașul *Bălți*, a cărei biserică este în curs de clădire, în locul parohiei *Sfinții Constantin și Elena*, care rămâne ca biserică catedrală a Episcopiei Hotinului.

Prin hotărârea ministerială nr. 51158, din 30 Noembrie 1928, s'a recunoscut ca biserica filială *Sfântul Dumitru*, din satul *Bălă-*

riei, atârnatör de parohia *Arsache*, județul *Vlașca*, să se dezlipească dela aceasta și să se alipească la parohia *Găușa* în același județ.

Prin hotărârea onoratului Ministeriu al Cultelor nr. 51157, din 30 Noemvrie a. c., s'a recunoscut ca biserica filială «*Sfântul Nicolae*» din cătunul *Lihulești*, atârnatör de parohia *Bârzeul-de-Pădure*, jud. *Gorj*, să se dezlipească dela aceasta și să se alipească la parohia *Bârzeul-de-Gilort*, același județ.

Medalieri. — Prin Inaltul Decret Regal nr. 2412, din București M 5 Octomvrie 1928, au fost cinstiți cu medalia *Răsplata Muncii pentru Biserică* următorii preoți din jud. *Sibiu*:

Clasa I: Sfințiile Lor Părinții: *Emilian Cioran*, protopop în *Sibiu*; *Mihail Neagu* din *Slimnic*; *Timotei Popovici*, profesor la Școala Normală „*Andrei Șaguna*”; *Ioan Banda* din *Roșia* și *Ioan Matei* din *Sebeșul-de-Sus*; apoi:

Clasa II. Sfințiile Lor Părinții: *Eugen Bologa* din *Noerich*; *Ilie Bradu* din *Ruscior*; *Nicolae Topolog* din *Turnișor*; *Filip Nicanor* din *Apoldul-de-Sus*; *Ioan Preda* din *Apoldul-de-Jos*; *Ilarion Braiu* din *Armeni* și *Nicolae Dorca* din *Ioamnăș*.

Prin Inaltul Decret regal nr. 2519 din București, 16 Octomvrie 1928, au fost cinstiți cu medalia *Răsplata Murcii pentru Biserică cl. I* următoarele persoane:

1. D-na *Alexandrina I. Călniceanu* din str. *Aureliu* 30 București, pentru frumoasa faptă de a fi ridicat, cu cheltuiala sa, o biserică în parohia *Urdari*, jud. *Gorj*, inzestrând-o apoi și cu toate lucrurile și odoarele trebuincioase; 2. d-lui *Toma Lascăr*, primarul comunei *Comănești*, jud. *Bacău*, pentru dania sa de 100.000 de lei, ca ajutor din partea sa, la zidirea bisericii din parohia *Lăloaia*, comuna *Comănești*; 3. Sfinției Sale Părintelui *Gheorghe Popescu*, dela biserica *Sf. Vineri Nouă*,¹⁾ care a slujit bisericii 54 de ani și a dăruit acestei bisericii suma de 100.000 de lei.

Prin Inaltul decret Regal nr. 2835 din București, 17 Noemvrie 1928, au fost cinstiți cu medalia *Răsplata Muncii pentru Biserică* următorii buni creștini, pentru danile și slujba lor în folosul Bisericii:

Clasa I. 1. d. *Aurel Vintilescu*, pictor, pentru lucrările de zugrăvire măestrită săvârșite la biserica parohială „*Izvorul Tămăduirii*” din București; 2. d-na *Alexandrina R. Paul*, pentru dania sa, cuprinsă într'un vagon de ciment, var și bani, ca să se restaureze biserica numită mai sus; 3. d. *Colonel I. Bădescu* și d. *Alexandru T. Ionescu*, enoriaș al numitel biserici, pentru că au adunat însemnate sume de bani; 4. Părintele Protosinghel *Casian Caraba*, starețul Schitului *Buluc*, din jud. *Putna*, pentru răvna sa la strângerea sumei de 1,500,000 de lei, cu care s'a clădit biserica aceluși schit; 5. *Vasile T. Maximciuc*, pentru că a ridicat, cu cheltuiala sa, o biserică în comuna *Vasilieni*, jud. *Bălți*;

1) Comunicarea Onoratului Ministeriu al Cultelor nu spune de unde, dar, după știința noastră, din București. — Nota Arhim. Scriban.

Clasa II. domnii: Vasile A. Micu din comuna *Vărsătura* și *Gh. A. Lungu* din comuna *Jariștea*, Putna, pentru ajutorul dat la clădirea bisericii Schitului Buluc; *Alexandru Vasilescu* din *București*, strada Dr. Boicescu 12, care a dăruit bisericii parohiale din com. *Cosâmbești*, jud. Ialomița, un rând întreg de veșminte procești, un sfeșnic de alamă și însemnate sume de bani, pentru împrejmuirea din nou a curții bisericii, pentru cumpărarea unui dric și a telurite îmbunătățiri făcute la cimitir.

Suplinire de catedră la facultatea de teologie din **București**. — D. V. G. *Ispir*, profesor de îndrumări misionare la facultatea de teologie din București, a fost însărcinat să suplinească și catedra de *omiletică* și *catehetică*, vacantă la acea facultate și care a fost suplinită până acum de d. Dr. *D. G. Boțoianu*. D. *Ispir* a și început a funcționa în această calitate.

BIBLIOGRAFIE

Preotul *Ioan Ionescu*, **MĂNĂȘTIREA GĂVANU**, din județul Buzău. Buzău 1928. Prețul 20 de lei.

Broșură de 34 de pagini, în format ca al acestei reviste. Cuprinde istoricul Mănăstirii Găvanu, în 4 capitule și o încheiere. E lucrată pe temeiul a multe acte și e împodobită cu chipul Episcopului Iosaf al Buzăului (1710—1717). Găsești aci arătări vrednice de știut, ca tot ce privește trecutul nostru bisericesc. Din acest punct de vedere, se citește cu mult interes cap. 3, dar cu multă strângere de inimă cap. 4, în care e vorba de niște boieri cu familiile lor, măcelăriți de Turci în aceste părți în vremea revoluțiunii dela 1821. Autorul ne face să trăim vremuri scumpe, cu duiosii și amărăciuni. A făcut o faptă bună, improspătându-ne un trecut care ne face să ne simțim cu inima mai aproape de mănăstirile noastre, care au fost locașuri de atâta adăpost românesc în trecut! Dar de ce Păr. Autor scrie „defrișat“ (pag. 15), în loc de *desfelenit*?

Alex. Lapedatu, **NOUL REGIM AL CULTELOR în ROMÂNIA**. Cuvântări rostite în Senat și în Adunarea Deputaților. București, 1928.

Frumoasă carte, de 93 de pagini, cuprinzând, pe hârtie bună și cu tipar îngrijit, ce a vorbit d. *Al. Lapedatu*, fostul ministru al Cultelor, cu prilejul Legii Cultelor, care s'a discutat în Senat și Cameră în primăvara acestui an.

V. I. Istrati, **UNDE TREBUE RIDICATĂ O CATEDRALĂ**. București 1928, fără arătare de preț.

Cărticică de 32 de pagini, în formatul cărților de școală. Discută părerile eșite la iveală la noi, cu privire la locul pe care să se ridice o catedrală în București. Zice că cea mai bună părere este să se ridice pe locul unde se află azi Arsenalul Armatei.

Ieromonahul *Macarie-Cernica*, **MINUNEA DIN BUZĂU**. — Tipografia Mănăstirii Cernica de lângă București, 1928, fără arătare de preț.

Broșură de 39 pagini text, în format ca al acestei reviste. Cuprinde o povestire ciudată, despre un porumbel care vorbea către un vâcir și se prefăcea în moșneag și iar în porumbel. Păr. *Grivas D. Cruceanu* a împodobit-o cu o prefață. O asemenea carte trebuia să mai treacă pe sub ochii cuiva și apoi să iasă la iveală, fiindcă, așa cum sunt spuse, lucrurile par niște copilării.

Această carte a dat acum naștere la o polemică, între *Noma Revistă Bisericească* (d. *T. Păcescu*) și Păr. *Grivas Cruceanu*. Cum era de așteptat d. *Păcescu* nu era să treacă cu vederea o așa carte comedioasă și l-a cam ciocnit. Acum cartea a eșit în a II-a edițiune și în ea Păr. *Cruceanu* răspunde d-lui *Păcescu*. Noi ne mirăm că așa iute această carte a ajuns să aibă și a II-a edițiune!

S'a pus din nou sub tipar, în a doua edițiune, scrierea, **Prin LOCURILE SFINTE ale creștinilor, Evrellor și Turcilor**, de Preotul *Grivas Dem. Cruceanu*, cuprinzând:

Leagănul Creștinătății. Drumul ce duce spre Cetatea Sfântă, — Biserica Sf. Gheorghe din Lidda, — Turnul din Ramle: Moscheia Albă. — Turnul celor 40 de mucenici. — *Prin Munții Iudei: Grota lui Samson*. — În gara Ierusalim. — Poarta Iaftei și Turnul lui David. — Capela Franciscanilor. — Pe drumul Patimilor. — Popasurile Mântuitorului. — Arcada Ecce-Homo. — Casa bogatului nemilosiv și coliba săracului Lazăr. — Casa sfintei Veronica. — Biserica Sf. Mormânt. — Capela Golgota — Mormântul Domnului. — Biserica Sf. Ana, — Piscina Betesda. — Poarta Mucenicului Ștefan. — Mormântul Maicei Domnului. — Sub poalele muntelui Măslinilor. — În Grădina Ghetsimani. — Mormântul Profetului Zaharia. — Cartierele beduinilor. — Moscheia Califului Omar. — Piatra făcătoare de minuni. — Grota cu pietrele sfinte. — Gaura prin care a trecut Mahomed. — *Despre toiagul lui Moise și Tablele Legei*. — *Despre Templul lui Solomon — Zidul de jale*. — Bisericile Sf. Iacob și Arhanghel. — Pe creasta muntelui Sionului. — Mormântul lui David. — Prin valea Cedronului și Hinomului. — Spre ieslea Mântuitorului. — Peștera Sf. Ilie. — Betleem: Casa pâinii. — Mormântul Rahelei: soția lui Iacob. — Țara Iudeei. — Biserica Nașterei. — Grota laptelui. — Către zidurile Jerihonului. — Betania: satul lui Lazăr. — Cetatea Ierihonului. — Pe coasta dealului Carantenia. — Casa vameșului Zahau. — Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul. — Apa Iordanului. — În fața Mării Moarte. — Locul Sodomei și Gomorei.

Inscrierile se fac la autor, Preotul Cruceanu, dela Biserica Cernica, Ilfov.

P. Theophilus Spacil S. I., **DOCTRINA THEOLOGIAE ORIENTIS** separați de **S. S. Eucharistia**. — (Învățătura despre Sf. Euharistie, a Răsăritului despărțit de Roma). I. *Bibliogra-*

phia-Doctrina Theologiae Orientis Separati in genere (Bibliografie-Invățătura Răsăritului despărțit de Roma în genere). Publicațiune a șirului de studii *Orientalia Christiana* din Roma (Nr. 48). Roma 1928. Volum de 280 de pag. în format ca al revistei noastre. Fără arătare de preț. Se cere la *Pontificium Institutum Orientalium Studiorum*. Roma 128, Piazza Santa Maria Maggiore 7.

Iconomul *Ioan Dărvărescu*, **ZECE ȘEZĂTORI BIBLICE**. Râmnicul-Vâlci 1928.

Păr. Dărvărescu este misionarul eparhiei Râmnicului. Cartea sa iese din năzuința care domnește acum în Biserica noastră de a da poporului învățătura creștinească și mai cu seamă temeinică cunoaștere a Sîntei Scripturi. Cartea aceasta, în format ca al acestei reviste, având 84 de pagini de text și 8 pagini de muzică, este un îndrumător pentru ținerea de șezători religioase la țară sau la oraș. Cuprind un material foarte amănunțit, cu bucăți însoțitoare și cu o orânduire amănunțită pentru întrebuițarea lor, cum sunt Povățuitorile pentru învățători în predare din școala primară. Aceasta mai ales în partea I, care cuprinde 50 de pagini. Partea II cuprinde tot bucăți literare de întrebuițat la șezători, iar în adausul de 8 pagini, sunt bucăți de muzică pentru același scop. Cartea se arată prin aceasta foarte folositoare și venită la vreme.

Preotul *I. N. Vasilescu*, **ȘCOALA DE CÂNTĂREȚI de pe lângă Sfânta Episcopie a Buzăului**. Anuar. Buzău 1928.

Volum de 69 de pagini. În format ca al acestei reviste, cu o prefață de Prea Sf. Sa Episcopul *Ghenadie* al Buzăului, în care scrie despre folosul unui anuar și că cel de față arată ce silințe s'au cheltuit pentru ridicarea școlii de cântăreți din orașul Buzău și încă ce mai este de făcut. Apoi arată însemnătatea și trecutul de seamă al muzicii noastre bisericești.

În tratare, autorul, care este directorul școlii de cântăreți numite, arată care este scopul și însemnătatea școlilor de cântăreți, că școala dela Buzău s'a înființat pe la 1833, dar poate că ființa și mai înainte, sub păstoria episcopului de fericită amintire *Chesarie* al Buzăului. La această școală, a lucrat vestitul compozitor și cântăreț bisericesc *Macarie*. Între școlarii ei, a avut tineri ajunși apoi prea meșteri în ale muzicii bisericești, precum a fost fostul Mitropolit *Iosif Naniescu*, dela Iași († 1902). Între profesorii ei, a avut bărbați vestiți în muzica noastră bisericească, precum a fost *Neagu Ionescu*. Din această carte, se pot afla multe date însemnate. De aceia o semnalăm aici cu plăcere.

Gh. Cucu, **ZECE CÂNTECE RELIGIOASE**, pe 3 voci egale, pentru trebuința tuturor școlilor și adunărilor religioase, cu o prefață de Păr. *Eugen Bărbulescu*, București 1928. Prețul 25 de lei.

Broșură de 31 de pagini, închinată înalt Prea Sfințitului Patriarh D. D. Dr. **MIRON**, având formatul cărților de școală. Cuprinde cântări ca *Sfinte Dumnezeu; Cu noi este Dumnezeu; Bine ești cuvântat* (troparul Cinzecimi); *Apărătoarei Doamne*, toate pe melodii bisericească; apoi alte bucăți populare sau tot bisericești, pe compunere a autorului. În prefață, Păr. Bărbulescu slăvește puterea muzicii, arată întrebuintărea ei în Biserică, ajutorul dat de ea înfloririi cercurilor pastorale. Apoi recomandă cârticica aceasta a d-lui Cucu drept o lucrare venită la vreme, care va aduce tot folosul.

Eugen Relgis, **INTERNAȚIONALA PACIFISTĂ**, cu o scrisoare și un mesagiu de *Romain Rolland*. București 1928. Prețul 25 de lei.

Volum cu tipar des, 47 de pagini, în format ca al acestei reviste, cuprinzând foarte mult material în chestiunea mișcării pacifiste.

Damian Stănoiu, **NECAZURILE PĂRINTELUI GHE-DEON**. București, Cartea Românească. Prețul 75 de lei.

Volum de 252 pagini, în formatul cărților de școală. A stărnit multe discuțiuni în lumea bisericească, proeții fiind mai mult protivnici. Lumea mirenească o laudă ca scriere de seamă

Preot Dr. *Simeon Reli*. **POLITICA RELIGIOASĂ A HABSBUGILOR față de Biserica ortodoxă română în sec. al XIX-lea în lumina unor acte și documente inedite din Arhiva Casei și Curții imperiale din Viena**. Extras din „Codrul Cosminului” pe 1927, Buletinul Institutului de Istorie și Limbă dela Universitatea din Cernăuți. Cernăuți 1928. Editura „Glasul Bucovinei”, Prețul 80 de lei.

Volum de 122 de pagini, în format ca al acestei reviste. Autorul Păr. Dr. Reli, este un tânăr preot și profesor bucovinean, care și-a arătat, și în mai multe scrieri trecute (*Cei din urmă Pustnici din Bucovina; Un Castel pe malul Nistrului*) setea sa de a dezgropa trecutul nostru bisericesc și a ni-l face cunoscut. Amândouă scrierile tipărite mai înainte au fost de un deosebit interes și aduc multe lumini cu privire la trecutul nostru. Nu ne îndoiim că și aceasta se va fi împărțășit din aceleași daruri ale autorului. Acum nu putem scrie mai mult despre ea, fiindcă n'am avut încă răgazul a o citi. Nădăduim însă să putem face aceasta în vremea sărbătorilor Crăciunului, și atunci vom putea scrie în nr. viitor al revistei. Acum numai aducem la cunoștință ieșirea ei la lumină.

BISERICA MISIONARA. Cuvântarea Prea Sfințitului Episcop **GRIGORIE** al Aradului, la Congresul preoților Misionari, în ziua de 25 Octombrie 1928, nr. 50 din *Biblioteca creștinului ortodox*. Cărticică de 29 de pagini. Prețul 5 lei.

Această cuvântare a Prea Sfințitului Episcop al Aradului e plină de fapte și povești culese din multe tipărituri, înșt citito-

rul învață și află, printr'însă, foarte multe lucruri, cu tot cuprinsul ei mic. Suntem bine scuturați prin ea, ca să înțelegem marile noastre lipsuri sufletești. Despre această cuvântare a Prea Sfințitului Episcop Grigorie, să se citească și darea-de-seamă despre Congresul dela Arad din numărul trecut al revistei, la Cronica Bisericească internă.

Dar de ce cărticica aceasta, cu o pagină mai mică decât nr. 45, e cu un leu mai scumpă decât aceia? Nu este o măsură între grosime și preț?

Mărioara Mihălcescu, LEGENDE și POVESTIRI. Volum de 64 de pagini, în formatul cărților de școală. București, 1928, Prețul 20 de lei, de căutat la librăria Pavel Suru, București, Calea Victoriei 73.

Fiica Părintelui Mihălcescu, pe care o știam noi frumos înzestrată în alte ramuri, ni se destăinuiește cu un dar nou în această întâie tipăritură a sa. E atâta duioșie în povestirile pe care ni le înfățișează aici, atâta îmbrățișare a durerilor oamenilor, atâta pătrundere în inima lor, toate îmbrăcate într'o limbă frumoasă ca florile pe care des le pomenește în scrisul său, încât te simți mai bun și mai blând, după ce ai citit-o. Ba mai descoperim și altele: măiestria tinerei scriitoare de a ne da povestiri, tot cu atâta îndemănare din lumea veche, pe care o face să trăiască aievea înaintea noastră. E un fel dulce și mângâios de a scrie și de a trezi înaintea noastră lucruri de altă dată, frumoase legende, în telul Selmei Lagerlöf. E o plăcută descoperire pe care o facem și felicităm pe Păr. Mihălcescu că are așa fiică, iar tinerei îi spunem: înainte cu spor pe această cale vrednică!

Parohul din Valea Soșii, DOUA CONFERINȚE. Moinești 1928. Volumaș de 100 de pagini, formatul în 12 (mai mic ceva ca al cărților de școală). Prețul 25 de lei. Se poate cere la autor în comuna Poduri, jud. Bacău. Face parte din *Biblioteca Cercului Pastoral Moinești*, având nr. 2.

Parohul din Valea Soșii este un preot poet, înzestrat cu mari daruri dela Dumnezeu, care nu e la întâia tipăritură a sa și a mai dat la lumină cărți de frumoase poezii, care au mai fost pomenite cu cinste aici. E vorba de Păr. *Crișan*, din comuna Poduri, Bacău.

În această nouă lucrare, Sf. Sa se arată nu numai înzestrat poet, ci și învățat preot. De ar citi și un străin această carte, s'ar minuna că se pot găsi preoți așa de citiți între preoții noștri dela țară. În adevăr, te minunează cât material de autori pomenește Sf. Sa în două conferințe și ce bogat maldăr de cugetare și-a adunat. De aceia noi zicem că preoții care vor citi aceste două conferințe ale sale vor face cunoștință cu foarte mult material de învățătură.

Nu vom vorbi însă cu tot atâta însuflețire despre alte laturi a conferințelor sale. Noi găsim că Sf. Sa vorbește prea abstract. Prea pășește pe vântul copacilor, în loc să lase lumea să guste

răcoreala pădurii. Ce nevoie de atâta imprăștiere de nume de autori, în loc să vorbești popular despre lucrul în sine? Că pome-nești pe 2-3, ajunge. Dar pagina și citatul? Și aceasta unde? Nu la Ateneul din București, ci la găzarii din Moinești! Deși în Moinești pot fi judecători, avocați, profesori, Institutori, totuși mulțimea este tot a găzarilor și deci nu trebuie venit cu toți autorii dela Paris și cu toată intelectualitatea veacului XX.

Dar limba? Doamne, Doamne! ce mai întrecere de a umbla tot mai mult prin nouri decât printre locuitorii pământului!

Apoi, Părinte Crișane, interesul nu este să vedem numai om învățat, ci om care, prin atâta învățătură, știi să dai oame-nilor ce trebuie. Aceasta se cheamă treabă bună de păstor. Deci bun cu filosofia, dar cam poticnit cu pastorala.

Preoții însă să nu fugă de această carte pe temeiul celor scrise aici, pentrucă ei, ca specialiști, pot putea totuși învăța multe dela un foarte citit coleg al lor, care este Păr. Crișan.

N. Rusu Ardeleanu, **BISERICA NOASTRĂ ȘI CULTELE MINORITARE**. București 1928. Preț 200 de lei.

Volum de 439 de pagini, în format ca al acestei reviste. Alcătuitorul este un tânăr care urmărește chestiunile religioase. Astă vară se ocupa de organizarea cursurilor societății creștine „Solidaritatea”, la Mănăstirea Neamțului, și lucrul a mers destul de bine.

În cartea de față, d. Rusu Ardeleanu scrie mai întâi o introducere de 10 pagini dese, iar apoi dă cuvântările tuturor celor ce au vorbit în Cameră și în Senat la Legea Cultelor, care s'a discutat în primăvara acestui an. Cuprînde, în fruntea acestora, expunerea de motive a legii, pe 17 pagini, făcută de ministrul de atunci al Cultelor, d. *Al. Lapedatu*, iar apoi, (dela pagina 31) se începe șirul cuvântărilor, cu cea a Prea Sfințitului *Roman dela Oradea*. Sunt aci nu mai puțin de 46 de cuvântări, din care 26 au fost ținute de ortodocși, iar celelalte de trâmbițași altor confesiuni: 10 catolici (2 romano-catolici și 8 uniați); 3 protestanți (1 reformat și 2 luterani — nu știm unde să punem pe d. *Bethlen*, fiindcă nu e arătat ce este); 4 Evrei; niciun mohametan. Dintre toți acești vorbitori, 20 au fost clerici, ceilalți mireni.

Cartea aceasta face un mare serviciu, pentrucă ne pune la îndemână tot materialul de vorbire de atunci, pe care nu-l aveam, așa că acum îl putem discuta pe temei de document sigur. Păcat că nu are împreună și însuși textul legii ca să vedem ce a rămas din toate aceste discuțiuni.

Cărțile Părintelui Trifa dela Sibiu. Vai! vai! ce cărți bune frumoase și leftine! Deși noi am mai scris despre ele, atunci când au eșit întâia oară, voim să scriem din nou, pentrucă au eșit în edițiuni nouă. Trebuie să ne mărturisim pentru această bucuria că niște cărți creștinești au putut avea atâta trecere și

izbândă, într'o vreme când alții se plâng că nu se cîtește. Deci ce a eșit acum la lumină ?

A eșit **INTRĂȚI IN OASTEA DOMNULUI!** edițiunea III, într'un tipar prea frumos, cu multe chipuri, cu o hârtie trainică. Are 208 pagini, în format ca al acestei reviste. Costă numai 40 de lei. E scriere de luptă împotriva beției, pentru care are și ca al doilea titlu: *Chemări de luptă și de mântuire sufletească.* Această e o adevărată apologetică practică, fiindcă arată, în văzul lumii, puterea credinței creștinești de a îndrepta lumea și că nu mai este altă armă ca dânsa.

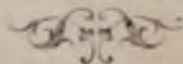
A doua carte este **PE URMELE MÂNTUITORULUI**, care nu e alta decât povestirea călătoriei la Ierusalim, pe care I. P. S. Mitropolit **NICOLAE** dela Sibiu a făcut-o la Locurile Sfinte în toamna anului 1925, împreună cu mai mulți preoți și credincioși. A eșit în format mai mare în întâia edițiune, iar acum lese în a doua în format ca al acestei reviste. Are 240 de pagini, tot așa de frumos tipărite ca și cartea pomenită mai sus și costă numai 50 de lei.

Amândouă sunt cărți foarte bune de citit, mai cu seamă acum, la vremea sărbătorilor, și sunt foarte potrivite a fi date în dar de anul nou. Să se ceară la „Lumina Satelor“, ziar săptămânal în Sibiu, strada Mitropoliei 30.

CALENDARUL FOII „LUMINA SATELOR“ pe 1929. Sibiu 1929. Fără arătare de preț.

Voluim de 112 pagini, în formatul cărților de școală în care, afară de materia însăși a calendarului, găsim foarte multe date treburtoase vieții cum și povestire de fapte petrecute în vremea anului. Mai mult decât toate, are însă învățături și multe arătări folositoare în lupta împotriva beției.

Arhim. SCRIBAN

MULȚĂMIRI

Sf. Episcopie a Râmnicului, Noul Severin, aduce vii mulțămiri, în arătarea tuturor, l. bunilor creștini: domnului Virgi Slăvescu și soției sale Elena, din Timișoara, pentru sprijinul dat sfintei biserici „Maghieru“, cu hramul Sf. Gheorghe din Cojani, Gorj, lăsându-i în plină folosință un pământ de arat și făgăduind că vor plăti prețul locului cu care se va mări curtea bisericii, că

vor lua asupra lor cheltuielile de trebuință pentru facerea unei case parohiale și că vor da materialul trebuincios pentru facerea unui dulap de bibliotecă, precum și 350 de volume de cărți;—2. domnului *Ioan Maghieru*, profesor la Școala Politehnică din *Timișoara*, pentru că a dăruit aceleiași biserici un rând de sfinte veștminte.

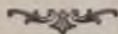
Dumnezeu să-i răsplătească din toate bogățiile Sale!

Sf. *Episcopie a Râmnicului, Noul Severin*, aduce, pe această cale, vii mulțămiri la doi buni enoriași din com. *Melinești, Dolj*, precum mai jos se arată: 1. d-lui *Ioan N. Dianu*, proprietar în comuna *Melinești, Dolj*, pentru dania sa, un sfert de hectar de pământ, calitatea 1, așezat lângă șoseaua județeană, pentru clădirea bisericii tip cl. I, în satul *Drumul-Mare*, pământ ce se prețluiește la suma de 100 000 de lei;—2. d-lui *Iosif Popilian*, avocat în *Melinești, Dolj*, pentru dania sa făcută bisericii parohiale, cuprinsă într'o evanghelie ferecată în bakfon sultat cu argint, prețuind 3000 de lei, precum și un Triod, îmbrăcat în pânză, prețuind 700 de lei.

Dumnezeu să-i ia întru ocrotirea Sa!

Sf. *Episcopie a Constanței* aduce vii mulțămiri d-lui *Constantin Ilescu* din parohia *Ciocănești-Sârbi, Ialomița*, pentru dania sa făcută bisericii din parohia *Ciocănești-Mărginești*, tot din jud. *Ialomița*, cuprinsă într'o masă îmbrăcată cu șofă de catifea și acoperită cu chilim artistic, costând 3500 de lei și lucrată de d-ra *Eliza Const. Ilescu*.

Dumnezeu să-i aibă în sfânta sa pază!

POȘTA REDACȚIEI

Sfinției Sale *Părintelui Ioan Lupescu*, comuna *Târgul-Troțuș, Bacău*.

El, *Părinte Lupescule*, crezi Sf. Ta că unor oameni turtiți de muncă grea ca noi este ușor să stăm să scriem scrisori de răspuns? Unde ajung eu ca, în timp de o lună de zile, să dau gata o asemenea revistă, cu atâtea chițibușuri, pe care trebuie să le caut în reviste și ziare, să primesc material, să-l cercetez, să fac corecturi, și apoi să mai scriu și scrisori? Nu pot. Cu cea mai mare bunăvoință, nu se poate. Timpul e din cale afară de scump și nu-l pot risipi. Iar Sf. Ta, dacă ai dor și dragoste de a scrie la noi, uite, calea e larg deschisă pentru toți. Citește pe pagina a doua a învelișului și vezi condițiunile. Dar să-ți scriu scrisoare specială, mă iartă. Fiindcă însă mă întreb Sf. Ta și tu poate mai citești și alții, uite ce-mi trebuie mie mai cu seamă:

Imi trebuie povestiri de fapte scurte câte se petrec pe unde sunteți sau de prin eparhia în care vă aflați. Știri, fapte culturale, bisericesti. Căci deși eu le găsesc prin revistele fiecărei eparhii, dar nu-mi ajunge vremea să le pun pe toate pe hârtie. Deci cine ne dă astfel de materiale ne dă ajutor. Articole avem totdeauna berechet. Inșă nu putem să zicem că nu primim și dela oricine. Deși de prin ținuturi răslețite pe la țară, primești uneori articole foarte bune, ca ale Părintelui Ștefănescu din Adașeni, Dorohoi. Sf. Ta scrie, și noi om face ce-om putea.

Părintelul *Romul Constantinescu*, paroh ortodox român în *Ighișul-Vechiu*, p. u. (noi nu știm ce înseamnă acest «p. u.»). *Bărghiș*, jud. Târnava-Mare, Transilvania.

Părinte Romule, am luat cunoștință că n'ați primit nr. 7 și 8 din revistă pe anul acesta și am dat în știre d-lui *Sireteanu* ca să vă îplinească cererea.

D-lui *Nicolae N. Floroiu*. Comuna *Jugur*, jud. Muscel, oficiul *Schitul Golești*. — Domnule Floroiu, iau imbold dela via dumitale dorință de a avea și citi această revistă, pe cari imi scrii că nu vrei s'o ai ca hârtie de împachetat..., ci numai pentru hrana sufletească și științifică, și dau știre d-lui *Sireteanu* să-ți trimeată Nr. 7. De se întâmplă că nici de data asta nu-l primești, trimete-mi o c. poștală și mă leg să ți-l trimet eu deadreptul, că am mai multe bucăți din acest număr, fără deci să mai am nevoie să alerg pe la tipografie.

Sfinției Sale Părintelui *I. P. Vasilian*, Spiritual la Seminarul din *Ismail*.

Am primit art. Sfinției Voastre «Introducerea caracterelor latine în tipărirea cărților bisericesti» și se va da curând în tipar, cum s'a dat și tot ce ne-ați mai trimes Sf. Voastră. Asemenea am primit și art. «un prinos de recunoștință din anul 1840» și vom face la fel și cu acesta. Amândouă sunt interesante fiindcă ne destăinuiesc lucruri vrednice de știut din trecutul nostru apropiat.

D-lui *Dumitru Roman*, student în teologie București.

Recensia d-voastră la cartea lui *Fosdick* se află în mâna noastră și în scurtă vreme o vom cerceta. Nu ne îndoim că va intra în această revistă.

Arhim. SCRIBAN

BIBLIOTECA M.M.B.	
STUDII	
PROVENIENȚA	PREȚ
ado	2000 lei

S P R E Ț T I I N Ț A

Comitetul redactor al revistei BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ se compune din I. P. S. Patriarh Dr. MIRON CRISTEA, Președinte de onoare; P. S. Episcop Variolomeu director; Prof. Dr. Ioan Mihăilescu, prim-redactor; Arhim. Scriban, secretar de redacție. Redactorii revistei: 1. Profesorii facultății de teologie din București: Dr. D. G. Boroiianu, Dr. C. Chiricescu, Dr. V. G. Ișțir, Econ. I. Popescu-Mălăeștu, Pr. Dr. Nicolae Popescu; Profesorii facultății de teologie din Cernăuși: Dr. V. Gheorghiu, Dr. V. Șesan, Dr. V. Tarnavschii, Dr. N. Cotos; 3. Pr. Cicerone Iordăchescu, Iași, Dr. Romulus Căndea, Cernăuși, Dr. Ioan Lupăș, Dr. St. Ciocoiianu, Iconom Serghie Bejan, Dr. Gh. Ciuhăndu și d. Șt. Berechet.

Se primesc spre publicare și articole la alte persoane decât la Comitetul redactor, în condițiile următoare:

Articole originale se vor plăti cu 1000 lei coala în formatul de față al revistei, traducere și recenziunile 800 de lei, cronicile și răspunsurile 600 de lei.

Articole care au fost publicate mai întâi aiurea și care se vor reproduce pentru însemnătatea lor și de această revistă, nu se plătesc.

Toate articolele trebuie scrise cleș și fără „va urma”.

Orice corespondență privitoare la redacție se va trimite pe adresa secretarului de redacție: Arhim. Scriban, București 6, str. Antim (localul Sf. Sinod) sau pe a primului redactor Prof. I. Mihăilescu București, Biserica Amzel, Piața Amzel.

Pentru tot ce privește administrațiunea revistei, interesajii se vor adresa secretarului administrativ al revistei, d. D. Sireteanu, București, localul Sfântului Sinod, la Biserica Antim.

Revista se trimite tuturor parohiilor, ca și în trecut. Persoanele particulare, care vor voi să li se trimeată, trebuie să se adreseze administrațiunii.

A B O N A M E N T U L

1 an 100 lei. Pentru străinătate, se adaugă transportul.

1 număr 10 lei

Toate abonamentele se trimeț secretarului administrativ: d-lui D. Sireteanu, București, Sf. Sinod, Biserica Antim.

CARTILE APARUTE IN EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC

	se vinde	rabat		se vinde	rabat
Lăzăr Diacon, Pr. Sebastian Stanca	Lei 5.—	1,50	Ce să crezi și cum să trăiești, de P. S. Nicodem	Lei 4.—	1.—
Patimile Mântuitorului Pr. Criveanu	5.—	"	Povestiri folosite pentru popor, de A. V. P.	6.—	1,50
Împotriva Beției, I. P. S. Patriarh	5.—	"	Legea de organizare a Bisericii ortodoxe române	12.—	2.—
Două îndămplări minunate, Pr. Gr. Pliculescu (Gala Galaction)	5.—	"	Paraclisul I și al II-lea al Maicii Domnului	5.—	1,50
Dumerea Vinerei celei mari, de Arhim. I. Scriban	5.—	"	Callul Sfinților (venerarea și invocarea lor) de Iustinul Al. N. Constantinescu	5.—	4.—
Catehismul creștinului ortodox, de Pr. I. Mihăilescu	10.—	2.—	Noul Testament de Păr. Gala Galaction	70.—	"
Adventismul dat pe față de un fost adventist, de Arhim. Scriban	15,00	3.—			

Rabatul se acordă numai la comenzile cari trec de 25 exemplare.

Icoanele care se află de vânzare la Institutul Biblic sunt cele editate de Tipografia Cărților Bisericești și se vând, cele mari, cu 8 lei exemplarul, dându-se 1 leu rabat, cele mijlocii, 6,50 lei exemplarul, având 1 leu rabat, iar cele format carte poștată, cu 2 lei, dela care se oprește 0,25 lei rabat.

Icoanele — Maica Domnului și Domnul Hristos — lucrate pentru „Institutul Biblic” de un anume picior al nostru, adânc cunoscător al picturii bizantine, și imprimate în condițiuni tehnice superioare, au sosit în țară și se află de vânzare la „Institutul Biblic”, Palatul Sfântului Sinod, cu următoarele prețuri:

Icoane mari 62/47 c. m., lei 40 bucata, Icoane mijlocii 42/25 c. m., lei 30 bucata, Icoane mici, format c. poștată, lei 4 bucata. Icoanele se vând numai contra cost.

A APĂRUT: Cele 4 Evanghelii în una singură, de ARHIM. SCRIBAN, Preț 80 lei, Editura „Ancora”, București, str. Emigratului 4.